

श्रीजज्ञवाहुस्वामकृत
सामुद्रिक शास्त्रनुं
सरल शुद्ध गुर्जर
जाषांतर.

जेमां

पुरुष, स्त्री, घोडा, हाथी, बलद विगेरेनां शरीर
पर रहेलां चिह्नोथी अतांशुजाशुज फल विषे
विस्तारपूर्वक घणी उपयोगी हकीकतनो
सुंदर अने रसिक कथाउ सहित समा-
वेश करवामां आवेल ठे तेमज ठेवटे
स्वप्नविचार संबंधी हकीकत नवी
दाखल करवामां आवी ठे.

आवृत्ति बीजी

ठपावी प्रसिद्ध करनार
श्रावक ज्रीमसिंह माणक.

निर्णयसागर प्रेस, मुंबइ.

संवत् १९७० वैशाक सुदि ३ सने १९१४.

अनुक्रमणिका.

		पृष्ठ.
पुरुषनां लक्षणोनुं स्वरूप २-२९
स्त्रीनां लक्षणोनुं स्वरूप २९-५०
अश्वोनां चिह्नोनुं स्वरूप ५१-९७
हस्तीनां लक्षणोनुं स्वरूप ९७-१३१
बलदनां लक्षणोनुं स्वरूप १३१-२११
ग्रंथनी रचना संबंधी उल्लेख २१२-२१३
स्वप्न विचार २१४-२२४

पुस्तक मलवानुं ठेकाणुं

श्रावक ज्रीमसिंह माणक,

जैन पुस्तको अने तीर्थोना नकशा प्रसिद्ध करनार तथा वेचनार.

मांन्वी शाकगली, मुंबइ.

Printed by R. Y. Shedge, at the Nirnaya-sagar
Press, 23, Kolbhat Lane, Bombay.

Published by Bhimsi Maneck, Mandvi,
Sackgalli Bombay.

॥ श्रीजिनाय नमः ॥

अथ श्री ऋज्ज्वाहुस्वामिविरचित
सामुद्रिक शास्त्रनुं गुजराती ऋषांतर.

श्रीवर्धमान प्रचुने नमस्कार करीने लोकोनां
हित माटे हुं श्री सामुद्रिक शास्त्रनुं स्वरूप कहुं बुं.
सामुद्रिक शास्त्र चौद पूर्वमांहेला विद्यापूर्वमांथी
उद्धरीने सूत्ररूपे गुंथेहुं ठे.

आ सामुद्रिक शास्त्रनी जघन्या अने उत्कृष्टा
एवा बे प्रकारनी वाचना ठे.

आ सामुद्रिक शास्त्रनुं प्रथम टूंकामां स्वरूप क-
हीने पाठलथी विस्तारपूर्वक स्वरूप कहेशुं तथा तेवां
लक्षणोने आधारे जेउने शुज अथवा अशुज फलो
मखेलां, तेउनी कथाउं पण ऋविक जीवना बोध माटे
टूंकामां कहीशुं तथा पाठलथी दीक्षा आदिकनां
मुहूर्त विगेरेनुं पण स्वरूप कहीशुं.

शरीरमां बे नेत्र, बे हाथ, तथा नासिका ए पांच
वस्तुउं लांबी होय, तथा कंठ, लिंग, जंघा अने

(२)

पीठ ए चार वस्तुजं जो टुंकी होय, तो ते उत्तम माणसने घेर घणुं ड्रव्य होय.

वली जेउनी आंगलीउनां सघलां पर्वो, त्वचा, दांत, नख अने केश ए पांचेसूक्ष्म होय, ते माणस घणां वर्षो सुधी जीवे.

वली जेउनी कुक्षि, पेट, ठाती, नासिका, खांध अने ललाट ए ठ वस्तुजं उंची होय, ते माणसने उत्तम कर्मोवालो जाणवो, एम सामुद्रिक शास्त्र कहे ठे.

वली जेउना हाथ, पग, आंखोना खुणा, नखोना अग्रजागो, शरीर, तालबुं, जीज अने होठ ए सात वस्तुजं लाल होय, ते अत्यंत सुख जोगवे.

वली हृदय, मस्तक अने ललाट ए त्रणे वस्तुजं विस्तारवाली जोइए.

तथा नाद, हास्य अने नाजि ए त्रणे गंज्जीर जेने होय, ते माणस उत्तम कहेवाय. जेनी आंखो लाल होय, तेने तरुण स्त्री तजे नहि, अने तेने घेर लक्ष्मी आवीने क्रीडा करे ठे.

जेनी ठाती विशाल होय, ते घणा ड्रव्यनो मा-
लीक थाय, तथा जेनुं मस्तक विशाल होय, ते राजा
थाय, तथा जेनी केरु विशाल होय, तेने घणा पुत्रो

(३)

थाय, जेना पगो विशाल होय, तेने घणुं सुख मळे.

जेनी आंखो तेजवाली होय, तेने सौभाग्यपणुं मळे, जेना दांतो तेजवाला होय, तेने उत्तम नोजन मळे, जेनी त्वचा (चामनी) तेजवाली होय, ते मोटां चाग्योनो मालीक थाय, तथा जेना पगो तेजवाला होय, ते वाहनो पर बेसीने चाले. कामकाज विना जेना हाथ कठिन होय, तथा पंथ करतां थका पण जेना पगो कोमल होय एवो कदाच साधु होय, तोपण ते अत्यंत सुखने नोगवे ठे.

जेनुं लिंग लांबुं होय, ते दरिद्री होय, तथा जेनुं लिंग जाडुं होय, ते लोकमां दूषणवालो होय, तथा जेनुं लिंग टुकुं होय, ते राजा थाय.

जेनो खर गंजीर होय, ते सघला कुटुंबमां जेम ताराजमां चंद्र तेम अधिपति थाय.

जेना हाथ ठेक घुंटाण सुधी लांबा होय, ते माणस लडाश्मां अत्यंत शूरवीर होय, तथा जेनी नासिका लांबी होय, ते आखा कुलमां मोटो कहेवाय, तथा पोते जाते कमाश्ने सघला कुटुंबनुं पोषण करीने तेमने सुखी करे.

जेमनो कंठ कुंज सरखो होय, तथा तेमां त्रण

रेखाळ होय, ते माणस राजा थाय, तथा तेने अत्यंत खद्दमी मळे.

जे पुरुषनुं लिंग जाडाश्मां चार आंगुल होय, ते माणस राजा थाय, तथा तेनी लोकोमां कीर्ति फेलाय.

जेनी बन्ने जंघाळ नानी होय, ते माणस धनवान् थाय, तथा ते राज्यकारजारमां जोनाय अने राजा पण तेने घणुं मान आपे.

जे पुरुषनी पीठ नानी होय, तेने महागुणवान् जाणवो; अने ते बहुज धनवान् थाय, तथा ते लोकोना उपकार माटे घणुं धन खरचे.

जेउंना हाथ पगोनी आंगलीळ पातळी होय, ते माणस अत्यंत प्रशंसा पामे, तथा तेनामां अत्यंत चतुराश्होय, अने ते धनवान् यश्ने दानेश्वरी थाय.

जेउंनी त्वचा (चामडी) कोमल होय, तेने जीवतां थका घणो यश मळे, तथा ते पोते पण अत्यंत सुखी यश्ने उत्तम उत्तम कार्यो आ दुनियामां करे.

जेउंना दांत सूद्धम होय, तेउनुं मुख अत्यंत शोभे ठे, तथा तेने जोजन माटे घणां मेवा मिठाश् विगेरे मळे ठे, तथा तेनुं आयुष्य अने बल पण घणुं होय ठे, अने तेशी ते अत्यंत सुख मेळवे ठे.

(५)

जेउना नखो पातला होय, ते गुणवान् एवो राजा थाय ठे, तथा तेने आयुष्य अने बल घणुं होय ठे, तथा तेने जोशने सघला संत पुरुषो पोताने सुखी माने ठे.

जेउना वालो सूद्धम तथा मनोहर होय ठे, ते माणस सघलाउंनो सरदार थाय ठे एम सामुद्रिक शास्त्र जणावे ठे.

जेउना स्कंधो (खजाउं) उंचा होय, तेने राजा थकी अत्यंत मान मले ठे, तथा तेनां पगले पगले घणां वखाण थाय ठे.

जेउनी नासिका उंची होय, ते माणस अत्यंत जक्तिमान् होय, तथा ते कोशुं बुरुं करे नहि, अने तेने सघलुं जगत् चाहे.

जेनुं मस्तक उंचुं होय, ते माणस शूरो होय, तथा ते कळ्याण अने सौजाग्यपणुं मेलवी शके ठे, तथा ते पोताना कुलनुं हित चाहे ठे, अने सर्वनी साथे स्नेह सहित वर्त्ते ठे.

जेउनुं ललाट उंचुं होय, ते उंच पदवीने पामे ठे, तथा सघला माणसो तेनुं हित करे ठे, अने शत्रुउं तो तेनाथी थरथर कंपे ठे.

जे पुरुषना हाथ अने पगनां तलीयां लाल होय,

(६)

ते माणसने सुख अने जोग मळे ठे तथा तेने अचानक धन दोलत आदिक मळे ठे.

वली जेजुनुं शरीर लाल होय तेने राजा घणुं मान आपे तथा तेना पर ते घणोज प्यार लावे.

जेजुनी आंखोना खुणाउं लाल होय, ते मोटा जाग्यनो धणी होय, तथा ते सघली कलाउंमां पारगामी थाय, अने तेनी साथे सघलाउं प्रेम राखे. तेमज जे माणसोना नखो लाल रंगना होय, ते माणस सघलुं सुख जोगवे ठे, तथा ते जे इच्छे ते थइ शके ठे.

जे माणसोनुं तालवुं लाल रंगनुं होय, ते माणस प्रगट रीते उत्तम होय, तथा तेनुं पंचमां घणुं मान होय, तथा ते जगत्मां दानेश्वरी कहेवाय.

जे माणसोनी जीज लाल रंगनी होय, ते समग्र सुखोने जोगवनारो थाय, एम सामुद्रिक शास्त्रनो मत ठे.

जेजुना होठ बिंबफल (पाकेलां घोलां) सरखा लाल रंगना होय, ते अनेक प्रकारना जोगोने जोगवी शके ठे, तथा पैसा विना पण तेना सघलां कार्यो सिद्ध थइ शके ठे.

जे माणसनुं हृदय विशाल होय, ते राजा थइने अनेक रस सहित जोगोने जोगवे, तथा महादानेश्वरी थाय.

(७)

जेनुं मस्तक विशाल होय, ते मोटो राजा थाय, तथा ज्ञान अने ध्यानमां लीन अइने ते ईश्वरनो जक्त थाय.

जे माणसनुं ललाट विशाल होय, तेनी सेवामां समस्त जगत् रहे ठे.

जेनो खर (नाद) महागंज्गीर होय, ते माणस ज्ञानी, दातार, शूरो तथा सुखी होय एम सामुद्रिक शास्त्र कहे ठे.

जेउनुं हास्य गंज्गीर होय, ते राजाउमां शिरोमणि थाय, तथा तेनो जगत्मां अत्यंत यश फेलाय.

वली जेउनी नाज्जि गंज्गीर ठे ते माणस दानेश्वरी तथा गुणोनो जाणनारो ठे, तथा ते पंचमां पूढाय ठे, अजे राजा पण तेने घणुं मान आपे ठे.

जेउना पगनी आंगलीउ अनुक्रमे चढती थकी रहे, ते माणसो सघला प्रकारनुं सुख मेलवी शके ठे, तथा तेने राजा पण अत्यंत आदर मान आपे ठे.

जेउनी पहेली, कनिष्ठा (टचली) अने अनामिका ए त्रणे आंगलीउ सरखी होय, तेने विधवाथी सुख मखे ठे, एम सामुद्रिक शास्त्रनो मत ठे.

वली जेनी वचली आंगलीथी अनामिका जो मोटी होय, तो ते माणस विद्याना गुणोने

(७)

जाणनारो थाय, तथा परमेश्वरनुं ञजन करे.

जो टचली आंगली करतां पण अनामिका नानी होय, तो ते माणस लंपट अने लोचनी होय, अने पृथ्वी पर तेनुं मान बिलकुल होतुं नथी.

जो पहेली अने टचली आंगलीथी पण अंगुठो चढीआतो होय, तो ते अत्यंत जय पामे ठे.

जो तर्जनी आंगली बहु लांबी होय, तो ते मोटो राजा थाय तथा तेने घणी खीउं थाय, तथा तेना शरीरमां अत्यंत क्रोध होय, तथा तेने देहमां रोगोनी उत्पत्ति थाय.

जेनी मध्य (वचली) आंगली अंगुठाथी पण मोटी होय, तेने जीवित पर्यंत पण स्त्री मत्से नहीं, एम सामुद्रिक शास्त्र कहे ठे.

जे पुरुषना पगना अंगुठा गोल होय, तेना हुकमनो कोइ पण अनादर करी शके नहि.

जेना पगना अंगुठा पर फाटा त्रुटा तथा वांका नख होय, ते माणस घणांज दुष्ट कार्यो करे.

जेना पगनी पेनी पातली तथा प्रगट रीते मळी जाती होय, तथा सघली आंगलीउं सीधी होय, ते माणस बहुज दानेश्वरी होय.

(९)

जेना पगनी आंगलीउं लांबी तथा उत्तम घाट-वाली होय, ते माणस विद्या विगेरेनो जोगमेलवे, तथा तेने घणीज संपदा मळे.

जेना पगनी आंगलीउंना नखो काळा रंगना होय, ते माणस चोर तथा चामीउं होय, अने तेनी वात कोइए साची मानवी नहि, तथा ते पृथ्वी पर मान पण मेलवी शके नहि.

हवे हाथनी रेखाउंनुं वर्णन करेठे. टचली, अना-मिका, वचली, तर्जनी अने अंगुठो ए पांचे आंग-लीउं आयुरेखाना विश्रामरूप ठे.

हवे आयुष्यरेखा ठे ते कनिष्ठिका (टचली) आंगली पासेथी नीकलीने जेटली आंगलीउं उलंघी जाय, तेदळा पचीश पचीश वर्षोनुं आयुष्य जाणवुं, अर्थात् ते रेखा जो ठेक तर्जनी सुधीचाली जाय तो एकसो वर्षनुं आयुष्य जाणवुं.

जेना हाथमां घणीरेखाउं होय, ते दरिद्री होय, तथा जेना हाथमां थोरी रेखाउं होय, ते पण धन विनाना होय तथा जेना हाथमां चारज रेखाउं होय, तेने उत्तम कहेलो ठे.

जेना अंगुठाना मूलमां जवनी श्रेणि (पंक्ति)

હોય, તેને સમસ્ત જગત્ પોતાનો સ્વામી કરી માને,
તથા તે અત્યંત સુખસંપદા મેલવી શકે.

જેના હાથમાં નવ ચક્રો હોય, તે મોટો રાજા
થાય, તથા દશ ચક્ર હોય, તે સિદ્ધ થાય, દશ ઝમરા
હોય, તે ઝોગી અને ધનવાન થાય તથા તે મહા-
દાનેશ્વરી થાય.

વલી વચલી તથા ટચલી આંગલીમાં ઝમરો
હોય, તો તે ઉત્તમ જાણવો, અને તર્જનીમાં જો
ચક્ર હોય, તોપણ તે ઉત્તમ જાણવું.

જેના પગો પોહોલા હોય, તથા આંગલીઝં ઘાટી
હોય, તથા સુંદર કાચબાના આકાર સરખી હોય,
તથા તે પરના નખો અત્યંત સુંદર લાલ રંગના હોય,
તે માણસને ઉત્તમ લક્ષણવાલો જાણવો.

જે માણસની બન્ને પગોની તર્જની આંગલીઝં અંગુઠા-
થી વધી ગયેલી હોય, તેને ઘણી સ્ત્રીઝંથી સુખ મલે.

વલી અંગુઠાથી જો અનામિકા મોટી હોય, તો
તેને વિદ્યા ઘણી મલે, તથા તે મહાઝોગી થાય, અને
વલી અત્યંત સુખને મેલવે.

જેની વચલી આંગલી અંગુઠાથી વધી ગયેલી હોય, તેને
કોઈ પણ સ્ત્રી ન હોય, એમ સામુદ્રિક શાસ્ત્રમાં કહેલું છે.

जेनी अनामिका नानी होय, ते माणस लंपट होय, तथा जो जामी होय, तो ते माणस पुरुषना संगने श्छेठे.

जो पगनी सघली आंगलीउ नानी होय, तो ते जो के राजाने घेर जन्म्यो होय, तोपण तेने दासोनुं कार्य करवुं पडे ठे.

जेना पगनी आंगलीउ सरल, घाटी, लांबी तथा मनोहर आकारनी होय, तेने उत्तम लक्षणवालो जाणवो, तथा तेने घेर सघली संपदाउनो निवास थाय.

वली पगनी नीचे जो एक अथवा बे तल होय, तो उत्तम जाणवा, अने तेथी बालपणामां तेने पालणुं मळे ठे, तथा पठी तेने बेसवा माटे पालखी मळे ठे.

जेना पगना नखो ठेकेथी वांका होय, ते माणस कामजोगनां सुखथी रहित होय, दुष्ट आचरणवालो, अपजशवालो, तथा अति कठोर होय ठे.

वली जेना नखो वांका, फाटेला तथा जाम्ना होय, ते बहुज दरिद्री होय, अने तेनुं दरिद्रीपणुं कदि पण मटे नहीं; तथा जेना नखो लीला रंगना होय, ते दुष्ट पापकार्योमांज आसक्त होय ठे.

जेना नखोनो रंग अत्यंत सुंदर गुलाब जेवो होय,

ते माणस हमेशां अजंग रीते राज्यने जोगवी शके ठे, तथा जेना नखो त्रांबाना रंग सरखा होय ठे, ते अत्यंत धनवान् थाय ठे, तथा तेनामां घणा गुणो आवीने निवास करे ठे.

हवे जंधानां लांठनोनुं स्वरूप कहे ठे.

जेनी जंधाउं घोमा सरखी होय ठे, ते माणस अत्यंत धनवान् थाय ठे, तथा जेनी जंधाउं हरिण सरखी होय ठे, ते मोटो राजा थाय ठे, तथा जेनी जंधाउं जामी होय ठे, ते बलवान् होय ठे, तथा तेने अकाले परदेश जवुं पके ठे.

जेनी जंधाउं सिंह अने वाघ जेवी होय ठे, ते माणसना संगने धन, कीर्ति अने सुख तजतां नथी; तथा जेनी जंधाउं रोम विनानी होय ठे, ते माणस जन्मथीज दरिद्री होय ठे.

जेनी जंधाउं बीलाडी जेवी होय, तेने घेर कंइ पण संपदा होय नहि; वली जेनी जंधाउं मत्स्यना आकार सरखी होय, ते लक्ष्मीना स्थानकरूप होय, तथा जेनी जंधा उंट सरखी होय, ते जोगोथी निराश थाय ठे.

जेनी जंधाउं जेंस जेवी होय, तेने मूढ जाणवो,

तथा जेनी जंघाउं गधेमा सरखी होय, तेने पण डुष्ट जाणवो, तथा जेनी जंघा कागमा सरखी होय, ते राजा थाय, एम सामुद्रिक शास्त्र कहे ठे.

हवे रोमनुं लक्षण कहे ठे.

जो एक रोम होय, तो ते राज्यजोग जोगवे ठे, तथा बे रोम होय तो घणुं धन मेलवे ठे, त्रण रोम होय तो बहुज विद्वान् थाय, तथा घणां रोम होय, तो दरिद्री थाय.

हवे गतिनुं लक्षण कहे ठे.

जेनी जंघाउं लांबी होइने, उत्ताल गतिवालो जे होय, तेने राजा सरखो जाणवो; तथा जेनी सिंह सरखी जंघा होय अने उतावली गतिए चालतो होय, ते धनवान् तथा राजा थाय, तथा तेनी कीर्ति जगत्मां फेलाय, अने सहु कोइ तेनी चाहना राखे. जेनी गति वांदरा सरखी होय, ते माणस राजानो प्रधान थाय, तथा जेनी मत्स्यना जेवी गति होय, ते राजा थाय, तथा तेनुं पराक्रम पण अति उत्कृष्ट थाय. जेनी जंघाउं रोम रहित अने जाही होय, ते माणस दुःखी अने दीन होय, तथा ते ढाणे ढाणे रोगी थाय, अने वली ते बुद्धि विनानो थाय.

જેની જંઘાઝંદ રોમ સહિત હોય છે, તે સઘલાઝંદ ઉત્તમ કહેવાય; તથા રોમ રહિત જંઘાવાલાઝંદ ડુઃખની ણસમાન છે, વલી જેઝંની જંઘા પર અનંતાં રોમ છે, તેને અનંતું ડુઃખ હોય છે.

હવે જેવી હાથીની, હંસની તથા વૃષજની ગતિ હોય, તેવી ગતિ જેઝંની હોય તે માણસ અતિ ઉત્તમ કહેવાય છે.

જે માણસ પાણી, હરણ અને અશ્વ સરખી ગતિથી ણાલે છે, તે માણસને ણગ્યહીન ણાણવો.

બકરા, ઝંટ અને સસલા જેવી ગતિથી જે માણસ ણાલે તેને પણ ણગ્યહીન ણાણવો.

પાણીનાં મોઝાં, કાગલા અને ઘુવરુ સરખી જેની ગતિ હોય, તેને ડ્રવ્યહીન તથા ગુણહીન માણસ ણાણવો તથા તે અત્યંત ડુઃખી થાય.

કુતરા, ઝંટ અને ઝેંસ સરખી જેની ગતિ હોય તથા ગધેલા અને સુઝર સરખી જેની ગતિ હોય, તેને પણ સુખ અને ણગ્યથી હીન માણસ ણાણવો.

વલી જેઝંની ગતિ કુકઝાઝં સરખી હોય, તેઝંના પર કલંક ણડે છે, તથા તેઝંનું માન બિલકુલ વૃદ્ધિ પામતું નથી.

वल्की जेउनी गति सूकर सरखी होय, ते माणस कु-
कर्मों करे, अने तेने कोइनी पण साथे प्यार होय नहि.

हवे लिंगनां लक्षणो कहे ठे.

लक्षण विनानुं जेनुं लिंग होय, तेने घणा पुत्रो
होय, तथा ऋबी बाजुए जेनुं लिंग गोत्र आकारनुं
होय, तेने घणी पुत्रीउं होय.

जेउनुं लिंग ठ आंगुलनुं होय, ते माणस राजा
अथवा प्रधान थाय; अथवा ते धनवान् अइने बहु
मान पामे.

जेनुं लिंग जरा कर्कश होय, ते अत्यंत सुख
मेलवे, तथा जेनुं लिंग लांबुं अने जाडुं होय, ते
दरिद्री अइने अत्यंत दुःख पामे.

जेउनुं लिंग सिंहना लिंग जेवुं होय, ते माणस
राजा, जोगी, धनवान् अने घणाने वहालो थाय.

विषम आसने बेठां अका जेनुं लिंग जूमि पर
स्पर्श करे, तेने दरिद्री तथा क्षोत्री जाणवो.

हवे धारानां लक्षणो कहे ठे.

एक धाराथी बलवान् राजा थाय, बे धाराथी
धनवान् थाय, तथा त्रण धाराथी ते माणस धन-
हीन थाय, एम मोटा माणसोनो विचारं ठे.

हवे वीर्यगंधनां लक्षणो कहे ठे.

जे वीर्य मत्स्यना सरखी गंधवाळुं होय, ते उत्तम जाणवुं अने तेथी पुत्र तथा धननो समूह मल्ले ठे, अने घी सरखी गंधवाळुं जो वीर्य होय तो पशु अने धन मल्ले ठे, तथा जो हस्तिमदना सरखी गंधवाळुं वीर्य होय, तो ते माणस शूरो थाय. कमलना सरखी गंधवाळुं जो वीर्य होय तो लक्ष्मीवान् थाय, तथा मध सरखी गंधवाळुं होय तो महान् थाय, अने लाखना सरखी गंधवाळुं जो होय, तो ते माणस निर्लज्ज अने निर्धन थाय, अने मांस सरखी गंधवाळुं होय, तो ते दुर्बुद्धि थाय; जो रुधिरना सरखी गंधवाळुं होय, तो ते व्यसनी अजे विषयी होय, अने विष्टा सरखी गंधवाळुं जो वीर्य होय, तो ते निश्चे करीने निर्गुणी अने दुःखी होय. वली जेना वीर्यनी गंध करुवी होय, ते माणस कपटी तथा अपजशवालो होय, तथा जेनुं वीर्य राख सरखी गंधवाळुं होय, ते माणस धन रहित थाय.

हवे माणसोना रंगनुं स्वरूप कहे ठे.

जेनो रंग दूध सरखो सफेद होय, ते महान् राजा थाय, तथा जेनो रंग श्याम होय, ते सुखोनो जो-

गवनारो थाय, अने पीला रंगवालो दरिद्री तथा रोगी थाय.

हवे रुधिरनुं स्वरूप कहे ठे.

जेनुं रुधिर प्रवालाना रंग सरखुं होय ठे, ते माणस हमेशां सुखोमां मग्न एवो राजा थाय ठे, तथा जेना रुधिरनो रंग अलता सरखो होय, ते माणस उत्तम रूपवान् होय, तथा घणी कन्याउने जन्म आपे, तथा ते दानेश्वरी अने मोटी संपदावालो थाय; वली जेनुं रुधिर कुतरा तथा ससला सरखुं होय, ते माणस निर्जागी जाणवो, तथा जेनुं रुधिर कमलपत्र सरखुं होय, तेने कोइ साथे पण प्रीति न होय.

हवे केरुनां लंठनोनुं स्वरूप कहे ठे.

जेनी केरु विशाल होय, ते माणसने पुत्रोथी सुख मळे ठे, तथा जेनी केरु मांसथी रहित होय, तेने पण बहु सुख मळे ठे; तथा जेनी कटिनो लंक केसरीसिंह समान होय, ते चतुर एवो नायक थाय; अने जेनी केरु वांदरा सरखी होय, ते माणसने अत्यंत दुःख थाय ठे.

हवे नाजिनुं वर्णन करे ठे.

जेनी नाजि पाणीना दृढ(धरा)सरखी गंजीर होय, तेने उत्तम जाणवो; पण जेने विषम तथा बहुज उंमी अथवा बहुज उंची होय तेने खराब जाणवो.

हवे पेटनां लक्षणोनुं स्वरूप कहे ठे.

हरण, मयूर तथा देरुकां सरखुं पेट जेनुं होय, ते माणस राजा थाय, तथा जेनुं उदर (पेट) वाघ, उंदर, हाथी, कुतरा अने शियाल सरखुं होय, तेने दुष्ट जाणवो.

हवे स्तनोनां लक्षणोनुं स्वरूप कहे ठे.

जेनां स्तनो जरा उंचां, तेजवालां, श्याम मुखवालां, तथा थोकां रोमवालां होय, तेने धनवान्, जोगी अने शूरो जाणवो, पण जेनां स्तनो सूकां, नीचां अने तेज विनानां होय, तेने दरिद्री तथा मूर्ख जाणवो.

हवे हृदयनां लक्षणोनुं स्वरूप कहे ठे.

जे माणसनुं हृदय नगरना दरवाजा सरखुं विशाल अने दृढ होय ठे, ते माणस शत्रुउंनो नाश करीने सज्जनोने सुख दीए ठे.

वली जेना विशाल हृदय पर रोमनी श्रेणि होय, ते माणस अत्यंत विद्वान् थाय ठे, तथा तेनुं आयुष्य

अने बल वृद्धि पामे ठे, अने राजा तरफथी पण तेने घणुं मान मले ठे.

वली जेनुं हृदय विशाल होय तेने धन घणुं मले, तथा ते राजा थाय, अने तेने घणा पुत्रो पण थाय.

हवे पीठनां लक्षणोनुं स्वरूप कहे ठे.

जेनी पीठ सिंहना सरखी होय ठे, ते दरिद्री थाय अने जेनी पीठ काचवा सरखी होय ठे, तेने घणा चाकर नफरो होय ठे, तथा ते अत्यंत गुणी कहेवाय ठे.

हवे हाथनां लक्षणोनुं स्वरूप कहे ठे.

जे माणसना हाथ ठेक घुंटाण सुधी लांबा अने दरवाजानी जोगल सरखा सीधा होय ठे, ते माणसने अत्यंत गुणी जाणवो, तथा जेना हाथ टुंका होय, तेने धन रहित जाणवो.

हवे कंठनां लक्षणोनुं स्वरूप कहे ठे.

जेनो कंठ शंखना आकार सरखो होय, तेने उत्तम जाणवो; तथा जेनो कंठ मयूर, उंट अने बगलाना कंठ जेवो होय, तेने अनिष्ट जाणवो तथा ते माणस हमेशां पराधीनपणुं जोगवे ठे.

वली जेनो कंठ टुंको तथा जरेला कुंज सरखो होय, तेने पण उत्तम जाणवो; वली जेनो कंठ बहुज

(१०)

पातलो तथा विषम होय, तेनुं कार्य सुधरे नहि.

जेनो कंठ जामो होय, ते दरिद्री तथा कुलने नाश करनारो थाय; वली जेना कंठमां त्रण रेखाउ होय, तेने अत्यंत उत्तम जाणवो.

हवे होठनां लक्षण कहे ठे.

जेना होठ लाल रंगना होय, ते मोटो जाग्यशा-
ली होय, तथा ते स्त्रीजने बहुज वद्वज थइ पडे ठे,
अने तेउ तेना पर अत्यंत प्रेम राखे ठे.

वली जेना होठ पाकेलां घोलां सरखा गोल,
अने लाल रंगना, तथा हमेशां लीला रहेता होय,
तेने उत्तम जाणवो; वली जेना होठ काला अने
सुकाएला, तरडाएला तथा विषम होय, ते माणस-
ना रहेवाथी कुलमां विरोध थाय ठे, अने तेथी ते पण
दुःखी थाय ठे; वली जेना होठ पीला होय, ते मा-
णस बहुज विषयी तथा लंपट होय ठे, तथा जेना
होठ बहुज जाडा होय ठे, ते अल्प काल सुधीज
जीवी शके ठे; वली जेना होठ बहुज खुट्टा रहेता
होय, ते माणसने पण दरिद्री जाणवो; जेना होठमां
फाट होय, ते माणस पहेलां सुखी होय, तो पा-

(३१)

ठलथी दुःखी थाय, अने पहेलां दुःखी होय, तो पाठलथी सुखी थाय ठे.

हवे दांतनां लक्षणोनुं स्वरूप कहे ठे.

जेना मुखमां बत्रीशे दांत होय, ते माणस राजा थाय ठे, तथा जेना मुखमां एकत्रीश दांत होय, ते मंत्री थाय ठे, त्रीश दांत जेना मुखमां होय, ते सुखी थाय ठे; तथा तेथी जेम उंठा उंठा दांत होय तेम तेम तेने अनिष्ट फलो मखे ठे. जेना दांत बुटा बुटा होय, ते माणस विद्वान् थाय ठे, जेना दांत अत्यंत मखेला होय, ते मूर्ख रहे ठे, जेना दांत सफेद रंगना होय, ते लोकोमां घणुं मान मेलवे ठे तथा जेना दांत लाल रंगना होय, ते माणस लंपट होय ठे, जेना आगसना दांत बहार नीकलेला होय, ते माणसने जाग्धशाली जाणवो.

बली जेना दांतनी नीचली हार उपरना दांतनी हारथी दूर जती होय, तेने धन रहित जाणवो; जेना दांत परहमेशां दुर्गंधी मेल जराय, तेने अत्यंत दरिद्री जाणवो; जेना दांतनो रंग पीलो होय, तेने कपटी जाणवो.

(११)

हवे जीजनां लक्षणोनुं स्वरूप कहे ठे.

जेनी जीज श्याम रंगनी होय, ते दासपणुं करे, लीसी जीज दरिद्रपणुं आपे, मेली जीज अशुभ कार्य निपजावे, तथा सफेद जीज लंपटपणुं शिखावे ठे; वली जेनी जीज तीक्ष्ण तथा खरबचनी होय, तेने मिष्टान्न जोजन मळे ठे, तथा जेनी जीज वांकी होय, ते राज्य तरफनुं कष्ट जोगवे; जेनी जीज बोलतां अचकाती होय, ते सर्व लोकोथी मान पामे तथा तेने घेर पुत्रोनो जन्म थाय; वली जेनी जीज लाल रंगनी तथा अणीदार होय, ते विद्वान् थाय; वली जेनी जीज मुखनी बहार न नीकली शके, ते माणस पापी अने नरकगामी थाय, तथा जेनी जीज तालवाने अडी न शके, ते दुःखी थाय, जेनी जीज खादने जाणी न शके, तेनुं तत्काल मृत्यु थाय.

हवे तालुनां लक्षणोनुं स्वरूप कहे ठे.

जे माणसनुं तालवुं श्याम रंगनुं होय, ते माणस कुलनो नाश करे ठे, तथा जे माणसनुं तालवुं लाल रंगनुं होय, ते राजा थाय, तथा जेनुं तालवुं हमेशां सुकाणुं रहे, ते दुःख पामे; वली जेनुं तालु वच्चे सांधानी लीटीवालुं न होय, ते धन रहित थाय,

(३३)

तथा जेनुं तालवुं हमेशां जीनुं रहे, ते सुखी थाय; वल्ली जेने मुखमां गएला उष्ण आदि पदार्थो ताबुने लाग्याथी पण तेनो स्पर्श न जणाय, ते माणसनुं तत्काल मृत्यु थाय.

हवे नासिकानां लक्षणोनुं स्वरूप कहे ठे.

जेनी नासिका वांकी तथा विषम होय, ते माणस जाग्यहीन तथा धनहीन थाय ठे, अने अंतें ते अत्यंत दुःखी थाय ठे.

जेनी नासिका पीळी होय, तेने कार्योमां धीरो जाणवो, तथा जेनी नासिका हाथीनी सरखी होय तेने अत्यंत ऋक्तिभाववालो जाणवो.

वल्ली जेनी नासिका पोपटनी चांच सरखी होय, तेने मोटो जाग्यशाही राजा जाणवो, तथा जेनी नासिका दीपकनी शिखा सरखी होय, तेने पण उत्तम जाणवो.

वल्ली जेनी नासिका सिंहनी नासिका सरखी होय, तेने धनवान् अथवा शूरो जाणवो.

हवे नेत्रोनां लक्षणनुं स्वरूप कहे ठे.

जेनां नेत्रो विशाल होय, ते मोटो जाग्यशाही राजा थाय; वल्ली जेनी आंखोना खुणाउं लाल रंगना

હોય, તે માણસ કુટુંબમાં બહુ રાગ (પ્રીતિ)વાલો હોય; વહી જેની આંખો લાંબી હોય, તે મંત્રી થાય, તથા જેની આંખો ગોલ આકારવાલી હોય, તે શૂરો થાય; વહી જેની આંખો કુટિલ હોય, તે માણસ દુરાચારી હોય, પીલ્લી આંખોવાલો રોગી હોય, કમલ સરખી આંખોવાલો ધનવાન અને ધ્યાન ધરનારો થાય; વહી જેની આંખો બિલાફા જેવી હોય, તેને લંપટ જાણવો, તથા જેની આંખો સુવર્ણ સરખી હોય, તે ધનવાન થાય, તથા તેને રાજા તરફથી ઘણું માન મલે; વહી જેની આંખો પારા સરખી હોય, તેને પણ ઉત્તમ જાણવો, તથા જેની આંખો મત્સ્ય સરખી હોય, તેને રાજા જાણવો; વહી જેની આંખો માંજરી હોય, તેને પણ ઉત્તમ નહિ જાણવો, જેની આંખો ત્રાંસી હોય, તે પણ દરિદ્રી થાય, તથા જેની એક આંખ ગણ્ણી હોય, તે કપટી અને નિર્બુદ્ધિ હોય.

હવે જમરોનું સ્વરૂપ કહે ઠે.

જેની જમરો રોમવાલી તથા તલવાર જેવી વાંકી હોય, તેને ગુણવાન માણસ જાણવો, તથા જેની જમર સીધી અને બુટાં બુટાં રોમવાલી હોય, તેને દરિદ્રી જાણવો; વહી જેની જમર તમામ નીચી હોય,

तेने धन गुमावनारो तथा निष्ठुद्धि जाणवो; वली जेनी जमरना वालो चूरा रंगना होय, तेने लंपट जाणवो; वली जेनी जमरो बहुज जामी होय, तेनुं आयुष्य टुंकुं होय ठे.

हवे कपालनां लक्षणोनुं स्वरूप कहे ठे.

जेनुं कपाल विशाल होय, ते मोटी पदवीने मेलवी शके ठे, तथा जेनुं कपाल नानुं होय, तेनुं आयुष्य तथा बल हीन थाय ठे; वली जेनुं ललाट विषम होय, ते धनहीन थाय, तथा जेनुं ललाट वांकुं होय; ते अपमान पामे तथा धननो नाश करे, जेना ललाट पर केशो उगे, तेने कुलनो नाश करनारो जाणवो; वली जेना कपाल पर हाथ फेरववाथी जो ते खर-बचमुं लागे, तो तेने जाग्यशाली जाणवो तथा जो तमाम लीसुं लागे, तो तेने दरिद्री जाणवो; वली जो कपाल अर्धचंद्र सरखुं होय, तो तेने घणा सुखजोगनो विलासी जाणवो, तथा जेनुं जाल ह-मेशां तेज करतुं होय, तेने धनवान् जाणवो, जेनुं जाल हमेशां शीतल रहेतुं होय, तथा दुःख्या करतुं होय, तेने दुःखी तथा रोगी जाणवो.

हवे मस्तकनां लंठनोनुं स्वरूप कहे ठे.

जेनुं मस्तक विशाल होय, तेने उत्तम जाग्यशाली तथा बुद्धिवान् जाणवो, तथा जेनुं मस्तक खुणाउवाळुं अने विषम होय, तेने दरिद्री अने दुराचारी जाणवो, तथा जेनुं मस्तक पर्वतना शिखरनी पेठे उपर टोचवाळुं होय, तेने एकावतारी जाणवो, जेना मस्तकमां टाल पडेळी होय, तेने धन तथा पुत्रोष्ठी सुखी जाणवो, जेना मस्तकमां बिलकुल वाल उगता न होय, तेने पण दरिद्री जाणवो.

हवे मस्तक परना केशोनुं स्वरूप कहे ठे.

श्याम चमरा सरखा श्याम रंगवाला जेना केशो होय, तेने जोगी जाणवो, तथा जेना केशो चूरा होय, तेने लंपट जाणवो; वली जेना केशो जाम्ना होय, तेने टुंका आयुष्यवालो जाणवो, तथा जेना केशो टुंका होय अने बुटा बुटा होय, तेने मोटो लोचिष्ट जाणवो, तथा जेना केशो बरम होय, तेने सुख मळी शकतुं नथी; वली जेना केशो लाल रंगनी जांइ मारता होय, ते बहुज लोकप्रिय थाय ठे, तथा जेना केशो अत्यंत लांबा वधे ठे, ते स्त्रीउने वद्वज थाय ठे, अने जेना केशो नरम रेशम जेवा

होय ठे, ते राजा तरफथी पण मान मेलवी शके ठे.

हवे हाथनी रेखाउनुं विस्तारथी स्वरूप कहे ठे.

पहेली आयुष्य रेखा करत आगलथी शरु थइने जेटली आंगलीउं उलंगी जाय, तेटलां पचीस पचीस वर्षोनुं आयुष्य जाणवुं. पठी बीजी रेखा तेनी जोडेशी करत आगलथी नीकलीने अंगुठा तथा तर्जनीनी वच्चे जाय ठे, ते जो संपूर्ण रीते पसार थएली होय, तो तेने घणुं धन मळे ठे. हवे मण्णबंधथी एक रेखा चाळीने जो ते उपर कहेली रेखा साथे मळेली होय, तोपण ते बहुज धनवान् थाय, पण ते लोत्रिष्ट थाय. तथा मण्णबंधथी नीकलेली बीजी रेखा नीकलीने पण जो तेनीज साथे मली होय, तो ते धनवान् थाय ठे, पण जो उपरनी रेखा साथे मली न होय, तो धन मळे, अने पावुं ते चाट्युं जाय ते; वली रेखावालो माणस पोते कमावेवुं धन पोतेज जोगवे ठे.

वली ते रेखाउनी वच्चे चामर, श्रीवत्स, ध्वज, ठत्र, अंकुश, सिंह, कमल, धनुष्य, दंरु, चक्र थने गदाना आकारो होय, ते माणस चक्रवर्ती राजा थाय; वली टचली आंगलीना टेरवा पर जो चक्रनुं चिह्न होय, तो

ते धनवान् अने सुखी थाय, अंगुष्ठाना मूलमां जो जवनी माला होय तो ते माणस पण अत्यंत सुखी थाय.

जेना हाथमां घणीज रेखाउं होय, ते माणस मूर्ख, निर्धन अने निर्लज्ज थाय ठे, तथा तेनो व्यवहार लोकोमां वधतो नथी तथा बहुज घातकी थाय ठे अने तेथी महापापो बांधे ठे; वली मणिबंधथी चालेकी रेखा जो अंगुठा अने तर्जनीनी वच्चे जाय, तो सारी, अने जो आंगलीउं सन्मुख जाय, तो दुःख आपे; वली जेनी आंगलीउंमां जव होय, तेने महाविद्वान् जाणवो; वली जेने जमणा अंगुठामां जव होय, तेने घणा पुत्रो थाय, जेने तर्जनी अने वचली आंगलीउं वच्चे ठिड्ढ रहे, तेने घेर लक्ष्मी स्थिर वास करे नहि, तथा जेने तेमां ठिड्ढ न रहेतुं होय, ते बहु धनवालो पण लोन्निष्ठ थाय; वली जेने सन्मुख रेखा, मळ होय, तेनो व्यवहार घणो सारो होय तथा तेने सुख संपदा पण घणी मळे ठे; वली जो आंगलीउंमां त्रण त्रण ऊर्ध्व रेखाउं होय, तो तेउनुं तेने उत्तम फल मळे ठे, तथा जेना नखो लाल होय, अने तेनी अंदर सफेद बिंदुउं होय, तेने पण राज्यलक्ष्मी मळे ठे; वली

(१९)

जेना हाथमां उद्वूखलं अने मुशलंनी रेखा होय, तेने सामुद्रिक शास्त्र प्रमाणे कृपण जाणवो.

हवे पुरुषना पगनी रेखाउनुं स्वरूप कहे ठे;

जेना पगमां ऊर्ध्वरेखा होय, ते माणस अत्यंत धनवालो तथा जाग्यशाली थाय, पण जो ते त्रुटेळी होय, तो ते निर्जागी थाय.

वली जेना पगमां रथ, ठत्र, बाण अने चक्र होय, ते मोटा राजानी पदवी मेलवी शके; वली जेना पगमां अंकुश अने कुंकलनो आकार होय, ते दिवाननी पदवी लश्ने राजा तरफनुं अत्यंत मान पामे ठे.

हवे स्त्रीउनां लक्षणोनुं स्वरूप कहे ठे.

जे स्त्रीना पगनां तळीयांउं लाब होय, तेने उत्तम जाणवी अने ते पतिव्रता होय, तथा राजाने योग्य होय ठे.

वली जे स्त्रीना पगनी आंगलीउं एक बीजी साथे मळी गयेळी होय, ते स्त्री राजद्वारने शोभावे ठे, तथा पुत्रवती थाय ठे.

१ खांडणीयो. २ सांबेदा आकारनी.

वली जे स्त्रीनी पगनी तर्जनी आंगली बीजी आंगलीउं करतां वधती होय, ते ससरा, सासु अने पतिने पण प्रिय लागे ठे.

जो तर्जनी आंगली करतां तेनी पगनी मध्य आंगली वधेली होय, तो ते बहुज अहंकारी थाय.

वली जे स्त्रीनी पगनी अनामिका आंगली सर्वथी मोटी होय, तेने अत्यंत उत्तम फल मले ठे. तथा जे स्त्रीनी पगनी टचली आंगली सर्वथीमोटी होय, ते स्त्री स्वजन संबंधीउंमां अत्यंत मान मेलवे ठे.

वली जे स्त्रीना पगनी सघली आंगलीउं नानी होय, ते स्त्री मर्यादामां रही शकती नथी. जो पगनी टचली आंगलीथी पण अनामिका आंगली नानी होय, तो तेवी स्त्री कदाच रूपाली होय, तोपण तेणीने परण्या पढी पण तजवी; केमके तेवी स्त्री अंते दगो दइने पतिने तजीने चाली जाय ठे.

वली जे स्त्रीनी पगनी वचली आंगली सर्वथी नानी होय, ते स्त्री कोइ पण पर पुरुषनो संग करे नहि.

वली जे स्त्रीना पगनी तर्जनी आंगली सर्वथी नानी होय, तोपण तेने परण्या बाद पण तजवी, केमके तेवी स्त्री हमेशां पर पुरुष साथे विद्यास कर्या करे ठे.

हवे स्त्रीनी जंधानुं स्वरूप कहे ठे.

जे स्त्रीना पगनी जंधाउं गोल, अरिसा जेवी च-
लकती तथा मांसयुक्त होय, ते स्त्री उत्तम जाण-
वी; तथा जे स्त्रीनी जंधा पातली अने विषम होय,
तेने नगरी जाणवी; जे स्त्रीनी जंधा पर घणा केशो
होय, तेने पति तथा धननो क्षय करनारी जाणवी.

हवे स्त्रीनी पीठनुं स्वरूप कहे ठे.

जे स्त्रीनी पीठनो जाग सरखो होय ठे, ते स्त्री
पोताना पति पर अत्यंत प्यार राखे ठे; जे स्त्रीनां
नितंबस्थलो अत्यंत निबिद्ध होय, ते स्त्री पोताना ज-
रतारनो प्रेम मेलवीशके नहि, तथा स्वेच्छाचारिणी थाय.

जे स्त्रीनी नाभि गंजीर होती नथी तथा जेनुं
उदर घमाने आकारे होय ठे, तेनी साथे कदि पण
व्यवहार करवो नहि. जे स्त्रीनां कुच (स्तनो)
ठालीमां बेसी गयेलां होय, तथा उपरथी बराबर
देखातां न होय, ते स्त्रीने अनिष्ट जाणवी; तथा
तेने वंध्यापणानो दोष होय; वली जे स्त्रीनो कंठ
खांबो होय तथा जेणीनी गति बहु उतावली होय,
तेने निर्जागिणी जाणवी, तथा ते हमेशां परधरे ज-
म्या करे ठे, अने नीच पुरुष साथे पण कामक्रीमा करे ठे.

(३३)

वली जे स्त्रीना हाथ लांबा होय, ते दरिद्री होय, तथा जेणीना हाथ टुंका होय, ते गुणोथी हीन होय; वली जे स्त्रीना होठ काळा होय, ते स्त्री पतिरहित थाय; वली जे स्त्रीना गाल कूवा जेवा उंका होय, ते स्त्री बहुज गुस्सावाली थाय, तथा ते परपुरुष साथे प्रेममां पडे; वली जे स्त्रीना गाल उंचा अने जाका होय, ते स्त्री पतिने दगाथी मारे, अने पर पुरुष साथे प्रेममां पडे; जे स्त्रीना दांत होठनी बहार नीकलेला होय, ते स्त्री अंतरे विधवा थाय; जे स्त्रीनी नासिका वांकी होय, ते स्त्री जरतारने बिलकुल वहाली लागती नथी; वली जे स्त्रीनी नासिका नानकडी अने चीपटी होय, ते स्त्री तुरत विधवा थाय ठे, तथा पर पुरुषनी साथे चाळे ठे; वली जे स्त्रीनी जीज श्याम रंगनी होय, ते शंखणी कहेवाय, तथा जेणीनी जीज श्वेत रंगनी होय, ते दासी थाय; वली जे स्त्रीनुं तालवुं श्याम रंगनुं होय, ते जरतारने कष्टकारी थाय; जे स्त्रीनी आंखो पीला रंगनी होय, ते महापापिष्ठ होय; वली जे स्त्री शरीरमां तमाम पातली होय, ते जर्ताने दुःखदायी थाय, अने तेने पति साथे बने नहि; जे स्त्रीनी जमर

सीधी होय, ते स्त्री पति पर प्रेम करे नहि. जे स्त्री-ना कान नाना होय, ते स्त्री दुर्जागिणी तथा धनने नाश करनारी थाय. जे स्त्रीनुं कपाल बहुज नानुं होय, ते स्त्रीने अपशकुनयुक्त जाणवी; वली जे स्त्रीनुं ललाट बहुज पोहोळुं होय, ते व्यञ्जिचारिणी होय, माटे तेणीनी साथे व्यवहार करवो नहि; वली जे स्त्रीनुं मस्तक बहुज नानुं होय, ते स्त्रीने दुर्जागिणी जाणवी; तथा जे स्त्रीनुं मस्तक अत्यंत मोटुं होय, तेने मूर्ख जाणवी. जे स्त्रीना वाल चूरा रंगना, कठोर, जाफा अने टुंका होय, ते स्त्री दुराचारी तथा परिवारनो नाश करनारी, अने पतिने दुःख आपनारी जाणवी; वली जे स्त्रीना मस्तकमां केशो तमाम बुटा बुटा होय, ते पण धन धान्य आदिकनो नाश करे ठे; वली जे स्त्रीना केशो कावरचितरा होय, ते अत्यंत व्यञ्जिचारी होय; तथा जेना केशो जरा रताश पर तथा जाफा होय, ते तुरत विधवा थाय ठे.

जे स्त्रीना केशो सीधा, सूक्ष्म अने चीकाशवाला होय, ते स्त्रीने पतिव्रता तथा महासती अने पति पर प्रेम राखनारी जाणवी.

जे स्त्रीनुं कपाल विशाल अने अर्धचंद्र सरखा आकारवाळुं होय, ते घरमां अत्यंत सुख पामे, तथा तेने जरतार साथे अत्यंत प्यार होय ठे. जे स्त्रीना कपाल पर तेजस्वी प्रकाश जलकतो होय, ते राजानी राणी थाय. जे स्त्रीनुं कपाल सीधुं अने सरळ होय, ते अत्यंत सुख आपनारी होय ठे. जे स्त्रीनी जमर अत्यंत श्याम रंगनी होय, ते अत्यंत सुख देनारी थाय ठे; वली जे स्त्रीनी जमर धनुष्य सरखा आकारवाली अने रोमनी श्रेणिशी जरपूर होय, ते स्त्रीने सौजाग्यवाली जाणवी; वली जे स्त्रीनी भृकुटी अत्यंत नमी गयेली न होय, तेने धन, धान्य तथा पुत्रोनी वृद्धि करनारी जाणवी. जे स्त्रीने पुरुषनी पेठे मूठनी जगोए वाल उगेला होय, तेणीने वांऊणी जाणवी, तथा तेणीनी साथे संग करवाशी पुरुषने पण अंते नपुंसकपणुं थाय ठे. जे स्त्रीनी आंखो लांबी होय, तेणीने उत्तम जाणवी, ते स्त्री पर पतिनो अत्यंत प्यार होय, तथा तेणीने पृथ्वी पर घणुं मान मळे. जे स्त्रीनी आंखो नानी होय, ते स्त्री पतिने तुरत वश करी शके ठे. जे स्त्रीनुं तालवुं लाल रंगनुं होय, तेने जरतार वश थाय ठे, तथा तेनुं सघली

जगोए मान वधे ठे, अने ते बहुज दानेश्वरी थाय ठे; वली जे स्त्रीनुं तालवुं हमेशां बुखुं रह्या करे ठे, ते निर्बल संतानोने जन्म आपे ठे; वली जे स्त्रीनुं तालवुं खरबचडुं होय, ते अत्यंत विषयी होय, अने घणा पुरुषो सेववाथी पण तेणीने संतोष थतो नथी. जे स्त्रीने त्रीश दांतो होय, ते मोटा जाग्यवाली थइने जरतारने अत्यंत प्यारी थइ पडे ठे, तथा जे स्त्रीना दांतो बुटा बुटा होय, तेणीना पर जरतारनो अत्यंत प्रेम होय. जे स्त्रीना दांतो दाम्नीमनी कली सरखा होय ठे, ते स्त्रीने पतिव्रत पालनारी जाणवी. जे स्त्रीना दांतोनी उपली हार नीचली हारनी उपर आवती होय, ते स्त्रीने सौजाग्यवाली जाणवी. जे स्त्रीना दांतो उंचा तथा एकबीजा साथे बहुज मलीने रहेला होय, तेणीने बीकण अने बुद्धि विनानी जाणवी. जे स्त्रीना बत्रीशे दांतो एक सरखा लांबा होय, ते राजानी राणी थइने, पति तरफनो प्रेम संपादन करे. जे स्त्रीनो नीच घरमां अवतार थयो होय, पण जेणीना दांतो खजावथीज गुलाबी रंगनी कांय मारता होय, तेणीने अत्यंत गुणवाली तथा धनने वधारनारी जाणीने तुरत परणवी. जे

स्त्रीनी जीज लाल रंगनी होय, ते स्त्रीने पुत्रो उत्पन्न करनारी तथा सौभाग्यवाली जाणवी. जे स्त्रीनी जीज सरल अने अणीदार होय, ते स्त्रीने वैरीनो नाश करनारी तथा कीर्त्ति मेलवनारी जाणवी; वली जे स्त्रीनी जीज हमेशां जीनी अने अमृतमय रहेती होय, ते स्त्री जोगविलासमां बहुज कुशल होय, तथा घर संबंधी अत्यंत सुख पामे ठे. जे स्त्रीनी नासिका सीधी अने दीपकनी शिखा जेवी होय, ते स्त्री धननी वृद्धि करनारी होय; वली जे स्त्रीनी नासिका खरबचमी अने वारंवार मलिन थती होय, ते पोताना पतिने वश करी शकती नथी, तथा ते विधवापणानुं दुःख तुरत जोगवे ठे. जे स्त्रीनी माडीए पुरुषनी पेठे वाल उगे ठे, ते स्त्री घरमां रहेली लक्ष्मीने दूर करे ठे, तथा शत्रुर्त्तनो पराजय उपजावे ठे, अने लोकोमां अपमान पामे ठे. जे स्त्रीना गाल गुलाबना गोटानी पेठे रताशनी जांय मारता होय, तथा जरा उपसेला होय, ते पतिनो अत्यंत प्यार मेलवे ठे, तथा तेना पर घणा पुरुषो मोह पामे ठे; वली जे स्त्रीना गाल कोमल अने विषमता विनाना होय, ते स्त्री पतिव्रता धर्मे करीने युक्त होय, तथा

लोकोमां तेनी कीर्त्ति फेलाय ठे. जे स्त्रीना गाल कु-
वा जेवा उंका होय, ते पर पुरुष साथे विलास कर-
रवानी बहुज अजिलाषा राखे ठे अने पतिने अ-
त्यंत कष्टकारी थइ पडे ठे. जे स्त्रीना गालनी चामडी
कर्कश अने बहुज जांफी होय, ते धननो अने कु-
टुंबनो पण नाश करे ठे, माटे तेवी स्त्रीने परण्या
बाद पण घरमां राखवी नहि; वली जे स्त्रीना गालो
अरिसा सरखा तेजयुक्त कांतिवाला होय, ते स्त्री
घरनी संपदा वधारे ठे, तथा पुत्रादिकने पण सुख-
दायक थाय ठे. जे स्त्रीना होठ लाल रंगना होय,
तथा धनुष्य सरखा अर्ध गोल आकारवाला होय,
ते स्त्री सुख संपदाने विस्तारे ठे, तथा चरतारने पण
अत्यंत सुख आपे ठे. जे स्त्रीना होठ जांफा तथा
थोफा खुव्वा रहे ठे, ते स्त्री कुटुंबने दुःखदायक नि-
वडे ठे. जे स्त्रीना खजा पर शंख अथवा चक्रनी नि-
शानी होय, ते स्त्रीने पद्मिनी जाणवी. जे स्त्रीना
खजानी नीचेना जागना बाहु पर स्वस्तिकनुं चिह्न
होय, ते स्त्रीने हमेशां लक्ष्मी लावनारी, तथा सुपु-
त्रोने उत्पन्न करनारी जाणवी. जे स्त्रीना कंठमां
त्रण रेखाउं होय, तेने उत्तम जाग्यवादी जाणवी;

पण जो ते रेखाउं वच्चेथी तुटेदी होय, तो तेणीने नुकशान करनारी जाणवी. जे स्त्रीना मणिवंध पर जवनी माला होय, ते स्त्रीने सौजाग्यवाली तथा लक्ष्मीने लावनारी जाणवी. जे स्त्रीनां स्तनो अत्यंत कठोर अने उंचां होय, ते स्त्री पर पतिनो अत्यंत प्यार होय ठे; वही जे स्त्रीनां स्तनो सुवर्णना कलश सरखां वच्चे श्याम रंगनी मीटकीवालां होय, ते स्त्रीने अति उत्तम जाणवी. जे स्त्रीनां स्तनो हमेशां शीतल रहेतां होय, तेणीने दुर्जागिणी जाणवी. जे स्त्रीनां स्तनो हमेशां उष्ण रहेतां होय, तेने काम-विलासमां चतुर तथा गुणवंती जाणवी. जे स्त्रीनां स्तनोनी वच्चे बिलकुल मार्ग रहेतो न होय, तेणीने दुर्जागिणी तथा कुटुंबनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीनां स्तनो पर बाल होय, तेने काकण सरखी जाणवी. जे स्त्रीनां स्तनो मांस विनानां तथा नरम होय, तेणीने शंखिनी जाणवी. जे स्त्रीना काबा स्तन पर तल अथवा मस होय, तेणीने उत्तम जाणवी, पण जो जमणा स्तन पर मस के तल होय, तो तेणीने हमेशां कंकासवाली तथा दुर्जागिणी जाणवी. जे स्त्रीना जमणा स्तन पर श्रीवत्सनुं के साथीयानुं लं-

(३९)

ठन होय, ते स्त्रीने पोताना जरतार तरफथी अति-
शय सुख मळे ठे. जे स्त्रीना कावा स्तन उपर उखल
अथवा मुशलनुं चिह्न होय, ते स्त्रीने दुराचारिणी,
व्यभिचारिणी तथा कुलनो नाश करनारी जाणवी.
जे स्त्रीनां स्तनोनी डींटीउतमाम श्याम रंगनी होय,
ते धननो नाश करे, पण जे स्त्रीनां स्तननी डींटीउत-
रा काली अने रताशनी जांय मारती होय, ते स्त्रीने उ-
त्तम जाणवी. जे स्त्रीनां स्तनोनी डींटीउमांथी प्र-
सव वखते पण दूध वहेतुं नथी, ते स्त्रीने पुत्रादि-
कनो ह्य करनारी जाणवी. जे स्त्रीनां बन्ने स्तनोनी
वच्चेना जागमां देवमंदिरनुं चिह्न होय, तेणीने च-
क्रवर्तीनी पट्टराणी जाणवी. जे स्त्रीनां स्तनो चपटां
होय, तेणीने वांऊणी जाणवी.

हवे जे स्त्रीना उदर पर त्रण वलीउत होय, तेणीने
उत्तम जाणवी; पण जो तेउमांथी एक पण खंरित
थयेली होय, तो तेणीने तुरत विधवापणुं मळे ठे. जे
स्त्रीनुं पेट घडा सरखुं उंचुं तथा स्तनोनी अने पेट-
नी उंचाइ सरखी होय, तेणीने शंखिनी तथा दुर्जा-
गिणी जाणवी. जे स्त्रीनो उदरनो जाग गंजीर अने
उपरथी जणाय तेवो न होय, ते स्त्रीने उत्तम जा-

एवी. जे स्त्रीना उदरनी जमणी बाजुए धनुष्यनुं चिह्न होय, तेणीने राणी सरखुं सुख जोगवनारी जाणवी. जे स्त्रीना उदर पर घणाज वाल उगेला होय, तेने राक्षसी समान जाणवी, अने ते स्त्री कुटुंबनो नाश करीने पोते एकली कोइ पर पुरुष साथे अत्यंत वि-
 द्वास जोगववामां व्यञ्जिचारिणी थाय ठे, पण जे स्त्री-
 ना उदर पर सूक्ष्म अने न जणाय तेवां रोम होय, ते स्त्रीने उत्तम जाणवी. जे स्त्रीना उदरनो जाग अत्यंत कुवानी पेठे अंदर उतरी गयेलो होय, तेणीने दु-
 र्जागिणी तथा पतिनो द्वेष करनारी जाणवी. जे स्त्री-
 नो उदरनो जाग खाम्ना खबुचम्पावालो होय, तेणीने धनमालनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीना उदरमां हमेशां व्याधि रहेती होय, ते स्त्रीने वांऊणी जाणवी.

हवे जे स्त्रीनी नाजि गंजरीर होय, तेणीने अ-
 त्यंत उत्तम जाणवी. जे स्त्रीनी नाजि मांहेथी कमल-
 पुष्प जेवो मनोहर सुगंध नीकलतो होय, अथवा
 कस्तुरीना जेवी अत्यंत खुशबोदार सुगंधी नीकलती
 होय, ते स्त्रीने पद्मिनी जाणवी, के जेवी स्त्री हाल-
 ना वखतमां मलवी बहुज दुर्लभ ठे. जे स्त्रीनी नाजि
 गोल आकारनी तथा लीला रंगनी जांय मारती

होय, ते स्त्रीने नीच कुलमां उत्पन्न थयेली जाणवी. जे स्त्रीनी नाचि मांहेथी वाल नीकखेला होय, ते स्त्रीने राक्षसी सरखी कुल तथा धननो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीनी कटि पातली तथा मनोहर होय, ते स्त्रीने उत्तम जाणवी. जे स्त्रीनी केरु बहुज विस्तारवाली होय, तेणीने वांऊणी जाणवी. जे स्त्रीनी केरु बत्रीशथी मांकीने चालीश आंगळना परिघना विस्तारनी होय, ते स्त्रीने अत्यंत उत्तम जाणवी. जे स्त्रीनी केरु तेथी उंठी पातली होय, तेणीने अत्यंत व्यञ्जिचारिणी जाणवी. जे स्त्रीनी केड उपरना प्रमाणथी बहुज मोटी होय, ते स्त्रीने धन विगेरेनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीनी केरु नितंब चागने (केरुनी पाठळना चागने) जुदा करी शकती नथी, ते स्त्रीने मूर्ख तथा सर्व साथे कंकास करनारी जाणवी. जे स्त्रीनी केरु पर अत्यंत मांस जामेळुं रहेतुं होय, ते स्त्रीने पुत्रोनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीनी केरु पर हाडकांउना टेकराउ नीकखेला होय, ते स्त्रीने पतिनो तथा कुलनो पण नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीना पेरुना चाग पर बिलकुल वाल उगता न होय, ते स्त्रीने वांऊणी जाणवी. जे स्त्रीनुं

पेरुं उंचुं नीचुं टेकरावाळुं होय, ते स्त्रीने दरिद्री जाणवी. जे स्त्रीनुं पेडुं सपाट तथा कोमल होय, ते स्त्रीने राजानी पट्टराणी जाणवी. जे स्त्रीना पेरु परना वालोमां चक्रनो आकार होय, तेणीने वासुदेवनी मुख्य स्त्री जाणवी. जे स्त्रीना पेडुना वालमां जमरानो आकार होय, तेणीने कुलनुं जहण करनारी राक्षसी सरखी जाणवी. जे स्त्रीना पेरुना वालमां शंखनी निशानी होय, तेणीने चक्रवर्तीनी पट्टराणी जाणवी. जे स्त्रीनुं पेरुं अत्यंत कठिन अने मांस विनानुं होय, तेणीने दुर्जागिणी जाणवी. जे स्त्रीनी योनि कमलनी पीठना आकारनी होय, ते स्त्रीने धननी तथा पुत्रोनी वृद्धि करनारी जाणवी; वळी जे स्त्रीनी योनि कोमल होय, ते स्त्रीने पण उत्तम जाणवी. जे स्त्रीनी योनि लांबी होय तेणीने दुर्जागिणी तथा कुलनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीनी योनिनो जमणो जाग उंचो होय, ते स्त्री घणा पुत्रोने जन्म आपे, तथा जे स्त्रीनी योनिनो ऋबो जाग उंचो होय, ते घणी पुत्रीउने जन्म आपे. जे स्त्रीनी योनि बहुज उंमी होय, ते स्त्री वंध्या होय. जे स्त्रीनी योनि पर दक्षिणावर्त जमरो होय, ते स्त्री

पुत्रवती, धनवती तथा गुणवती होय. जे स्त्रीनी योनि कठोर होय, ते स्त्री दुर्जागिणी जाणवी. जे स्त्रीनी योनि नीचेना जागमा वधारे गयेली होय, ते स्त्रीने अत्यंत व्यभिचारिणी जाणवी. जे स्त्रीनी योनिनो रंग गुंलाव सरखो होय, ते स्त्रीने उत्तम पद्मिनी सरखी जाणवी. जे स्त्रीनी योनिनो रंग श्वेत होय, ते स्त्रीने मूर्ख जाणवी. जे स्त्रीनी योनिनो रंग कालो होय, ते स्त्रीने धननो नाश करनारी जाणवी.

हवे जे स्त्रीनां नितंबस्थलो (केरुनी पाठलना जागो) अत्यंत विस्तारवालां अने मांसथी बहुज जरेलां होय, ते स्त्रीने प्रायः वांऊणी जाणवी. जे स्त्रीनां नितंबस्थलो तमाम उदर तथा पीठनी साथेज मळी गयेलां होय, अने पीठ तथा तेउनो तफावत देखातो न होय, ते स्त्रीने धन धान्यनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीना नितंबो पर वाल उगेला होय, तेने राक्षसी जाणीने घरमां राखवीज नहि. जे स्त्रीना नितंबो पर करचली पडती होय, ते स्त्रीनो तुरत त्याग करवो, केमके ते स्त्री घरमां होवार्थी धननी हानि थाय ठे. जे स्त्रीना नितंबो गोल अने मांसथी पुष्ट तथा खामा खबुचमा विनाना होय, ते स्त्रीने

उत्तम जाणवी. जे स्त्रीना नितंबो हमेशां ठंडा रहेता होय, ते स्त्रीने सौजाग्यवादी जाणवी. जे स्त्रीना नितंबो उष्ण रहेता होय, ते स्त्रीने काम विकारवादी जाणवी. जे स्त्रीना जमणा नितंबो पर विमाननो आकार होय, ते स्त्रीने पद्मिनी जाणवी. जे स्त्रीना जमणा नितंब पर जमरानुं चिह्न होय, तेणीने शंखिनी जाणवी. जे स्त्रीनो ऋवो नितंबजाग जरा उंचो अने जमणो जरा नीचो होय, तो तेणीने कुटुंबमां क्लेश करावनारी तथा अपयश अपावनारी जाणवी. जे स्त्रीना डाबा नितंबस्थल पर मुशलनुं चिह्न होय, तेणीने धननो क्षय करनारी जाणवी. जे स्त्रीनां नितंबस्थलो कर्कश होय, तेणीने कुटुंबमां क्लेश करावनारी जाणवी.

हवे जे स्त्रीना साथलो गोळ तथा मांसघ्नी जरेला तथा केलना स्तंज सरखा कोमल होय, तेणीने उत्तम जाणवी. जे स्त्रीना साथलो पर वाल उगेला होय, तेणीने पुत्र तथा पतिनो क्षय करनारी जाणवी. जे स्त्रीना साथलोमां हारुकांउना टेकाराउ नीक कलेला होय, तेणीने कुल तथा धननो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीना साथलो टुंका अने कर्कश

होय, तेणीने तुरत विधवा थनारी जाणवी. जे स्त्रीना साथलना मूलमां श्रीवत्सनुं चिह्न होय, तेणीने राजानी राणी जाणवी. जे स्त्रीना साथलमां जमणी बाजुए चक्रनुं चिह्न होय, तेणीने चक्रवर्तीनी पट्टराणी जाणवी. जे स्त्रीना जमणा साथलमां चामरनुं चिह्न होय, तेणीने तीर्थकर सरखा उत्तम पुत्रने उत्पन्न करनारी जाणवी. जे स्त्रीना जमणा साथलमां दंरुनुं चिह्न होय, तेणीने जगत्नो नाश करनारा पुत्रने जन्म आपनारी जाणवी. जे स्त्रीना ऋषा साथलमां ध्वजानुं चिह्न होय, तेणीने महाधर्मात्मा एवा पुत्रने जन्म आपनारी जाणवी. जे स्त्रीना ऋषा साथलमां मुशलनुं चिह्न होय, तेणीने बलन्नद्रनो जन्म आपनारी जाणवी. जे स्त्रीना ऋषा साथलमां धनुष्यनुं चिह्न होय, तेणीने वासुदेवनो जन्म आपनारी जाणवी. जे स्त्रीना साथलो हमेशां बहुज उष्ण रहेता होय, ते स्त्रीने पुत्रीउं घणी थाय. जे स्त्रीना साथलो जरा ठंडा रहेता होय, ते स्त्री मूर्ख पुत्रने उत्पन्न करे. जे स्त्रीना साथलो जरा ठंडा अने जरा उष्ण रहेता होय, ते स्त्री उत्तम पुत्र तथा पुत्रीउंने जन्म आपे. जे स्त्रीना साथलो चपटा होय, तेणीने

शंखिनी जाणवी. जे स्त्रीना साथलो बहुज कठिन होय, ते स्त्रीने राक्षसी समान जाणवी, अने तेथी ते कुलनो नाश करे. जे स्त्रीना साथलो हमेशां पसीनाथी जीना रहेता होय, तेणीने उत्तम जाणवी. जे स्त्रीना साथलो पर बिलकुल रोम न होय, तेणीने धन तथा विद्यानो पण नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीना घुंटाणो कावमा सरखा तथा गोद आकारना होय, ते स्त्रीने उत्तम जाणवी. जे स्त्रीना घुंटाण पर वाल उगेला होय, तेणीने डाकण समान जाणवी अने तेथी तेणीनो तुरत त्याग करवो, नहितर कुटुंबनो नाश थाय ठे. जे स्त्रीना घुंटाण पर बहुज मांस होय, ते स्त्रीने लक्ष्मीनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीना घुंटाणोनो जाग बिलकुल जणातो ज न होय, अने ते साथलना जागो साथे मळी गयेलो होय ते स्त्री पत्तिनो नाश करे. जे स्त्रीना घुंटाणोनी वच्चे मत्स्यनुं चिह्न होय, ते स्त्रीने पद्मिनी जाणवी. जे स्त्रीना घुंटाण पर नकुल (नोळीयानुं) लंठन होय, ते स्त्रीने शंखिनी जाणवी. जे स्त्रीना घुंटाणनी जमणी वाजुए रणस्तंजनुं चिह्न होय, ते स्त्री राजाने घेर जड्ने रणसंग्राममां पोताना स्वामीनो

जय करावे. जे स्त्रीना घुंटाणी मावी बाजुए रणस्तं-
 जनुं चिह्न होय, ते स्त्री राजाने घेर जश्ने रणसंग्रा-
 ममां ते राजानो नाश करावे. जे स्त्रीना घुंटाणमां
 वच्चे खामो होय, ते स्त्रीने तुरत विधवापणुं मळे. जे
 स्त्रीना घुंटाणी जमणी बाजुए हाडकानो चाग घ-
 णोज बहार नीकलेलो होय, ते पोताना स्वामीश्री
 दूर रहींने पर पुरुषने सेववानी श्वा करे ठे. जे स्त्रीना
 घुंटाणी मावी बाजुए जमरानुं चिह्न होय, ते स्त्रीने
 दुर्जागिणी जाणवी. जे स्त्रीना घुंटाणो उपरथी अ-
 णीवाला होय, ते स्त्रीने चपल जाणवी. जे स्त्रीना
 घुंटाणमां ऊर्ध्व रेखा होय, ते स्त्रीने कुल्लनो नाश
 करनारी जाणवी.

हवे जे स्त्रीनी पगनी जंघा आंबानी गोठलीना
 आकार जेवी तथा चलकता आरिसा सरखी होय,
 तेणीने उत्तम जाणवी. जे स्त्रीनी जंघा परवाल घणा
 उगेला होय, तेणीने मातपिता तथा ससराना कु-
 ल्लनो पण नाश करनारी अने लक्ष्मीनो पण नाश
 करनारी जाणवी. जे स्त्रीनी जंघाउमां चक्रनुं, धनु-
 ष्यनुं अने श्रीवत्सनुं चिह्न होय, तेणीने अत्यंत उ-

त्तम जाणवी. जे स्त्रीनी जंघाउमां खाम्हा होय, तेणीने तुरत विधवा थनारी जाणवी. जे स्त्रीनी जंघा टुंकी होय, तेणीने व्यञ्जिचारवाली जाणवी. जे स्त्रीनी जमणी जंघामां स्वस्तिकनुं चिह्न होय, तेणीने पद्मिनी जाणवी, अने तेवी स्त्री घरमां आव्याथी धन, धान्य पुत्र, परिवार आदिकनी अत्यंत वृद्धि आय ठे. जे स्त्रीनी डाबी जंघामां कमलनुं दंडन होय, ते स्त्रीने चक्रवर्तीनी पट्टराणी जाणवी. जे स्त्रीनी जमणी जंघामां देवमंदरनुं चिह्न होय, तेणीने सिद्ध थनार पुत्रोनो जन्म आपनारी जाणवी. जे स्त्रीनी जमणी जंघामां सर्पनुं चिह्न होय, तेणीने शाकिनी सरखी जाणीने तुरत तजवी. जे स्त्रीनी बद्धे जंघाउमां वींठीनुं चिह्न होय, ते पुत्रोनो नाश करनारी थाय, तथा तेनी जगत्मां बहुज अपकीर्त्ति फेलाय.

जे स्त्रीना पगनी उपरनी नसो सूक्ष्म रीते देखाती होय, तेणीने उत्तम जाणवी. जे स्त्रीना पगनो उपरनो जाग सपाट होय, तेणीने मूर्ख तथा कला विनानी अने दुर्भाग्यवाली जाणवी. जे स्त्रीना पगनो उपरनो जाग काचबानी ढाल सरखो होय, तेणीने अतिउत्तम जाणवी. जे स्त्रीना पगनी आंगलीउंनी

वच्चे ङिद्रो देखातां होय, अने ते एक बीजाथी घणांज ठेटां ठेटां होय, तो तेणीने जरतार तथा स-सराना समस्त कुटुंबनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीना गुढफो (घुंटीउ) गूढ अने वाल विनाना होय, तेणीने अत्यंत उत्तम जाणवी. जे स्त्रीना गुढफो पर वाल उगेला होय, अने तेनो आकार जो जमराना जेवो होय, तो तेणीने पिशाचणी सरखी जाणीने दूर तजवी. जे स्त्रीना पगना अंगुठा पर घणा वालो उगेला होय, ते बन्ने कुलो नो नाश करनारी थाय. जे स्त्रीनी टचली आंगली सुंदर अने दाल नखोवा-ली होय, ते स्त्री उत्तम जाणवी. जे स्त्रीना मावा पगने तलीये ऊर्ध्व रेखा होय, अने ते पगनी पींकी पासेथी चालीने वचमां फाट पड्या विना अंगुठा अने तर्जनी आंगलीनी वच्चे आवेली होय, तो ते स्त्रीने पद्मिनी जाणवी. जे स्त्रीना पगनुं तलीयुं खर-बचडुं अने कठोर होय, ते स्त्रीने अत्यंत व्यञ्जिच-रिणी जाणवी. जे स्त्रीना पगनां तलीयां पर जमरानो आकार होय, तेणीने पुत्र तथा पतिनो नाश कर-नारी जाणवी. जे स्त्रीना पगनां तलीयां सुकुमाल होय, ते स्त्री हमेशां सौभाग्यवंती तथा पति विगेरे

सासरीआंउं तरफथी अत्यंत मान मेलवी शके ठे. जे स्त्रीना पगना नखो फाटवाला होय, ते स्त्रीने दुर्जागिणी तथा बन्ने कुलोનો नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीना पगना अंगुठाना नखो पीला रंगना होय, तेणीने तुरत तजवी; केमके तेवी स्त्रीउं धननो नाश करे ठे. जे स्त्रीनी पगनी वचळी आंगळी टचळी आंगळीनी बरोबर लांबी होय, ते स्त्रीने शंखणी जाणवी. जे स्त्रीनी पगनी टचळी आंगळी गोल अने जरा चपटी होय, ते स्त्रीने राज्यनी धणीआणी जाणवी; तथा तेवी स्त्री दान आदिकथी लोकोमां घणो जश मेलवे ठे. जे स्त्रीना जमणा पगनी आंगळीउंना अंतरमां विद्रो देखातां होय, ते स्त्रीने नीच कुलमां अवतरेळी तथा व्यञ्जिचारवाळी जाणवी. जे स्त्रीना पगना तळीयामां मध्य जागमां रथना आकारनुं चिह्न होय, तेणीने शूरवीर तथा राजाने मानीती जाणवी. जे स्त्रीना पगनां तळीयांमां कोढनां जेवां सफेद चाठां होय, तेणीने तुरत विधवा तथा दुःखी थनारी जाणवी. जे स्त्रीनी पगनी पेनीमां शंखनुं चिह्न होय, तेणीने वासुदेवनी स्त्री जाणवी. एवी रीते पुरुष तथा स्त्रीना शरीरनां चिह्नो कद्यां.

हवे अश्वोनां चिह्नोनुं स्वरूप कद् ठ-

जे घोमानी उंचाइ (आगला पगथी पीठ सु-
धीनी) नेवुंथी पंचाणुं आंगल सुधीनी होय, तेने
उत्तम जातिनो घोमो जाणवो; तथा जेनी उंचाइ
तेथी अधिक होय, तो तेने लक्ष्मीनो नाश करनारो
जाणवो. वही जे घोमानी उंचाइ पंच्याशीथी नेवुं
आंगल होय, तेने मध्यम जातिनो अश्व जाणवो;
अने जे घोमानी उंचाइ तेथी पण उंठी होय, तेने
कनिष्ठ जातिनो एटले हलकी जातिनो घोमो जा-
णवो. जे घोडानी लंबाइ लांगूल (पुंठमा) सहित
एकसो ने वे आंगुलनी होय, तेने उत्तम जातिनो
घोडो जाणवो. तथा पंचाणुं आंगलथी मांडीने ए-
कसो ने एक आंगुलनी जे घोडानी लंबाइ होय, तेने
मध्यम जातिनो घोडो मानवो. जे घोमानी लंबाइ
तेथी पण उंठी अथवा वधारे होय, तेने लक्ष्मीनो
नाश करनारो जाणवो. जे घोडाना मध्य जागनो
(पेटनो) घेरावो एंशीथी पंच्याशी आंगल सुधीनो
होय, तेने धननी वृद्धि करनारो उत्तम घोमो जा-
णवो, तथा जे घोमाना मध्य जागनो घेरावो तेथी

उठो अथवा अधिक होय, तेने तेना स्वामीनुं मृत्यु करनारो जाणवो. जे घोसानो आगलनो जमणो पग आगलना ऋवा पग करतां टुंको होय, तेने अग्नि आदिकनो जय करनारो जाणवो. जे घोसो आगला बन्ने पग उजती वखते जरा जमीनथी उंचा राखतो होय, तेने धननो ह्य करनारो जाणवो. जे घोसाना आगला बन्ने पगोमांथी एक पग पण उजती वखते जमीनथी उंचो रहेतो होय, तेने शत्रु तरफना जयने करनारो जाणवो. जे घोडानो उजती वखते पाठला बन्ने पगोमांथी कोइ पण पग जमीनथी जरा उंचो रहेतो होय, तेने उत्तम जातिनो घोसो जाणवो, तथा ते घोडो पोताना स्वामीनी लक्ष्मी वधारे ठे.

एवी रीते घोडानां सामान्य लक्षणो कइयां.

हवे विशेष लक्षणो कहे ठे.

जे घोडाना बन्ने कानो अखंभित तथा अणीउं-वाला होय ठे, तेने अति उत्तम जातिनो तथा कीर्त्ति अने धनने वधारनारो जाणवो. जे घोसानो जमणो कान ऋवा कानथी जरा मोटो अथवा नानो होय, अने ते अकरु नहीं रहेतां नमी जतो होय, तेने तेना स्वामीनो नाश करनारो जाणवो.

जे घोमना जमणा कानमां जमरानुं चिह्न होय, तेने पण तेना स्वामीना कुलनो नाश करनारो जाणवो, पण जो तेना जमणा कानमां दक्षिणावर्त्त चक्रनुं चिह्न होय, तो तेना स्वामीने ते राज्य आदिक लक्ष्मीने मेलवनारो जाणवो. जे घोमना जमणा काननी अंदरनी बाजुए सफेद चातुं होय, तेने उत्तम जातिनो घोडो जाणवो; पण ते सफेद चाठानी वच्चे लाल अथवा कालो माघ होय, तो तेने तेना धणीना द्रव्यनो तथा कुलनो नाश करनारो जाणवो. जे घोमानो मावो कान जमणा कानथी जरा नानो मोटो होय, तेने देशमां पण दाखल थवा देवो नहीं, केमके तेवो घोडो डुकाल अथवा मारी (मरकी) आदिक जयने उत्पन्न करे ठे. जे घोमानो डावो कान जरा फाटेलो अने अंदरनी बाजुए सफेद माघवालो होय, तेने धन धान्यादिकनो नाश करनारो जाणवो. जे घोमना डावा काननी उपरनी बाजुए शंखनुं चिह्न होय, ते घोमानो स्वामी वासुदेवपणाने नक्की पामे. जे घोडाना मावा काननी अंदरनी बाजुए घणा मसो होय, ते घोमो राज्यमां रहेबाथी राज्यनो नाश करे ठे, तथा शत्रु तरफना

જયને ઉપજાવે છે. જે ઘોડાનો ડાબો કાન ઉપરના જાગમાં અણીવાલો ન હોય, તથા ત્યાં કંઈ ફાટ પડી હોય, તો તેવો ઘોમો ધનનો નાશ કરે છે, માટે તેવા ઘોમો પર સ્વારી બિલકુલ કરવી નહીં.

૧૧૧ રીતે ઘોમના કર્ણનાં લક્ષણો કહ્યાં.

હવે તેની આંખોનાં લક્ષણો કહે છે.

જે ઘોમની આંખો પરની જમરો પર બિલકુલ કેશ ન હોય, તે ઘોડાને કનિષ્ઠ ઘોમો જાણવો. જે ઘોમની આંખો પરની જમરો પર ઘણાજ કેશો હોય, અને તે લાંબા વધીને આંખોને પણ ઢાંકી દેતા હોય, તેને ધનનો નાશ કરનારો જાણવો. જે ઘોમની આંખો ગોલ અને તેના મોલા બહાર ઉપસી આવેલા હોય, તો તેને કુટુંબ તથા લક્ષ્મી આદિકનો નાશ કરનારો જાણવો. જે ઘોમની આંખો અણીઉંવાલી તથા ચલકતી અને સૌમ્ય હોય, તેને લક્ષ્મીનો વધારો કરનારો જાણવો. જે ઘોમની આંખોનો રંગ પીલાશ પર હોય, તેજે રોગી જાણવો. જે ઘોમની આંખો અત્યંત સાંકડી તથા માંજર રંગની હોય, તેને પણ મરકી આદિકનો ઉપદ્રવ કરનારો જાણવો. જે ઘોમનો એક આંખ બીજી આંખ કરતાં મોટી અને જયાનક હોય,

तेने राजाए पोताना उपयोगमां लेवो नहीं, केमके तेवो घोमो शत्रुउं तरफनो अत्यंत नय देखाडे ठे. जे घोमानी आंखोनो रंग जरा रताश मारतो अने तेजवालो होय, तेने उत्तम जातिनो घोडो जाणवो; ते पर स्वारी कर्याथी लडाइमां शत्रुनो नाश थाय ठे, तथा धननी वृद्धि थाय ठे. जे घोमानी जमणी आंखमां चक्रनुं चिह्न होय, ते घोमो तेना स्वामीनी कीर्त्ति पृथ्वी पर फेलावे ठे. जे घोमानी जमणी आंखना पोपचा पर शंखनुं चिह्न होय, ते घोडो खरीद करवाथी राज्य आदिकनी संपदा पोतानी मेले आवीने जेठे ठे. जे घोडानी जमणी आंख फुटेली अथवा हमेशां अत्यंत मेलवाली (पीयावाली) रहेती होय, तेवो घोडो अत्यंत नुकसानकारक होय ठे, माटे तेवो घोडो राखवो नहीं. जे घोडानी बन्ने आंखोनां पोपचां पर बीजना चंद्रने आकारे चिह्न होय, ते घोडो फक्त चक्रवर्त्तीनेज उपयोगमां आवे ठे; अर्थात् तेवा घोडा पर बीजो कोइ स्वारी करी शके नहीं. जे घोडानी डाबी आंखना पोपचा पर सफेद डाघो होय, ते घोडो धननो नाश करे ठे. जे घोडानी बन्ने आंखो हमेशां मलिन (पीयावाली) होय ठे, ते घोडो चाल

તી વચ્ચે સ્વલના પામે છે, માટે તેવા ઘોઠા પર સ્વારી કર્યાથી જીવનો જોખમ થાય છે. જે ઘોડાની આંખો સોનેરી રંગની ચલકતી અને અણીદાર હોય છે, તેમાં કંઈ પણ સંશય નથી. જે ઘોડાની આંખો જયંકર હોય છે, તે ઘોડો નુકશાન કરનારો છે. જે ઘોઠાની જમણી આંખના પોપચા પર એકજ મસ હોય, તો તે તેના સ્વામીના કુટુંબની કીર્તિ વધારે છે; પણ જો એક કરતાં વધારે મસ હોય, તો તે ધન ધાન્યનો નાશ કરે છે. જે ઘોડાની બન્ને આંખોનાં પોપચાં પર ઘણા મસો હોય છે, તો તે અગ્નિ આદિકનો જય ઉપજાવે છે.

૧૧૧ રીતે તેની આંખોનું સ્વરૂપ જાણવું.

૧૧૨ તેની નાસિકાનું સ્વરૂપ કહે છે.

જે ઘોડાની નાસિકાનાં બન્ને દ્વારની બહારની ચામડી લાલ રંગની હોય, તેને ઉત્તમ જાતિનો અશ્વ જાણવો. જે ઘોડાની નાસિકાનાં બન્ને દ્વારોની ચામડી કાલા રંગની હોય, તેને મધ્યમ જાતિનો અશ્વ જાણવો. જે ઘોડાની નાસિકાનાં બન્ને દ્વારોની ચામડી જરા લીલાશ મારતા રંગની તથા કોમલ હોય, તેવો ઘોઠો કોઈ મહાન્ પુરુષોનેજ મલે છે; કેમકે તે સર્વ જગાં હનુમાનની પેઠે વિજયજ વ-

त्तवि ठे. जे घोमानी नासिकानुं जमणुं द्वार ऋबी
 नासिका करतां जरा मोटुं होय, ते घोडो लक्ष्मीनो
 नाश करे ठे. जे घोमानी जमणी नासिकाना द्वार पर
 सफेद चातुं होय, तेने उत्तम जातिनो तथा कुटुं-
 बनी वृद्धि करनारो घोमो जाणवो. जे घोमानी ज-
 मणी नासिका पर कमलना आकारनुं चिह्न होय,
 तेवो घोडो तेना स्वामीने राज्य आदिक संपदानो
 द्वाज मेलवी आपे ठे. जे घोमानी जमणी नासिका
 पर मत्स्यना आकारनुं चिह्न होय, ते घोमो पाणीमां
 पण सुखेथी तरी शके ठे, तथा तेना स्वामीने ल-
 क्ष्मीनी वृद्धि करे ठे. जे घोमानी जमणी नासिका
 पर चक्रनुं लंठन होय, तेवो घोमो पुत्र परिवारनी
 वृद्धि करे ठे. जे घोमानी ऋबी नासिका पर त्रिशूलना
 आकारनुं चिह्न होय, तेवो घोमो लक्षाश् आदि-
 कमां शत्रुने अर्जुननी पेटे जय पमाडे ठे. जे घो-
 मानी डाबी नासिका पर जमरानुं चिह्न होय, तेवो
 घोडो तेना स्वामीनुं संशयरहित बार मासनी अंदर
 मृत्यु उपजावे ठे. जे घोडानी ऋबी नासिका पर बदा-
 मना आकारनुं लंबगोल सफेद चातुं होय, तेवो
 घोमो कीर्त्तिनो नाश करे ठे, माटे तेवा घोडाने सर्प-

नी पेठे तुरत तजवो. जे घोमानी माबी नासिका पर घणा वाल होय, अने जमणी नासिका पर बिलकुल वाल न होय, तेवा घोमाने राक्षसरूप मानीने तुरत तजवो, केमके तेवो घोमो राख्यथी कुटुंब तथा धननी हानि थाय ठे. जे घोडानी नासिकानां बन्ने द्वारो सारी रीते खुट्टां नहीं रहेतां चपटां रहे ठे, तेवो घोडो रोग आदिकनो उपद्रव करनारो कह्यो ठे, माटे बन्ने नासिकाउं कठोर अने अंदरथी पण चीकाश विनानी रहेती होय, तेवा घोमाने तजवाथीज कुटुंबमी आवादी वधे ठे. जे घोमानी बन्ने नासिकाउं पर गुह्याबंध तथा अत्यंत लांबा वाल उगेला होय, तेवो घोमो शत्रु आदिकना जयनी पुष्टि (वृद्धि) करे ठे, माटे तेवा घोमानो पण त्याग करवो. एवी रीते नासिकानुं लक्षण जाणवुं.

इवे तेना मुखनां लक्षणो कहे ठे.

जे घोमाना मुखमांथी शबना (मुरुदाना) जेवो दुर्गंध फेलावनारो वास नीकलतो होय, तेवो घोमो रोग आदिकना उपद्रवने वधारे ठे. जे घोडाना मुखमांथी कमलनी सुगंधी सरखो उत्तम वास नीकलतो होय, तेवो घोमो राखवाथी राजा आदिकनी महे-

રવાની થાય છે, તથા તેથી લક્ષ્મી, કીર્તિ વિગેરેનો વધારો થાય છે. જે ઘોઠાના મુખમાંથી કટુ (કમ્બો) શ્વાસ નીકલે છે, તે કુટુંબની તથા લક્ષ્મીની હાનિ કરે છે. જે ઘોઠાનો શ્વાસ તમામ શીતલ હોય છે, તે લક્ષ્મીમાં શત્રુ તરફનો પરાજય આપે છે. જે ઘોઠાનો શ્વાસ કવોણ (ઘોઠો ઝણ) હોય છે, તે તેજી તથા ચિંતવેલું કાર્ય કરી આપનારો હોય છે. જે ઘોઠાનો શ્વાસ અત્યંત ઝણ હોય છે, તે તેના સ્વા-રનું કોઈ વખતે પણ મૃત્યુ કરે છે. જે ઘોઠાના દાંતો દાઢીમની મોટી કલીઝ સરખા જરા લાલાશ રંગના અને સફેત હોય છે, તેવો ઘોઠો તેના સ્વા-મીને સાર્વજ્ઞીમનું (ચક્રવર્તીનું) રાજ્ય અપાવે છે. જે ઘોઠાના દાંતોનો રંગ પીલો હોય છે, તે ડુકાલ આદિકનું દેશમાં સંકટ ઉપજાવે છે, માટે તેવા ઘોઠાને દેશમાંથી પણ હાંકી કાઢવો. જે ઘોઠાના દાંતો એક બીજાને મલીને રહેલા હોય છે, તેવો ઘોઠો તેના સ્વામીને ધન આદિકનો લાજ કરે છે; પણ જેના દાંતો હુટા હુટા તથા ખોંચરા હોય છે, તેવો ઘોઠો તેના સ્વામીનું મૃત્યુ ઉપજાવે છે. જે ઘોઠાના દાંતોનો રંગ જરા આકાશના રંગ સરખો તથા તે-

जखी होय ठे, तेवो घोमो तेना स्वामीनी अत्यंत कीर्त्ति वधारे ठे. जे घोडाना कपालमां त्रिशूलने आकारे सफेत चिह्न होय, तेने लमाइ आदिकमां विजय करनारो जाणवो. जे घोमाना कपालमां सफेत चक्रनुं चिह्न होय, तेने पण विजय आपनारो जाणवो. जे घोमाना कपालमां अर्ध चंद्रने आकारे सफेत चिह्न होय, तेने तेना स्वामीनी लक्ष्मी वधारनारो जाणवो. जे घोमाना कपालमां गोळ आकारनुं सफेत चिह्न होय, तेने तेना स्वामीनुं कढ्याण करनारो जाणवो. जे घोमाना कपालमां सफेत कमलना आकारनुं चिह्न होय, तेने पण शुभ सूचवनारो जाणवो. जे घोमाना कपालमां सफेत सर्पना आकारनुं चिह्न होय, तेने कुटुंबनो क्षय करनारो तथा धननो पण नाश करनारो जाणवो. जे घोडाना कपालमां सफेत मत्स्यना जोरलाना जेवुं चिह्न होय, तेने महामंगलिक जाणवो; तथा तेनुं चोर आदिकधी सारी रीते रक्षण करवुं. जे घोमाना कपालमां श्याम रंगनुं अंकुशना आकारनुं चिह्न होय, तेने तेना स्वामीनुं मृत्यु करनारो जाणवो. जे घोमाना कपालमां श्याम रंगनुं तथा वच्चे सफेत चाठावाळुं कोइ पण पद्मीना आकारनुं

चिह्न होय, तो तेने लडाश्मां शत्रुनो नाश करनारो जाणीने राजाए तेने निधाननी पेठे घणीज साव-चेतीथी राखवो. एवी रीते तेना मुख आदिकनुं सामान्य लक्षण जाणवुं.

हवे तेना कंठनुं लक्षण कहे ठे.

जे घोमना कंठ पर सोनेरी रंगनो आजास मारती गुळादार तथा कोमल केशवाली होय, तेने उत्तम जातिनो अश्व जाणवो. जे घोमना कंठ पर कर्कश (कठोर) अने तेज विनानी केशवाली होय, तेने क-निष्ठ (हलकी) जातिनो अश्व जाणवो. जे घोमना कंठ पर केशवाली बिलकुल न होय, तेने धननो नाश करनारो जाणीने दूरथीज तजवो. जे घोमना कंठ पर बुटी बुटी तथा वच्चे आंतरावाली केश-वाली उगेली होय, तेने तेना खामीनुं मृत्यु सूचव-नारो जाणवो. जे घोमनी केशवाली लीला सोनेरी रंगनो आजास मारनारी होय, तेने देवांगी एटले देवताइ घोडो जाणवो. तेवो घोमो लक्ष्मी, कीर्त्ति तथा कुटुंबनी अत्यंत वृद्धि करे ठे.

अत्रे प्रसंग होवार्थी तेवा घोमनी कथा कहे ठे. पूर्वे श्रीभृगुकण्ड (ञरूच) नामे नगरमां सुरेंद्रदत्त

नामे राजा राज्य करतो होता, तेने चंद्रकांता नामनी स्त्री होती, तथा तेउने वृद्ध अवस्थामां एक पुत्र थयो. तेनुं नाम तेउण् माताना स्वप्ने अनुसारे सूर्यकांत राख्युं. ते पुत्र वीश वर्षेनी उमरनो थतां तेमनां मातपिताए कनकवती नामनी एक राजकन्या साथे तेनुं लग्न कराव्युं. पठी एक दहाके श्रीमुनिसुव्रत स्वामी विहार करता थका, तथा जव्यजनरूपी कमलने प्रफुल्लित करता थका सूर्यनी पेठे त्यां आवीने समोसर्या. देवोए त्यां रेवा नदीना जमणा कांठा पर समोसरण रच्युं, तथा ते पर बेसीने प्रभु राजा आदिक जव्यलोकोने नीचे प्रमाणे देशना देवा लाग्या.

हे जव्यलोको! आ संसाररूपी समुद्रमांथी तारवाने दया धर्म सिवाय बीजो कोइ पण धर्म नथी. जे प्राणीउं दया राख्या विना जीवहिंसार्थी धर्म माने ठे, तेउं नरकमां जइने आ नगरमांज रहेनार अग्निशर्मानी पेठे अत्यंत दुःख सहन करे ठे. ते सांजली राजाए हाथ जोडीने प्रभुने त्रिनंति करी के हे जगवन्! ते अग्निशर्मानो वृत्तांत आपकही संजलाववा कृपा करशो. त्यारे प्रभु पण गंज्जीर ध्वनिथी कहेवा

लाग्या के हे राजन्! आ नगरमां पूर्वे सोमशर्मा नामे एक विप्र रहेतो हतो, तेने स्वयंचूति नामनी स्त्री हती, ते ब्राह्मण वेदधर्मी हतो, तथा अनेक यज्ञ आदिक क्रियाउ करीने जीवहिंसा करतो. ते काममां तेनी स्त्री ण अनुमोदना करती. ते ब्राह्मण सघला ब्राह्मणोनो गुरु कहेवातो हतो, अने तेना कह्या प्रमाणे सघला ब्राह्मणो धर्मक्रिया करता हता. पठी अनुक्रमे ते मृत्यु पामी नरके गयो, तथा तेनी स्त्री ण मृत्यु पामीने नरके गइ. हवे ते ब्राह्मणनो अग्नि-शर्मा नामे पुत्र हतो; तेणे पोताना पिताना मृत्यु पठी ब्राह्मणोना आग्रहथी पोताना पितानुं कार्य सं-जाड्युं, तथा यज्ञादिक क्रिया करवा लाग्यो. एक दहामे तेणे अश्वमेध नामनो यज्ञ करवाने ब्राह्म-णोने समजाव्युं, अने ते माटे तेणे ब्राह्मणोने एक उत्तम जातिनो अश्व लाववाने कहुं, तेथी तेउण शोध करीने गंधार देशमांथी एक उत्तम जातिनो अश्व शोधी काढ्यो, तथा तेने यज्ञमां होमीने नरकमां जवानो उपाय शोधी काढ्यो. पठी स-घला ब्राह्मणोण एकठा थइने आ रेवा नदीना कां-ठा पर एक यज्ञमंरुप उजो कर्यो, ते वखते देशांत-

रोमांश्री घणा ब्राह्मणो ते यद्गमां जाग लेवा माटे
 आव्या हता.

एटलामां ते घोमना पुण्यथीज खेंचाएला होय
 नहीं जेम, तेम अमो पण अहीं आवी पहोंच्या.
 अमारुं आगमन सांजळीने घणा जव्यजनो देशना
 सांजळवाने आव्या. तेमां तमारा पिताना पिता
 चंद्रशेखर पण अमारी देशना सांजळवाने आव्या
 हता; तेउनी साथे आ नगरीना अत्यंत धनवान्
 कमलशा नामे शेठ पण आव्या हता. तेशेठ बहुज
 जद्र परिणामवाला तथा आसन्नजव्य (तुरत मोडे
 जनारा) हता; धर्मदेशना सांजळ्या बाद कमल-
 शाहे अमोने अंजलि करी (हाथ जोमीने) पूब्युं
 के हे जगवन् ! आ शहेरमां ब्राह्मणोए अश्वमेध
 यद्गनो प्रारंज करेलो ठे, अने तेनी क्रिया आज
 एक मास अयां तेउ करे ठे, वळी तेउएते क्रियामां
 अनेक ठाग (बकरां) आदिकनो होम कर्यो ठे,
 अने आवती काळे तेउ एक घोमनो होम करनारा
 ठे; तेउनुं आवुं हिंसामय कार्य जोइने अमोने तो
 कंपारी बुटे ठे; माटे ते जीवनी कोइ पण प्रकारे
 रक्षा थाय, एवो मार्ग आप सूचववा कृपा करशो.

ते सांजली अमोए ते शेठने कछुं के हे श्रेष्ठिन् ! ते अग्निशर्मा ब्राह्मण अजवी ठे; तथा आवी रीतनां हिंसक कार्यों करीने ते नरके जवानो ठे; वली आवती काले ते जे घोमानो होम करनारो ठे, तेनी रक्षा माटे तथा हिंसक ब्राह्मणोने प्रतिबोधवा माटे-ज अमारुं अहीं आववुं थयुं ठे, ते घोमो देवांगी ठे, अने देवताएज ते अग्निशर्मानो नाश करवा माटे पोते घोमानुं स्वरूप धारण करेलुं ठे; ते घोमो देवताइ ठे, तेनुं चिह्न ए ठे के तेनी केशवाली लीला सोनेरी रंगनी चलकती ठे; अने तेवी केशवाली आ पृथ्वी परना घोमाउंमां होती नथी. तेम तेनां लक्षणो पण सघटां उत्तम जातिना घोमानां ठे. तेनुं विशेष स्वरूप तमोने आवती काले प्रजातमां जणाशे. एटलुं कही प्रभु मौन रह्या.

राजा तथा शेठ पोतपोताने स्थानके गया; शेठना मनमां तेज विचार घोलाया कयों, तथा क्या-रे प्रजात थाय ? तेनो विचार करतो ते निद्रावश थयो. रात्रिने पाठले पोहोरे तेने स्वप्न आव्युं के ते घोमो पोताना द्वारमां बांधेलो ठे, तथा तेथी पोतानी लक्ष्मी आदिकमां बहुज वधारो थयो ठे.

पढी प्रजाते शेठ जाग्रत थइने तथा नित्यनियम करीने अमारी पासे आव्यो, तथा पोतानुं स्वप्न अमोने तेणे कही संजलाव्युं. पढी अमो पण राजा आदिक परिवार सहित ते यज्ञस्थानके गया. ते वखते यज्ञनी सघली तैयारीउं चाली रही हती. के-टलाक ब्राह्मणो ते घोमाने उष्ण जलथी नवराववा लाग्या; पढी तेउए तेना मस्तकमां सिंझूरनुं तिलक कर्युं; तथा तेना पर लीला रंगनुं रेशमी कपडुं आ-ढादन कखुं. एक ब्राह्मणे लाल रेशमी कपडाथी ते-नी आंखो पर पट्टबंध कीधो. अग्निकुंडमां चंदन, धूप, मध, घी विगेरे नाखतो तथा मुखथी वेदपाठ जणतो थको अग्निशर्मा पण एक पाटला पर अग्नि-कुंडनी जमणी बाजुए बेठेलो हतो, ते वखते अमा-री आझाथी अमारी साथेना एक साधुए अग्निश-र्मांनी सामे जोइने तेने कखुं के हे अग्निशर्मा ! आवी रीतनी हिंसा करीने तुं नरकमां जवानी के-म श्हा करे ठे ? ते सांजली अग्निशर्माने अत्यंत क्रोध चड्यो, अने तेणे ब्राह्मणोने हुकम कख्यो के आ जैन साधुउने मंरुप बहार काढी मेलो. ते सांजलतांज घोमाए पोतानुं नरसिंहनुं जयंकर रूप

करीने ते अग्निशर्माने बलता कुंभमां नाखी दीधो, जेथी ते मृत्यु पामी ठठे नरके गयो, तथा त्यांथी नीकली अनंतो संसार रखरुशे.

आवी रीतनुं आश्वर्य जोइ सघला ब्राह्मणो तो जयजीत थया, तथा अमारुं शरण लइने हाथ जो-
नीने बेठा. पठी ते घोराए पोतानुं जयंकर रूप स-
मावी दीधुं; तथा त्यारथी ब्राह्मणो पण नरसिंहरू-
पने पूजवा लाग्या. ते वखते केटलाक ब्राह्मणोए अ-
मारी पासे दीक्षा लीधी, तथा केटलाकोए श्रावक-
व्रत अंगीकार कख्यां. पठी अमो सघला परिवार
सहित अमारे स्थानके आव्या. पठी ते घोडो पण
कमलशा शेठने घेर तेमनी साथे गयो, तथा त्यां
केटलोक काल रहीने पाठो पोताने दिव्य स्थानके
गयो. ते घोराणा प्रजावथी ते शेठने घेर लक्ष्मी
आदिकनी अत्यंत वृद्धि थइ. अंते कमलशा शेठे
तथा चंद्रशेखर राजाए पण दीक्षा लीधी अने
घणो काल तपस्या करी स्वर्गे गया, तथा त्यांथी
चवी महाविदेहमां जइ मोहे जशे.

आवी रीतनुं वृत्तांत सांजलीने सुरेंद्रदत्त राजाए
तथा तेनी स्त्री चंद्रकांताए पोताना पुत्र सूर्यकांतने

राज्य सोंपीने दीक्षा लीधी, अने प्रभु पण विहार करीने अन्य स्थानके गया.

पाठलथी सूर्यकांते पण प्रभुए जे जगोए देशना दीधी हती, ते जगोए एक मनोहर स्तंभोथी सुशो-
जित बे मालवालुं रेवा नदीना जमणा कांठा पर एक
जिनमंदिर बंधाव्युं, तथा तेमां श्री मुनिसुव्रत स्वामी-
जीनी प्रतिमा बेसाडी; अने त्यारथी ते नगरना
घणा लोको जैनधर्म पालवा लाग्या. (आ ग्रंथना
कर्त्ता श्री जड्रबाहु स्वामी कहे ठे के) अमो पण ते
नगरमां जइ, ते जैनमंदिरनी यात्रा करीने पवित्र
थया ठीए, केमके त्यां रहींने श्री मुनिसुव्रत स्वामी-
जीए ते यइमां जाग लेनार ब्राह्मणोना आग्रहथी
तेउना प्रायश्चित्त माटे केटलांक शाखो प्ररूप्यां
हतां; अने तेथी श्रीवीर प्रभुए पण प्रायश्चित्त लेवा
माटे श्री ऋगुकुष्ठ (जरुच) नगरमां जइ लेवानुं कहुं
ठे; अमोने पण एक वखते पाटलीपुत्रमां मलेखा
संघे नेपालमांथी बोलाव्या हता, पण ते वखते
अमो त्यां चौदे पूर्व मुहूर्त्तवारमां गणी जवाय, एवी
विद्या साधता हता, तेथी त्यां पाटलीपुत्र आववानी
अमोए संघनी आज्ञानो जंग कर्यो हतो; अने तेना

(६९)

प्रायश्चित्त माटे अमोए पण एक वखत भृगुकव्व
आवीने श्री मुनिसुव्रत प्रभुजीनी प्रतिमा समक
अठमना तप सहित प्रायश्चित्त लीधुं हतुं; ते वखते
तेमना अधिष्ठायकजीए साक्षात् सीमंधर स्वामी-
जीने पूढीने अमोने ते दोषरहित जणाव्या हता.
ते विषेनुं विशेष वृत्तांत अमारा रचेला यात्राप्रबंध
नामना ग्रंथची जाणी वेवुं.

हवे घोमानां लंडनोनुं स्वरूप कहे ठे.

जे घोमाना आगला जमणा पगना साथलमां
धोला रंगनुं दक्षिणावर्त चक्र होय, तेने तेना स्वा-
मीनी लक्ष्मीनी वृद्धि करनारो जाणवो, पण जो ते वा-
मावर्त होय, तो उलटो धननी हानि करनारो जाणवो.
जे घोमाना आगला जमणा पगना घुंटाण पर वालोनो
गुडो होय, तेने कुटुंबनो नाश करनारो जाणवो. जे
घोमाना आगला जमणा पगना साथलमां मत्स्यना
आकारनुं चिह्न होय, तेने धननी वृद्धि करनारो तथा
जय मेलवनारो जाणवो. जे घोमाना आगला जमणा
पगना साथल पर सफेद रंगनुं त्रिशूलनुं चिह्न
होय, ते पर कदी पण स्वारी करवी नहीं, केमके
तेवो घोमो वक्र चालनो होय ठे; अर्थात् जे जगोए

जघुं होय, ते जगोए नहीं जतां उलटी जगोए ते जाय ठे. जे घोडाना आगला जमणा पगना गोठणमां वींठीना आकारनुं श्याम रंगनुं चिह्न होय, तेने रोग आदिकनो उपद्रव करनारो जाणवो. जे घोडाना आगला जमणा पगना घुंटाणी नीचेना चागमां सफेद रंगनुं मुशलने आकारे चिह्न होय, तेने कुटुंब तथा धननो पण ह्य करनारो जाणवो. जे घोडाना जमणा पगनी खरी पर घणा खाना होय, ते घोडो राज्य आदिकनो नाश करे ठे. जे घोडाना आगला जमणा पगनी खरीमां घणी फाटो होय, ते राज्य तथा कुटुंबनो पण नाश करे ठे. जे घोडाना आगला जमणा पगनी खरी आकाशी रंगनी होय, तेवो घोडो धन विगेरेनी वृद्धि करे. जे घोडानी आगला जमणा पगनी खरी पीला रंगनी होय, ते रोग आदिकनो उपद्रव करे ठे. जे घोडाना आगला जमणा पगनी खरी काला रंगनी होय, तेने मध्यम जातिनो अश्व जाणवो. जे घोडाना आगला जमणा पगनी खरीनो नीचेनो चाग चांगेलो तथा जमीन पर बरोबर नहीं रही शके तेवो होय, तेवो घोडो कुटुंबनो नाश करे ठे. जे घोडाना आगला रुबा पगना

घुंटाण पर जमरानुं चिह्न होय, ते शत्रुनो जय उप-
जावे ठे. जे घोडाना आगला ऋबा पगना साथलमां
घणा मसो होय, ते तेना स्वामीने रोगी बनावे ठे.
जे घोडाना आगला डाबा पगना साथलमां सफेद
चक्रनुं चिह्न होय, ते तेना स्वामीने घणो वद्वज होय
ठे, तथा तेथी कीर्त्ति आदिकनी वृद्धि थाय ठे. जे
घोडाना आगला ऋबा पगना घुंटाण नीचे
काला रंगनुं त्रिशूलने आकारे चिह्न होय, ते तेना
स्वामीने विद्या आदिकनो लाज अपावे ठे. जे घो-
डाना आगला डाबा पगनी नीचे मुशलनुं काला
रंगनुं चिह्न होय, ते लमाइ आदिकमां उपयोगी
नथी, केमके तेवो घोडो तेना खारना कह्यामां नहीं
रहेतां शत्रुनो जय करावी, पोताना स्वामीनो नाश
करे ठे. जे घोडाना आगला ऋबा पगनी खरी लाल
रंगनी होय ठे, ते घोडो तेना स्वामीने स्त्री आदि-
कनुं सुख मेलवी आपे ठे. जे घोडाना आगला
डाबा पगनी खरी सोनेरी रंगनी तथा चलकाट
मारती होय, तेवो घोडो निर्धन स्वामीने पण रा-
ज्य अपावे ठे.

(७२)

तेवा घोडानी कथा कहे ठे.

पूर्वे श्रीसंजवनाथजीना शासनमां जितशत्रु नामे राजा कांपीलपुर नामनी नगरीमां राज्य करतो हतो; तेने कमळा नामे राणी हती. राज्य करतां थका घणां वर्षो वीती गयां, पण राणीने कंइ संतान थयुं नहीं. राजाए ते माटे घणा देवदेवीउनी मानताउ करी, पण तेथी कंइ पण आशा फलीचूत थइ नहीं; ते राजा मिथ्यात्वी होवार्थी मिथ्यात्वीउना कहेवा प्रमाणे तेणे यज्ञ यागादि कार्यों कख्यां, तथा घणा ब्राह्मणेने जोजन जमाड्यां; तथा तेउनी अनुमति प्रमाणे तेणे घणुं ड्रव्य खरच्युं, पण तेथी पोतानी इष्ठानुं कंइ पण सार्थक थयुं नहीं. ते राजानो शुभमति नामे प्रधान हतो, अने ते जैनधर्मी हतो; तेणे राजाने समजाव्यो केहे स्वामिन् ! पूर्वे करेलां कर्मों प्राणीउने जोगव्या विना बुटको नथी. पूर्वे जवे जे प्राणीउ कौइना बालकोनो तेमनां माता पिता विगेरे बंधुउथी वियोग करावे ठे, तेवा प्राणीउने आ जवमां संताननुं सुख मल्लतुं नथी; माटे हे स्वामिन् ! आप आ जवमां निराधार गरीब माणसोने आश्रय आपी पुण्य उपार्जन करो, के जेथी आ जवमां नहीं तो

परञ्चवमां पण आपने शुच संतति थशे. ते सांजली राजानुं मन पण तेम करवाने तत्पर थयुं, अने तेथी तेणे शहेरमां उद्घोषणा (ढंढेरो) करावी के जे कोइ माणस पोतानुं पोषण करवाने अशक्त होय, तेणे आजथी राजा पासेथी अन्न, वस्त्र विगेरे ग्रहण करवुं. एवी रीतनी उद्घोषणा करावीने तेणे एक दान-शाखा मंभावी, अने तेमां गरीब अशक्त प्राणीउं माटे अन्न वस्त्रनी सघली सामग्री करावी. पठी ते दानशाखामां हजारो गरीब माणसो पोतानुं पोषण करी राजाने आशिष देवा लाग्यां. वली ते राजाए अवाचक प्राणीउंने चरवा माटे केटलीक जमीन बह्नीश आपी; तथा तेउंने पाणी पीवा माटे केट-लाक कुंभो पोताना राज्यमां बंधाव्या. एवी रीते तेणे अनेक पुण्यनां कार्यों करीने शुच कर्म उपा-र्जन कर्युं. वली ते प्रधानना उपदेशथी सम्यक्त्व पामीने हमेशां जिनमंदिरमां जइ वीतराग प्रभुजी चक्ति करवा लाग्यो, तथा उत्तम जैनमुनिउं पासेथी धर्मोपदेश सांजलवा लाग्यो. एवी रीते तेनी श्रद्धा जैनधर्म पर अत्यंत लीन थइ. राणी पण चद्रिक परि णामवाली होवाथी राजाए अंगीकार करेला मा-

गर्ने अनुसरवा लागी. एवी रीते धर्मकार्योमां र-
हीने तेउं पोतानो काल निर्गमन करवा लाग्यां.
एटलामां तेउंना पुण्यनी प्रबलताथी त्यां श्रीसंज्ञव-
नाथजी आचीने समोसर्या.

प्रधानना मुखथी प्रचुनुं आगमन जाणीने राजा
तथा राणी प्रधान आदिक परिवार सहित तेमने
वांदवा माटे गयां. त्यां प्रचु पण देवोए रचेला समव-
स्तरण पर बेसीने धर्मदेशना देता हता. ते सांज्ञ-
लवा माटे राजा आदिक पण पोताने उचित जगो
पर बेसी गया. ते वखते प्रचुए पण केवलज्ञानथी
राजाना तथा राणीना मननो अजिप्राय जाणीने,
प्रसंगोपात देशना दीधी के हे ज्ञयप्राणीउं ! जे
प्राणी दया राख्या विना परजीवोने उपद्रव करे ठे,
ते प्राणी नरवाहन राजानी पेठे पाठलना जवमां
संताप पामे ठे. ते सांज्ञली जितशत्रु राजाए हाथ
जोमीने प्रचुने विनंति करी के हे खामिन् ! ते नर-
वाहन राजानुं वृत्तांत मने कही संज्ञलाववा आप
कृपा करशो. ल्यारे दयारूपी जलना उदधि (समुद्र)
सरखा एवा प्रचु पण गंजीर खरथी कहेवा लाग्या के
हे राजन् ! कनकपुर नामे नगरमां नरवाहन नामे

राजा हतो, तेने सत्यश्री नामनी राणी हती. ते राजानां मातपिता तेने बालपणामां मेळीने मृत्यु पाभ्यां हतां, अने तेनो पुत्र राज्यने लायक थयो, त्यांसुधी मंत्रीं चलावता हता. एटलामां नरवाहन कुंवर पण युवावस्थाने पाभ्यो, त्यारे मंत्रींए तेने सत्यश्री नामनी राजकन्या साथे परणाव्यो. हवे ते मंत्रींसांनो एक विजयसिंह नामनो मंत्री दया विनानो अने क्रूर स्वजावनो हतो. तेनी साथे नरवाहन राजकुमारनी मित्राइ थइ. पठी ते कुमार उमर लायक तथा राज्यने योग्य थतां मंत्रींए तेने राज्यगादी पर बेसाड्यो. विजयसिंहनी मित्राइथी कुंवरने शिकार करवानो घणो शोख थयो, तेथी ते तेनी साथे केटलाक स्वारोने लइने हमेशां वनमां शिकार करवा जतो, तथा घणां पशुंनी हिंसा करतो. एक वखते वनमां ते शिकार करवा गयो, त्यारे तेणे नदीना किनारा परनी एक गुफामां एक सिंहणने जोइ, ते वखते सिंहण प्रसूति करवानी तैयारीमां होवाथी कष्टने लीधे जयंकर गर्जना करती हती. ते वखते नरवाहन राजा पण जय अने आश्चर्यथी ते जोवा माटे वृद्धनी उथे पोताना घोमा सहित

उज्जो रह्यो, तथा तेनी साथेना विजयसिंह आदिक माणसो पण नदीनी कढणमां बुपाइने रह्या. पठी ते वखते सिंहणे बे बच्चांउने जन्म आप्यो, एट-
 लामां ते सिंहणनो स्वामी सिंह पण पोताना तथा सिंहणना जद्द माटे एक हरिणनो शिकार करीने
 लाव्यो, पण एटलामां विजयसिंहना घोसाए हेषा-
 रव कर्याथी सिंह क्रोधातुर थइ जे दिशाएथी शब्द
 संजलायो हतो, ते तरफ पुंढकुं उंचुं करीने तथा
 गर्जना करीने फाल मारीने चाळ्यो. त्यां तेणे एक-
 दम विजयसिंहना घोसा पर तुटी पडीने तेने नीचे
 पाळ्यो थने विजयसिंहने पण मारी नाख्यो. ते
 जोइ एक शूरवीरे त्यां आवीने तलवारथी सिंहनो
 पण नाश कस्यो. सिंहे वेदनानी गर्जना मृत्यु वखते
 करवाथी सिंहण ते तरफ दोमी आवी, त्यारे
 नरवाहन राजाए पाठलथी आवीने ते सिंहणने
 पण तलवारथी मारी नाखी. पठी राजाए सिंह-
 णनां ते बन्ने बच्चांउने लइ खेवानो पोताना माण-
 सोने हुकम कस्यो. पठी तेउ सघला ते बच्चांउने
 लइने पोताना शहेर तरफ आव्या. त्यां राजाए ते-
 मना पर दया लावीने तेमने सारी रीते पाळीने

उठेरवानो ।वचार कख्यो, पण तुरतनां जन्मेलां, तेथी मातानां स्तन्य विना (धावण विना) ते बच्चांउं थोरा दिवसमां मृत्यु पाम्यां. वढी एक दहामो ते राजा वनमां शिकारे गयो हतो, त्यां एक वाघनां पंजाना मारथी तेनुं मृत्यु थयुं. त्यांथी काल करीने ते चोथे नरके गयो. तेनी पाठल तेने कंइ पण संतान नहोतुं; तेथी तेनुं राज्य प्रधानोए वेंची लीधुं. त्यांथी नरकथी अकाम निर्जराए करीने चवीने हे राजा ! आ तुं जितशत्रु नामे राजा थयो तुं. तें पूर्वे जवमां घणा जीवोनी हिंसा करी ठे, तथा तें घणां पशु विगेरेनां बच्चांउंने तेमनां मातपिताथी वियोग कराव्यो ठे, ते कर्मना उपार्जनथी तने संताननी प्राप्ति थती नथी, अने आ जवमां तो ते तने थनार नथी, पण हवे आ जवमां जे तुं निराश्रितोने आश्रय आपीने पुण्य उपार्जन करे ठे, तेथी तने आवता जवमां संताननी प्राप्ति थरो, तथा पठी सुखी थइने स्वर्गे जइश, तथा त्यांथी चवी महाविदेहमां उत्पन्न थइ मोक्षे जइश. आ तारो शुचमति प्रधान तो एकावतारी ठे, ते अहींथीज अमारी पासे दीहा लइ, केवल पामी मोक्षे जशे.

पढी राजा तथा राणीए जद्र परिणामथी श्राव-
कनां व्रतो प्रभु पासे अंगीकार कस्यां. शुभमतिए
पण दीक्षा लीधी, तथा प्रभु साथे रह्यो. पढी राजा
पोताने स्थानके आव्यो, तथा प्रभु पण विहार करी
अन्य स्थानके गया.

हवे अहीं राजा तो हमेशां अनेक पुण्यनां कार्यो
करवा लाग्यो. एम करता पोतानी वृद्ध अवस्था
थइ, तेथी पोतानुं राज्य कोशने सोंपवाने तेणे वि-
चार कस्यो. सघला सामंतोने एकठा करी पंच दि-
व्यो शणगारी फरवा मोकळ्यां.

हवे तेज नगरथी थोडेक दूर एक नानुं गामडुं
हतुं, त्यां एक गरीब कुंजार वनमांथी माटी छावीने
तेनां वासणो घमी घणी महेनते पोतानुं गुजरान
चलावतो हतो. तेनी स्त्री गंजीर अने सुशील हती,
तथा तेने बे ठोकरा अने एक ठोकरी हती. तेउ
सघलां कुंजारने तेना काममां मदद करतां हतां. ते
कुंजारने घेर एक घोमी हती, ते घोडीए जाणे कुंजा-
रना पुण्यनी प्रबलताथीज होय नहीं जेम, तेम एक
उत्तम किशोरने (वठेराने) जन्म थाप्यो. ते वठेरा-
मां सघलां उत्तम लक्षणो हतां, तथा विशेषमां ते-

(७९)

ना आगला ऋषा पगनी खरी सोनेरी रंगनी हती. अनुक्रमे ते वठेरो चार वर्षेनी उमरनो थयो. एटलामां ते कुंजारनी दीकरी युवावस्थाने पामेली हती, तेथी तेना लग्न माटे कुंजारने चिंता थइ; पोतानी पासे बिलकुल धन हतुं नहीं, तेथी ते मोटी फिकरमां पड्यो के हुं आ ठोकरीना लग्न शी रीते करीश? पठी एक दहामो ते कुंजारनी स्त्रीने रात्रिए स्वप्न आव्युं के पोतानो स्वामी राज्यगादी पर बेठो ठे, तथा पोते तेनी राणी थएली ठे; ते स्वप्न तेणे प्रजाते एक गायना कर्णमां संजलावीने पोताना स्वामीने कळुं के हे स्वामिन् ! तमो चिंता करो नहीं, तमो आपणा आ वठेराने कांपीलपुरमां लइ जाठ अने तेने वेचीने पैसा लावो, केमके आ वठेरो सारो ठे- तेथी तमोने तेनुं घणुं ड्रव्य मलशे. पठी कुंजार पण स्त्रीनुं वचन मानीने ते वठेरो लइने कांपील, पुर प्रत्ये चाड्यो. त्यां तेणे जइ विचार्युं के आ वठेरो जो हुं राजाने आपुं तो ते मने घणुं ड्रव्य आपशे, एम विचारी ते राजदरबार पासे जइने उन्नो. एटलामां राजाए शणगारेलां पांचे दिव्यो त्यांथी नीकड्यां; तथा ते कुंजारना पुण्यथी तथा

ते वठेराना प्रजावथी ते पंच दिव्योमांना हाथीए तेना पर कलश कयों; अने एवी रीते बीजां दिव्यो पण तेनी पासे प्रगट थयां. ते सघली वात लोकोए राजाने जइ निवेदन करी, तेथी राजाए तेने बोलावीने घणुं आदरमान दीधुं, तथा पोतानी जोडे बेसाड्यो, अने उत्तम प्रकारनां वस्त्र आचूषणो पहेराव्यां. कुंजार तो आ सघलुं जोइ चकित थइ गयो. पठी राजाए तेने पोताने हाथे अजिषेक करीने राज्यगादी पर बेसाड्यो तथा तेनुं अजयसिंह नाम पाड्युं. अजयसिंहे पण पोताना कुटुंबने त्यां बोलावी लीधुं, अने सुखथी राज्य पालवा लाग्यो, तथा ते सघलो वठेरानो प्रजाव मानीने, तेनुं सारी रीते रक्षण करवा लाग्यो. अंते राजाए अजयसिंहने सघलो राज्यकारजार सोंपीने राणी सहित श्री संजवनाथजी पासे दीक्षा लीधी, त्यां उग्र तप तपीने ते स्वर्गे गयो. ते प्रजुना कहेवा मुजव ते अंते मोक्षे जशे.

एवी रीते प्रसंगोपात तेवा घोडानी कथा कही.

हवे जे घोडाना आगला बन्ने पगोनी वच्चे चक्रनुं चिह्न होय ठे ते घोडो तेना स्वामीने राजा तर-

ફથી માન અપાવે છે. જે ઘોમ્ના નીચેના ત્રાગમાં પેટ પર શંખના આકારનું ચિહ્ન હોય છે, તેને કલ્યાણકારી તથા ધનની વૃદ્ધિ કરનારો જાણવો. જે ઘોમ્ના પેટ પર સર્પને આકારે ચિહ્ન હોય તે તેના સ્વામીનું ઠ માસની અંદર મૃત્યુ કરે છે, તે વાત સંદેહ વિનાની છે. જે ઘોડાના પેટ પર ઘણા મસો ઊગેલા હોય, તેને રાક્ષસ સમાન જાણીને દૂર તજવો. જે ઘોમ્ના પેટ પર બિલકુલ કેશ ન હોય, તેવો ઘોડો સ્ત્રી તથા સંતાનોની હાનિ કરે છે. જે ઘોમ્ના પેટ પર પદ્મના આકારનું લંઠન હોય, તે ઘોમ્નો ધન ધાન્યની વૃદ્ધિ કરે છે. જે ઘોમ્ના પેટ પર વીંઢીના આકારનું ચિહ્ન હોય, તે તેના સ્વામીના પરિવારનો નાશ કરે છે. જે ઘોમ્ના પેટ પર ચીરા પડેલા હોય છે, તેવો ઘોમ્નો તેના સ્વામીને વ્યાધિ આદિકનો ઉપદ્રવ કરે છે, માટે તેવો ઘોડો તજવો કહ્યો છે. જે ઘોમ્ના પેટ પર અંકુશનું ચિહ્ન હોય છે, તેને ઉત્તમ જાતિનો જાણવો, તેવો ઘોમ્નો કીર્તિ તથા પરિવારની વૃદ્ધિ કરે છે. જે ઘોડાના પેટ પર કાગમ્ના આકારનું લંઠન હોય છે, તેવો ઘોમ્નો ઝોજન આદિકનો ત્યાગ કરાવે છે, અર્થાત્ રોગનો ઉપદ્રવ કરે છે. જે

घोराना पेट पर बृहाना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो घोडो तेना स्वामीने धान्य आदिकनी वृद्धि करी आपे ठे. जे घोरानो पाठलनो जमणो पग खोलांगतो होय, तेवो घोडो तेना स्वामीनां संताननो नाश करे ठे. जे घोरानो पाठलनो जमणो पग वांको होय, तेवो घोडो लक्ष्मीनो निश्चये नाश करे ठे. जे घोराना पाठलना जमणा पगना साथलमां बहारना जागमां शंखनुं चिह्न होय ठे, तेवो घोरो तेना स्वामीनी अत्यंत क्रुद्धि वधारे ठे. जे घोराना पाठलना जमणा पगना साथलमां नोखियाना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो घोरो तेना स्वामीनुं तुरत मृत्यु करे ठे, माटे तेवो घोडो ग्रहण करवो नहीं. जे घोराना पाठला जमणा पगना घुंटाणमां कमलना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो घोरो तेना स्वामीने धर्ममां जोडे ठे, तथा धन आदिकनी वृद्धि करे ठे. जे घोराना पाठलना जमणा पगना घुंटाणनी नीचे सर्पने आकारे चिह्न होय, तेवो घोडो तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश करे ठे. जे घोराना पाठलना जमणा पगना घुंटाणनी नीचे सफेद रंगनुं मुशलने आकारे चिह्न होय, तेवो घोरो तेना स्वामीने ललाइ

આદિકમાં જોમે ઠે, તથા તેમાં તેનો નાશ કરાવે ઠે. જે ઘોઠાના જમણા પગની खरीનો રંગ કાલો હોય, તેવો ઘોઠો મધ્યમ જાતિનો જાણવો; તેવો ઘોઠો લાજ અથવા નુકશાન કંઈ પણ કરતો નથી. જે ઘોઠાના પાઠલના જમણા પગની खरी પર શંખને આકારે ચિહ્ન હોય, તેવો ઘોઠો તેના સ્વામીની લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ કરે ઠે, તથા પૃથ્વીમાં તેની કીર્તિ ફેલાવે ઠે. જે ઘોઠાના પાઠલના જમણા પગની खरी પર સફેદ રંગનું કમલને આકારે ચિહ્ન હોય, તેવો ઘોડો ગ્રહણ કરવાથી ધન ધાન્યની વૃદ્ધિ થાય ઠે. જે ઘોઠાના જમણા પગની खरीમાં ઘણી ફાટો હોય, તેવો ઘોડો તેના સ્વામીની સંતતિનો નાશ કરે ઠે. જે ઘોઠાના પાઠલના જમણા પગની खरीમાં મસો ડગેલા હોય, તેવો ઘોઠો તેના સ્વામીની લક્ષ્મીનો તથા તેના પરિવારનો નાશ કરે ઠે. જે ઘોઠાના પાઠલના જમણા પગની खरी પર વાલ ડગેલા હોય, તે રાક્ષસની પરે ધન તથા કુટુંબનું નુકાણ કરી જાય ઠે. જે ઘોઠાના પાઠલના ઠાવા પગના સાથલમાં ધનુષ્યને આકારે ચિહ્ન હોય, તેવો ઘોઠો તેના સ્વામીને લડાઈ આદિકમાં વિજય મેલવી આપે ઠે. જે ઘોઠાના પાઠ-

लना माबा पगनी जांगमां खीसखोळीना आकारनुं चिह्न होय, तेवो घोमो तेना स्वामीने परदेश गमन करावे ठे, तथा त्यां तेने अत्यंत कष्ट अपावे ठे. जे घोमना पाठलना माबा पगना साथलमां नाळ सहित कमलना आकारनुं चिह्न होय, तेवो घोमो रणसंग्राममां जय मेलवी आपे ठे. जे घोमना पाठलना माबा पगनी जांगमां शुकना (पोपटना) आकारनुं चिह्न होय, तेवो घोमो आकाशमां पण्ण गमन करे ठे. तेवा घोमानी कथा कहे ठे.

पूर्वे तुरुष्क नामना (तुर्कस्तानमां) अनार्य देशमां बस्कुरा नाम्ना नगरमां मकरकेतु नामे राजा राज्य करतो हतो; तेने मत्स्योदरी नामनी राणी हती. तेज नगरमां एक वज्रजंघ नामनो सार्थवाह रहेतो हतो; ते बहुज धनवान् हतो; तथा तेने त्यां एक सहस्र (हजार) उत्तम प्रकारना घोमाउं हता. तथा वली तेनी पासे घणां शकटो (गांवां) हतां. ते अनेक जातनां करीयाणांउं जरीने गंधार (कंदहार) तथा बहुली देशमां जड व्यापार करतो; तथा त्यांशी द्राक्ष विगेरे अनेक जातनां करीयाणांउं खरीद करीने पोताना देशमां आवतो. तथा एवी रीते दर वर्षे

व्यापार करीने ते क्रोनो गमे धन एकतुं करतो. ते जातनो अनार्य हतो, पण तेनो स्वजाव बहु दयालु हतो; तेथी कोइ पण प्राणीने ते दुःख देतो नहीं. पोतानी पासेनां पशुं पर ते बहु नार नारतो नहीं; तथा तेमने हमेशां नियमित रीते ते चढावतो. वढी ते दर वर्षे पोताने मळेला नफामांथी दशमो नाग गरीब लोकोने पण वहेंची आपतो. एवी रीते पोते दयालु पुण्य होवाथी ते अनेक पुण्यनां कार्यो करतो हतो.

एटलामां ते अनार्य देशमां श्रीवीर प्रभुनुं आववुं थयुं. तेउए त्यां विचरीने अनेक उपसर्गो सहन कर्या ठे; तेनुं वर्णन अमोए च्छेला श्रीवीरचरित्रमां ठे. श्रीवीर प्रभुने जोशने वज्रजंघे इहापोह करतां विचार्युं के आवो वेष में क्यांक जोयो ठे; एवी रीते विचार करतां तेने जातिस्मरण ज्ञान उत्पन्न थयुं अने पोतानो पूर्व नव तेने याद आव्यो; पूर्वे पोते पण चरित्र दीधेबुं हतुं तेथी तेणे वीर प्रभुने नमस्कार करीने पोतानुं वृत्तांत जणाव्युं. वीर प्रभुए पण तेने नव्यजीव जाणीने धर्मदेशना दीधी. पठी तेणे प्रभुने पोताना पूर्वनवनुं वृत्तांत पूब्युं; त्यारे प्रभुए तेने कहुं के हे वज्रजंघ ! पूर्वनवमां

तुं श्रावस्ती नगरीमां एक वणिक्रपुत्र हतो, तारो पिता बहुज धनवान् तथा कुलीन हतो; तारा पिताना मृत्यु बाद तने वैराग्य थवाथी तें स्वयंबुद्ध आचार्यनी पासे दीक्षा लीधी हती, पण दीक्षा लीधा बाद तने जातिमदनो अहंकार थवाथी ताराथी पहेलां जेठए दीक्षा लीधेली हती, तेउने वंदन नहीं करवाना हेतुथी तुं गुरुथी बुटो पमीने विहार करवा लाग्यो, तथा उग्र तप तपवा लाग्यो. ठेवटे पंदर दिवसनुं अनशन करीने तुं जातिमदथी उपार्जन करेला नीचगोत्रना कर्मथी अहीं अनार्य देशमां आवी उत्पन्न थयो ठे; केमके जीवने पूर्वे करेळुं कर्म जोगव्या विना बुटकारो नथी, पण तने पूर्वजवनो संस्कार लागेलो ठे; तेथी आ जवमां जो के तुं अनार्य देशमां उत्पन्न थयो तुं, तोपण तारुं हृदय दयाथी जरेळुं ठे; तने सघलां प्राणीउं पर स्वाजाविक दया उत्पन्न थाय ठे, तेथी तुं आ जवमां अनेक पुण्यबंधन करीने चोथे देवलोके जइश, त्यांथी चवीने महाविदेहमां जइ मोहे जइश. ते सघळुं वृत्तांत सांचलीने वज्रजंघनी आंखोमां हर्षनां अश्रुउं जराइ गयां. पठी पोताने जातिस्मरण ज्ञान थयुं हतुं, तेथी

तेणे प्रभुनां वचननुं प्रत्यक्ष प्रमाण जोयुं, अने तेनी मनोवृत्ति जैनधर्म पर अतिशय अजिलाषा धारण करवा लागी. पठी तेणे प्रभुने नमस्कार करीने विनंति करी के हे स्वामिन् ! हुं अहीं अनार्य देशमां मारां पूर्वकृत कर्मोने अनुसारे जन्मेलो हुं; पण हवे तो मने अहीं रहेवुं कंटक तुल्य लागे ठे. माटे हवे मारे शुं करवुं ? ते आप कृपा करीने कहेशो. त्यारे प्रभुए पण ज्ञानथी तेनुं आयुष्य मात्र त्रण दिवसनुं जाणयुं, तेथी तेने कळुं के हे वज्रजंघ ! तारुं आयुष्य मात्र हवे त्रण दिवसनुं ठे, माटे तारे कोइ तीर्थस्थानके जवुं, तथा सघळुं धन परोपकारमां खरचीने तारे फक्त धर्मध्यानमां रहेवुं. ते सांजळी वज्रजंघे फरीने प्रभुने विनंति करी के हे स्वामिन् ! आ अनार्य देशमां तो तीर्थस्थानक कोइ पण ठे नहीं अने आर्य देश तो अहींथी बहु दूर ठे, तो त्यां त्रण दिवसमां माराथी शी रीते पहुँचाय ? ते सांजळी प्रभुए पण तेने जव्यजीव जाणीने कळुं के हे वज्रजंघ ! तुं विषाद (खेद) कर नहीं, तारी पासे एक हजार उत्तम घोडाउं ठे; तेमां जे घोडानी पाठला गावा पगनी जंघामां शुकना (पोपटना) आकारनुं चिह्न ठे,

ते घोमो आकाशमां पण पवननी पेठे गमन करी शके तेवो ठे, अने ते घोमो तने ढाणवारमां तारी इच्छित जगोए लइ जशे. ते सांजली वज्रजंघे फरीने पण प्रचुने विनंति करी के हे स्वामिन् ! कया तीर्थमां जवाथी मारो उद्धार थशे ? त्यारे प्रचुए तेने कह्युं के हे वज्रजंघ ! सर्व तीर्थमां शिरोमणि सरखा एवा शत्रुंजय नामना तीर्थ प्रत्ये जजे, अने ते तीर्थ अत्यंत पवित्र ठे, त्यां जइ आ घोमाने तुं कोइने नहीं आपतां वनमां बुटो मूकजे तथा तुं ते पर्वत पर चरनीने अनशन करजे. ते सांजली वज्रजंघ तो प्रचुने वांदीने पोताने स्थानके आव्यो, अने प्रचु पण विहार करता अन्य स्थानके गया.

हवे अहीं वज्रजंघे पोतानी घोमा बांधवानी अश्वशालामां जइ तपास करी, तेवा घोमाने पोताने घेर आण्यो. पोतानी पासेना सघला घोमाउना रक्षण माटे तेणे पोताना पुत्रने समजाव्यो; तथा पोतानी पासेनुं केटलुंक ड्रव्य पुत्रने सोंपीने बाकीनुं दीन माणसोने तेणे वहेंची आप्युं.

पठी प्रजाते कोइ जाणे नहीं तेम ते घोमा पर स्वार थइने ढाणवारमां आकाशमार्गे शत्रुंजय तीर्थ

(८९)

पर आव्यो. त्यां घोमाने वनमां मूक्रीने पोते अत्यंत जाव सहित पर्वत पर चढ्यो. त्यां श्री युगादीश प्रचुने नमस्कार करीने ते एक उंचा शिखर पर चढ्यो; तथा त्यां अनशन करी मृत्यु पामी स्वर्गे गयो. एवी रीते तेवा चिह्नवाला अश्वने श्रीवीर प्रचुए आकाशमां गमन करनारो कह्यो ठे.

जे घोमाना पाठलना ऋवा पगना घुंटाण पर सफेद रंगनुं च्रमरने आकारे चिह्न होय, तेवा घोमाने तेना स्वामीनुं मृत्यु सूचवनारो जाणवो. जे घोमाना पाठलना ऋवा पगनी खरी काळा रंगमी होय, तेने मध्यम जातिनो अश्व जाणवो. जे घोमाना पाठलना डावा पगनी खरी सफेद रंगनी होय, तेने उत्तम जातिनो अश्व जाणवो, तेवो घोडो तेना स्वामीने पुत्र परिवारनुं अत्यंत सुख आपे ठे. जे घोमाना ऋवा पगनी खरी पर मस उगेला होय, तेवो घोडो तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश करे ठे. जे घोमानी पाठलना ऋवा पगनी खरी पर सफेद रंगनुं पुष्पना आकारनुं चिह्न होय, तेवो घोमो तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो ह्य करे ठे; तथा तेने शत्रु आदिकनो त्रास उपजावे ठे. जे घोमाना पाठलना ऋवा पगनी

खरीनी नीचे अनेक फाटो पडेली होय, तेवो घोमो तेना पर खारी करनारनो नाश करे ठे, माटे तेवा घोमा पर खारी करवी नहीं.

एवी रीते घोमाना पग तथा उदरनुं स्वरूप कह्युं.

हवे तेना पृष्ठजागनुं (पीठनुं) स्वरूप कहे ठे.

जे घोमानो पृष्ठजाग विस्तारवालो तथा वच्चेथी जरा चपटो होय, तेने उत्तम जातिनो अश्व जाणवो. जे घोमानो पृष्ठजाग खाम्बावालो तथा विषम होय, तेवा घोमा पर खारी कर्याथी खारी करनारने रोगनी उत्पत्ति थाय ठे; माटे तेवा घोमा पर खारी करवी नहीं. जे घोमाना पृष्ठजाग पर ठत्रने आकारे लंठन होय, तेवो घोमो वासुदेवनेज मळे ठे; पण बीजाने मळतो नथी. जे घोमाना पृष्ठजाग पर शंखनुं चिह्न होय ठे, तेवो घोमो तेना स्वामीनुं रक्षण करे ठे, तथा तेने अत्यंत संपत्ति मेलवी आपे ठे. जे घोमाना पृष्ठजाग पर मत्स्यनुं चिह्न होय ठे, तेवो घोमो पाणीमां सुखेथी तरी शके ठे. जे घोमाना पृष्ठजाग पर सिंहना पंजाना आकारनुं चिह्न होय, तेवो घोमो रणसंग्राममां सर्वथी उत्कृष्ट जय मेलवे ठे, अने तेवो घोमो राजाने बहुज उपयोगी तथा

(९१)

प्रिय अइ पडे ठे. जे घोमाना पृष्ठ पर त्रिशूलने आ-
कारे चिह्न होय ठे, तेवो घोडो तेना स्वामीनो तथा
तेना परिवारनो पण नाश करे ठे. जे घोमाना पृष्ठ पर
सफेद रंगनुं पन्नना आकारनुं चिह्न होय, तेवो घोमो
तेना स्वामीनी संपत्ति वधारे ठे. जे घोमाना पृष्ठ
पर बिलकुल रोम उगेलां न होय, तेवो घोडो तेना
स्वामीनुं एक मासमां मृत्यु निपजावे ठे. जे
घोमाना पृष्ठ परथी स्वारी करवाथी वारंवार रुधिर
नीकलतुं होय, तेवा घोमा पर स्वारी करवाथी
स्वारी करनारने जगंदर आदिक रोगनी उत्पत्ति
थाय ठे. जे घोमाना पृष्ठ पर कलशना आकारनुं चिह्न
होय, तेवा घोमाने महामंगलिक जाणवो, अने
तेथी तेना स्वामीने लक्ष्मी आदिकनो घणो लाभ
थाय ठे. जे घोमाना पृष्ठ पर चामरना आकारनुं
चिह्न होय, तेवो घोमो चक्रवर्तीने त्यांज उत्पन्न थाय
ठे; पण साधारण जगोए तेनी उत्पत्ति थती नथी. जे
घोमाना पृष्ठ पर दीपकनी शिखाना आकारनुं स-
फेद चिह्न होय, तेवो घोमो अग्निनो जय उपजावे
ठे, माटे तेवा घोमाने ग्रहण करवो नहीं. जे घोमा-
ना पृष्ठजाग पर अंदरनुं हारुकुं उपसीने बहार दे-

(९२)

खातुं होय, तेवो घोमो रणसंग्राममां शत्रु तरफनो त्रास उपजावे ठे. जे घोमाना पृष्ठनी पाठलनो जाग पुष्ट अने मांसल होय ठे, तेने उत्तम जातिनो अश्व जाणवो; तथा तेवो घोडो दोरुवामां बहुज वेगवालो होय ठे. जे घोमाना पृष्ठना पाठलना बन्ने जागो पर चक्रनां चिह्नो होय, तेवो घोडो तेना स्वामीने लक्ष्मीनी वृद्धि करे ठे. जे घोमाना पृष्ठना पाठलना बन्ने जागो पर शंखना आकारनां चिह्नो होय ठे, तेवो घोमो तेना स्वामीना महत्त्वनी वृद्धि करे ठे.

एवी रीते तेना पृष्ठजागनुं स्वरूप कह्युं.

हवे तेना लांगूलनुं (पुंठानुं) स्वरूप कहे ठे.

जे घोमानुं पुंठमुं जमीनने स्पर्श करतुं होय, तेवो घोमो तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश करे ठे. जे घोमानुं पुंठडुं तेना पाठलना पगोना घुंटाणीनी उपर रहेतुं होय, अर्थात् तेटलुं लांबुं होय, तेवो घोडो तेना स्वामीना परिवारनो नाश करे ठे. जे घोमानुं पुंठमुं कोमल, चलकतुं अने गुढादार होय तथा घुंटाणीनी नीचे रहेतुं होय, तेवो घोडो तेना स्वामीनी लक्ष्मीनी वृद्धि करे ठे. जे घोमानुं पुंठडुं कर्कश होय ठे, तेवो घोडो तेना स्वामीना परिवारनो नाश

(९३)

करे ठे. जे घोमानुं पुंठडुं अद्वप केशोवाबुं होय ठे, तेवो घोडो तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश करे ठे. जे घोमानुं पुंठडुं वांकुं रहेतुं होय, तेवो घोमो तेना स्वामीना कुटुंबनो नाश करे ठे. जे घोमानुं पुंठकुं अत्यंत स्थूल जाकुं होय, तेवो घोडो तेना स्वामीने परदेश गमन करावी कष्ट आपे ठे. जे घोमानुं पुंठकुं स्निग्ध होय ठे, तेवो घोमो तेना स्वामीने राज्य आदिकनो लाज मेलवी आपे ठे. जे घोमानुं पुंठडुं केसरना रंगनुं तथा कोमल अने मनोहर होय ठे, तेवो घोडो तेना स्वामीनी लक्ष्मी तथा कीर्तिनी वृद्धि करे ठे.

एवी रीते अश्वना पुंठमानुं स्वरूप जाणवुं.

हवे तेनी गतिनुं स्वरूप कहे ठे.

जे घोमो स्वारी कर्याथी स्थिर नहीं रहेतां चपलज रहे, तेने उत्तम जातिनो तेजी घोमो जाणवो. जे घोमो तीर्धी गतिथी चालतो होय, तेवो घोमो पण उत्तम जातिनो कहेवाय ठे; तथा ते पोताना स्वामीनी संपत्तिनी वृद्धि करे ठे. जे घोमानी गति धीमी तथा खारने कंटाळो उपजावनारी होय ठे, तेने कनिष्ठ (हलकी) जातिनो अश्व जाणवो. जे घोमानी गति सुख उपजावनारी होय ठे, तेने उ-

(९४)

त्कृष्ट जातिनो अश्व जाणवो. जे घोमाने दोरुतां थका शरीरे फेन (फीण) आवतां होय, तेने पण उत्तम जातिनो तथा तेना स्वामीनी लक्ष्मीनी वृद्धि करनारो अश्व जाणवो. जे घोमानी तीव्र गतिमां सघला संपूर्ण पगो जमीनने स्पर्श करता न होय, तेने उत्कृष्ट जातिनो अश्व जाणवो.

एवी रीते तेनी गतिनुं स्वरूप कहुं.

हवे तेना नादनुं स्वरूप कहे ठे.

जे घोमानो नाद गंजरीरहोयठे, तेने उत्तम जातिनो अश्व जाणवो; तथा तेवो घोमो तेना स्वामीनी लक्ष्मीनी वृद्धि करे ठे. जे घोमानो नाद तीव्र अने जयानक होय ठे, तेवो घोमो तेना स्वामीना परिवारनो तुरत नाश करे ठे. जे घोमानो नाद सूक्ष्म होय ठे, तेने हलकी जातिनो अश्व जाणवो, तेवो घोमो ग्रहण करवाथी नुकशानी आय ठे. जे घोमो वारंवार हेषारव करतो होय, तेवो घोमो तेना स्वामीना महत्वनो नाश करे ठे. जे घोमो क्वचित्ज तथा प्रयाण वखते हेषारव करतो होय, तेवो घोमो कल्याण तथा लाजने सूचवे ठे; तेवो घोमो ग्रहण करवाथी राजा आदिक विजय मेळवे ठे.

(९५)

एवी रीते अश्वपरीक्षा समाप्त थइ.

हवे घोमीनी परीक्षा पण अश्व प्रमाणे जाणवी, पण घोमी पर कढ्याण इछनार मनुष्ये खारी करवी नहीं, केमके घोमी पर खारी कर्याथी सामान्य रीते लक्ष्मी तथा राज्य आदिकनी हानि थाय ठे; तेने माटे कथा कहे ठे.

पूर्वे श्रीवर्धमान नामे नगरमां सत्यसुंदर नामे राजा राज्य करतो हतो, तेने सोमप्रजा नामे राणी हती, तथा सुकांत नामे पुत्र हतो. वृद्ध अवस्थामां राजा तथा राणीए दीक्षा लीधी हती, तेथी राज्य कारजार तेनो पुत्र सुकांत चलावतो हतो.

एक दिवसे त्यां रथनुपुर नामना नगरनो सागरदत्त नामनो सार्थवाह केटलाक घोमा तथा घोमी-उं लइने ते नगरमां आव्यो. तेनी पासे एक उत्तम जातिनी घोमी हती, ते तेणे राजाने जेट तरीके आपी; तेथी राजाए खुशी थइने तेनुं अर्ध शुद्धक (जगात) माफ कर्युं. पठी ते व्यापारी पोताना अश्वो त्यां वेचीने तथा घणुं ड्रव्य मेलवीने पोताने नगरे गयो.

सुकांत राजा हमेशां ते घोमी पर खार थइने

(९६)

शहेर बहार वनमां फरवा जतो, ते घोमीनी गति अत्यंत सुख आपनारी हती; तेथी राजानी ते पर अत्यंत ममता अइ, अने तेनुं ते घणी चीवटथी रक्षण करवा लाग्यो.

एक दहाडे तेना राज्य पर अयोध्या नगरना सूरसिंह राजाए चडाइ करी. सुकांत राजा पण पोतानुं लश्कर लइने तेनी सामे आव्यो; तथा तेउं बन्ने वच्चे जयंकर रणसंग्राम अयुं, तेमां बन्नेनी सेनाना असंख्य माणसोनो नाश थयो. ठेवटे सूरसिंहनुं लश्कर कंटाळीने नासवा लाग्युं; त्यारे सुकांत पण पोतानी घोमी पर स्वार अइने केटलाक स्वारो सहित तेनी पाठल थयो, तेने पोतानी सेना पाठल आवतो जोइने सूरसिंहे पोतानी सेनाने हिंमत आपीने पाठी वाली, तथा सुकांतने पकडीने केद कर्यो; केमके सुकांत जे घोमी पर बेठेलो हतो, ते घोमी सूरसिंहना घोमानो नाद सांजलीने स्तब्ध अइ. पठी एवी रीते सुकांतने शत्रुने हाथे केदी थएलो जाणीने तेनी साथेना स्वारो पण नासी गया. पठी सूरसिंह सुकांतनुं राज्य लइने तेने पोतानी

(९७)

अयोध्या नगरीमां लइ गयो, तथा त्यां तेने मृत्यु पर्यंत केदमां राख्यो.

एवी रीते जो के सुकांत पोताना कर्मसंयोगे केदमां पड्यो, तोपण तेमां ते घोडी निमित्तरूपे थइ, माटे घो-
मी पर स्वारी करवानो श्रीसर्वज्ञ प्रभुए निषेध कह्यो ठे.

हवे हस्तीनां लक्षणोनुं स्वरूप कहे ठे.

जे हस्तीनी पंदर वर्षेनी उमरे उंचाइ आगला पगथी मांकीने तेना स्कंध पर्यंत बसो ने चाळीश अंगुलथी मांडीने बसो ने पचास अंगुलनी होय, तेने उत्तम जातिनो हस्ती जाणवो. जे हस्तीनी उंचाइ बसो ने त्रीश अंगुलथी मांकीने बसो ने चाळीश अंगुल सुधीनी होय, तेने मध्यम जातिनो हस्ती जाणवो. जे हस्तीनी उंचाइ तेथी उंठी होय, तेने कनिष्ठ जातिनो हस्ती जाणवो, तथा जे हस्तीनी उंचाइ बसो ने पचास अंगुलथी पण वधारे होय, तेने पण हलकी जातिनो हस्ती जाणवो. जे हस्तीनी लंबाइ तेना गंमस्थलथी मांकीने पुढ सुद्धां बसो ने सीत्तेर अंगुलथी मांकीने बसो ने एंशी अंगुल सुधीनी होय, तेने उत्तम जातिनो हस्ती जाणवो, तथा

(९८)

तेथी उंठी अथवा अधिकी लंबाई होय, तो तेने कनिष्ठ जातिनो हस्ती जाणवो.

एवी रीते हस्तीनां सामान्य लक्षणो कद्यां.

हवे तेनां विशेष लक्षणो कहे ठे.

जे हस्तीनो रंग सफेद बरफ सरखो होय ठे, तेने अत्यंत उत्तम जातिनो हस्ती जाणवो, तेवो हस्ती कोइ पुण्यशास्त्रीनेज मळे ठे.

तेवा हस्तीनी कथा कहे ठे.

पूर्वे सिंहल नामना राक्षस द्वीपमां कूर्मावती नगरीमां राक्षस वंशमां सिंहवाहन नामे राजा राज्य करतो हतो, तेने रुक्मिणी नामनी राणी हती. ते द्वीपमां हाथीउंनी घणी उत्पत्ति थती. एक दिवसे कोइक हस्तिपालके वनमां फरतां फरतां एक हाथीनुं युथ (टोळुं) जोयुं. तेमां एक सफेद रंगना हाथीने ते उपर स्वामीपणुं जोगवतो जोयो. सर्वथी अगामी ते हस्ती चालतो हतो, तथा तेनी पाठल बीजा सर्व हस्तीउं चालता. एवी रीते जोइने ते हस्तिपालके ते वात सिंहवाहन राजाने आवीने कही. त्यारे सिंहवाहन राजाए हस्तिविद्यामां कुशल एवा एक निमित्तिआने बोलावीने तेवा हस्तीनुं

(एण)

माहात्म्य पूबुं. ल्यारे ते निमित्तिण शास्त्रोना आधारे कहुं के हे राजन् ! तेवो हाथी कोइ पुण्यशास्त्रीनेज मले ठे, अने तेवो हाथी राज्यमां आववाथी लक्ष्मी आदिकनी अत्यंत वृद्धि थाय ठे. पठी राजाए ते निमित्तिआने ड्रव्यथी संतुष्ट करीने विसर्जन कर्यो; तथा केटलाक चतुर हस्तिपालोने ते हाथीने पकमी लाववानो हुकम कर्यो.

त्यार पठी ते हस्तिपालको ते वनमां गया, अने केटलीक युक्तिउथी तेने पकमी लाव्या; तथा तेने राजाने सोंप्यो. राजाए फरीने ते निमित्तिआने बोलावीने ते हस्ती देखाड्यो, तथा तेनां लक्षणो जोवा फरमाव्युं. निमित्तिण पण तेने शुभ लक्षणोवालो जोइने कहुं के हे राजन् ! आ हस्ती एवां उत्तम लक्षणोवालो ठे के जेथी तमारी राज्यलक्ष्मी आजथी वृद्धि पामवा लागशे. पठी राजाए पण ते निमित्तिआने अमूल्य शिरपाव आपीने विसर्जन कर्यो. पठी तेणे ते हस्तीनुं घणीज चीवटथी रक्षण करवानुं हस्तिपालकोने कहुं. हस्तिपालको पण तेने घणीज संजालथी राखवा लाग्या; तथा ते दिवसथी राजानी लक्ष्मी पण अत्यंत वृद्धि पामवा लागी.

एक वखते ब्रह्मछीपनो रत्नसिंह नामे सार्थवाह केटलांक करीयाणां वहाणो जरीने ते सिंहलछीपमां वेपार निमित्ते आव्यो, तेणे राजाना दरबारमां ते श्वेत हाथीने जोयो. पठी ते पोतानी वस्तुउं त्यां वेचीने तथा बीजी अनेक वस्तुउं त्यांथी पोतानां वहाणोमां जरीने ते पोताना देश तरफ गयो. त्यां जइ पोताना राजा अजयसिंहने तेणे जणाव्युं के हे राजन् ! सिंहलछीपना राजा सिंहवाहन पासै में एक उत्तम जातिना श्वेत रंगना हस्तीने जोयो ठे; तथा ते हस्तीना प्रजावथी तेनी राज्यलक्ष्मी अत्यंत वृद्धि पामेदी ठे; ते सांजली राजानुं मन ते हस्तीने खेवाने ललचायुं तेथी तेणे पोताना सामंतोने जणाव्युं के जे कोइ ते हस्ती मने लावी आपे, तेने एक लक्ष सोनामोहोरो हुं आपीश. ते सांजलीने एक तीव्रदंरु नामना कोटवाले कळुं के हे राजन् ! हुं ते हस्ती आपने लावी आपीश. ते सांजली राजाए हर्षित थइने तेने तेम करवानी आज्ञा आपी.

पठी तीव्रदंरु एक वहाणमां बेसीने सिंहलछीप गयो; तथा त्यां एक व्यापारीनो वेष लइने नगरमां फरवा लाग्यो. अनुक्रमे तेणे ते हस्तीने जोयो; तथा

तेनी रक्षा करनार हस्तिपालने तेणे गुप्त रीते समजाव्युं के जो तुं ते हस्ती मने सोंपे, तो तने हुं दश हजार सोनामोहोरो आपीश. हस्तिपालके पण ड्रव्यनी लालचथी तेम करवाने कबुल कर्युं, केमके ड्रव्यथी योगीजनुं मन पण चलायमान थाय ठे. पठी ते हस्तिपालके तीव्रदंरुने कहुं के हुं पण तारी साथेज ब्रह्मद्वीप आवीश, केमके जो पठी हुं अहीं रहुं तो राजा मारुं मृत्यु कर्या विना रहे नहीं. तीव्रदंडे पण तेम करवाने कबुल कर्युं.

पठी एक दहाडे ते हस्तिपालक ते हाथीने बहार फेरववाना मिषथी समुद्रकिनारे लाव्यो. त्यां तीव्रदंडे तैयार राखेला वहाणमां तेणे हस्तीने चलाव्यो, अने पोते (हस्तिपालक) पण ते वहाणमां चनी बेगो. पठी तेजए गुप्त रीते ते वहाणने हंकारी दीधुं, तथा पवन अनुकूल होवाथी तेज तुरत ब्रह्मद्वीपे पहुँच्या. त्यां जइ तीव्रदंके राजाने वधामणी आपी, राजा पण हर्षित थइने परिवार सहित सामे आव्यो. त्यां राजाए ते हस्तीनुं शास्त्रोक्त विधिपूर्वक पूजन कर्युं, तथा मोटा महोत्सवथी तेने नगरमां प्रवेश कराव्यो.

(१०२)

पठी राजाए वज्रदंमने ँक लह सोनामोहोरो तथा बीजो पण केटलोक शिरपाव आप्यो, तेम ह-
स्तपालकने पण ते राजाए केटलुंक पारितोषिक
(इनाम) आप्युं.

ज्यारथी ते हाथी तेना राज्यमां दाखल थयो,
त्यारथी तेनी राज्यलक्ष्मी वृद्धि पामवा लागी, अने
तेथी ते राजा पोताने कृतार्थ मानवा लाग्यो.

हवे अहीं सिंहलक्ष्मीपना राजाने ते वातनी के-
टलेक दहामे खबर पमी; तेथी तेणे हस्तीनी तथा
हस्तिपालकनी घणी शोध करावी, पण तेनो पत्तो
लाग्यो नहीं. तेथी राजा अत्यंत दिलगीर थवा ला-
ग्यो, अने ते दिवसथी ते हस्तीना प्रजावथी तेनी
वृद्धि पामेली राज्यलक्ष्मी पण नाश थवा लागी.

एटलामां त्यां सुजडसूरि नामना केवली मु-
नि पधार्या, तेमने वांदवाने सिंहवाहन राजा पो-
ताना परिवार सहित गयो. तेमने वंदन करीने ते
पोताने उचित स्थानके बेठो. मुनिए पण तेने यो-
ग्य जाणीने धर्मनो उपदेश कर्या पठी राजाए पो-
ताना हस्तीनो वृत्तांत मुनिने नमस्कार करीने पू-

व्यो. त्वारे मुनिए पण ते वृत्तांत यथास्थित कही संजलाव्यो.

वली पण मुनिए राजाने कळुं के हे राजन्! ज्या सुधी तारां पुण्यो सबल हतां, त्यां सुधी ते हस्ती तारी पासे रह्यो. हवे ते हस्ती ब्रह्मघ्नीपना राजानां पुण्यथीज जाणे खेंचायो होय नहीं, तेम तेनी पासे गयो ठे, तुं हवे गमे तेटला उपाय करीश, पण ते हस्ती तने मलवानो नथी. वली जे संपदा तेना प्रजावथी तने मली हती, तेमां ते हस्ती तो निमित्त मात्रज हतो, केमके प्राणीने संपदा अने विपदा तो तेनां पुण्योने अनुसारेज मळे ठे. माटे हवे तारे ते विषे कशो पण शोक करवो नहीं, वली आ जवमां पण जो तुं उत्तम धर्मकार्यो करीश, तो तेथी तने जवांतरमां ते करतां पण अधिक संपदा प्राप्त थशे.

ते सांजली राजाने वैराग्य थवाथी तेणे पोताना पुत्रने राज्य सोंपीने दीक्षा लीधी, तथा शुक्र मनथी तपस्यापूर्वक चारित्र पालवा लाग्यो, तथा सुजद्रसूरिनी साथेज विहार करवा लाग्यो. अंते शुक्र ध्यानथी काल करीने आठमे देवलोके गयो. तथा त्यांथी चवी अनुक्रमे केटलाक मनुष्यजवो

करीने ते मोक्षे जशे. एम सर्वज्ञ प्रभुए कहेलुं ठे.
 एवी रीते श्वेत रंगना हाथीनुं प्रसंगे दृष्टांत कहुं.
 जे हाथीनो रंग श्याम होय ठे, तेने मध्यम जा-
 तिनो हाथी जाणवो. जे हाथीना बन्ने कर्णो अष्ट-
 मीना चंद्र सरखा आकारना होय ठे, तेने उत्तम
 जातिनो हस्ती जाणवो. जे हस्तीना कर्णो त्रुटेला
 होय ठे, तेने कनिष्ठ जातिनो हस्ती जाणवो, तेवो
 हस्ती तेना स्वामीना परिवारनो नाश करे ठे. जे ह-
 स्तीनां गंरुस्थलोमांथी मदनी धाराउं नीकलती हो-
 य, तेने उत्तम जातिनो हस्ती जाणवो, तेवो हस्ती
 तेना स्वामीनी लक्ष्मीनी वृद्धि करे ठे. जे हस्तीनां
 गंरुस्थलो चपटां अने दृष्टिमां आवे तेवां उंचां न
 होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनुं मृत्यु निपजावे ठे;
 माटे तेवो हस्ती राजा आदिके ग्रहण करवो नहीं.
 जे हस्तीनां बन्ने गंरुस्थलो पर शंखनां श्वेत रंगनां
 चिह्नो होय ठे, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मी
 वधारीने तेने समस्त पृथ्वीनो स्वामी बनावे ठे. जे
 हस्तीनी सुंढ पर श्वेत रंगनुं कमलना आकारनुं चि-
 ह्न होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मीनी अ-
 त्यंत वृद्धि करे ठे, तथा तेनी कीर्त्ति जगत्मां फे-

लावे ठे. जे हाथीनी सुंढ पर त्रिशूलनुं चिह्न होय ठे, तेवो हाथी राज्यलक्ष्मीनो नाश करे ठे. जे हाथीना ब्रह्माटमां संपूर्ण चंद्र सरखुं श्वेत रंगनुं चिह्न होय ठे, तेवो हस्ती तेना स्वामीनुं महत्त्व बधारे ठे. जे हस्तीना बहारना बन्ने दांतो अत्यंत सफेद रंगना तथा अखंरु अणीउंवाला होय ठे, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मी तथा परिवारनी वृद्धि करे ठे. जे हस्तीना आगलना बन्ने दांतो पर फाटो पडेखी होय ठे, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो तथा कुटुंबनो नाश करे ठे. जे हस्तीना बहारना जमणा दांत पर चक्रनुं चिह्न होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीने राज्यसंपदा मेलवी आपे ठे. जे हाथीना आगलना बन्ने पगोमांथी रुाबो पग जरा नानो होय, तेवो हाथी तेना स्वामीनां संताननो नाश करे ठे. जे हाथीनो आगलनो जमणो पग रुाबा पग करतां जरा टुंको होय, तेवो हाथी तेना स्वामीनुं मृत्यु निपजावे ठे. जे हाथीना आगलना जमणा पगना घुंटाण पर वाळो उगेला होय ठे, तेवो हाथी तेना स्वामीनी संपदानो नाश करे ठे. जे हाथीना आगलना डाबा पगना तळीयामां खानो होय ठे, तेवो हाथी

तेना स्वामीने धनरहित करे ठे. जे हाथीना आगलना जमणा पगमां तळीये खस्तिकनुं चिह्न होय ठे, तेवो हाथी तेना स्वामीनुं कढ्याण करे ठे, तथा तेनी लक्ष्मी अने संततिनी वृद्धि करे ठे. जे हाथीनी बन्ने आंखो लाळ रंगनी लंबगोल तथा नानी होय ठे, तेने उत्तम जातिनो हाथी जाणवो; तेवो हाथी तेना स्वामीनी कीर्त्ति तथा लक्ष्मीनी वृद्धि करे ठे. जे हाथीनी आंखो मांजरी, गोल अने मोटी होय ठे, तेवो हाथी तेना स्वामीना धन अने परिवारनो नाश करे ठे. जे हाथीना नीचेना जागमां पेट पर कमलना आकारनुं श्वेत रंगनुं चिह्न होय ठे, तेवा हस्ती पर वासुदेवज स्वारी करी शके ठे, तथा तेवो हस्ती तेनेज मळे ठे. जे हाथीना उदर पर धनुष्यनुं चिह्न होय ठे, तेवा हाथी पर स्वारी कर्याथी रणसंग्राममां राजाने जय मळे ठे. जे हस्तीना उदर पर श्वेत रंगनुं शंखना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेनो स्वामी मांरुखिक राजा थाय ठे. जे हाथीना उदर पर श्वेत रंगनुं त्रमरने आकारे चिह्न होय ठे, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश करीने तेने अत्यंत विपत्तिमां नाखे ठे.

तेवा हस्तीनी कथा कहे ठे.

पूर्वे सुवर्णपुर नामना नगरमां धनपाल नामे एक कोटीध्वज वणिक रहेतो हतो. तेने घेर नव क्रोर सोनामोहोरो हती, तथा तेने नगरना लोको कोटीध्वज कहीने बोधावता हता. वली तेनी पासे केटलाक हाथीउं, घोरा, रथ विगेरे राज्यने लायक घणी वस्तुउं हती. ते पोते मिथ्यात्वी हतो, पण पूर्वनां पुण्यना प्रबलथी तेने आटली रुद्धि मली हती. वली तेनी पासे एकसो मोटां मोटां वहाणो हतां, तेनी मारफते ते अनेक देशावरो साथे व्यापार चलावतो. एक दहाडे ते वहाणमां बेसीने व्यापार माटे रत्नछीपे गयो. त्यां तेणे पोतानी साथेनो माल वेच्यो, अने तेने घणो लाज थयो. वली त्यांथी पण तेणे अनेक जातिनां करीयाणांउं पोतानां वहाणमां जरवानो विचार कर्यो.

एटलामां ते छीपमां कोशक शिलांक नामनो हस्तिपालक केटलाक हाथीउंने लइने वेचवा आव्यो. ते हस्तिपालके धनपालने पोताना हस्तीउं बतावीने खरीद करवानुं कळुं. ते हस्तीउंमांना एक मोटा हस्तीने ते हस्तिपालके केटलीक कलाउं शिखवी

हती. हस्ती सुंढमां चामर लइने पोताना पर स्वारी करनारने विंऊतो, तथा तेना पगमां किंकिणीउं (घुघरीउं) बांधवार्थी ते नृत्य पण करतो; एवी रीते शिखवीने अनेक कलाउंमां कुशल कर्यो हतो. ते हाथीने जोइ धनपालनुं मन तेने खरीद करवानुं थयुं, अने तेना मूढ्य विषे तेणे हस्तिपालकने पूब्बुं. ते हस्तिपालके तेनुं मूढ्य एक लक्षसोनामोहोरोनुं कहुं. धनपालने पण ते मूढ्य घणुं लाग्युं तोपण ते हस्तीने ग्रहण करवानी इठ्ठाथी तेणे हस्तिपालकनी वात कबुल राखी, अने एक लाख सोनामोहोरो आपीने तेणे ते हाथीने पोताना स्वाधीनमां लीधो. पढी तेणे पोतानां वहाणो तैयार करावीने सुवर्णपुर जवा माटे तैयारी करी. ते हाथीने पण बंदर पर लावीने एक वहाणमां चमाव्यो. पढी तेणे सघलां वहाणोने हंकारवानो हुकम कर्यो, तेथी नाविकोए (खलासीउंए)नांगरो उपानीने वहाणो पर सढो चमाव्या अने तेथी पवनना जोरथी वहाणो पण तीव्र गतिथी चालवा लाग्यां. एवी रीते चालतां थका त्रण दिवसो गया बाद ते हस्तिना प्रजावथी समुद्र उठली नीकट्यो. पवननुं जोर पण अत्यंत वध्युं, अने

(१०९)

तेथी शेठ तथा सघला नाविको विचारमां पकी गया, पण तेवुं तोफान थोडो वखतज रहींने समुद्र शांत थयो. पठी अनुक्रमे तेउ सुवर्णपुर पहोंच्या. त्यां रत्नद्वीपथी लावेलो माल वेचतां धनपाल शेठने घणीक खोट गइ.

एक दहामे ते हाथीनो वृत्तांत त्यांना राजाए सांजड्यो; तेथी तेवी कलावालो ते हाथी खेवाने राजानुं मन अत्यंत ललचायुं, तेथी तेणे धनपालने पोतानी सजामां बोलाव्यो तथा तेनो तेणे आदर-सत्कार कर्यो. पठी राजाए तेनी पासेथी ते हस्तीनी मागणी करी; पण धनपालने ते अत्यंत प्रिय हतो, तेथी राजानी ते मागणी स्वीकारवाने तेणे ना पाकी, केमके जे जाविजाव थवानो ठे, ते प्रमाणेज प्राणीनी मति पण थाय ठे.

एवी रीते पोतानो अनादर थयेलो जोइ राजाने अत्यंत गुस्सो चड्यो, तेथी तेणे धनपालने कारागृहमां (केदखानामां) नखाव्यो, तथा तेनी सर्व मिलकत तेणे लइ द्वीधी, तथा ते हस्ती पण तेणे पोताना स्वाधीनमां द्वीधो. आवी रीतनी पोतानी हालत जोइने धनपालने अत्यंत दिलगीरी पेदा

थइ, अने तेथी ते रातदहामो शोक करवा लाग्यो.
 ते केदखानाना रक्षक पर अगाउ धनपाले केट-
 लोक उपकार कय्यो हतो, अने तेथी धनपालने शो-
 कातुर जोइ तेने तेना पर दया आवी, तेथी तेणे
 धनपालने कह्युं के जो तुं आ राज्यनी हद बहार
 नासी जाय, तो हुं तने आ केदखानामांथी मुक्त
 करुं. धनपाले पण राजानु वैर लेवानी बुद्धिथी ते
 कबुल कय्युं.

पठी एक दहामो रात्रिने समये ते केदखानाना
 रक्षके गुप्त रीते द्वारो उघानीने तेने बुटो कय्यो.
 पठी ते रक्षक तथा धनपाल त्यांथी नासीने आ-
 नंदपुर नामना नगरमां गया. तथा त्यां वेश पा-
 लटीने सुखेथी रहेवा लाग्या.

अहीं ते हाथीनी कला जोइने सुवर्णपुरना रा-
 जानी तेना पर अत्यंत प्रीति थइ, अने तेथी तेने ते
 जीवितथी पण वधारे गणवा लाग्यो, तथा पोतानो
 सघलो वखत ते हाथीना रक्षण माटे ते गालवा
 लाग्यो, अने तेथी राज्यना सामंतो कुतराउनी पेठे
 तेनी राज्यलक्ष्मीने ऋक्षण करवा लाग्या. केटलेक
 दिवसे धनपाल तथा केदखानानो रक्षक नासी ग-

यानी राजाने खबर पकी, पण राजाए तेनी शोध करवानी कशी दरकार करी नहीं.

अहीं आनंदपुरमां धनपाल तथा रक्षक बन्ने सुखेथी रहेता हता, पण धनपालना मनमांथी पोताना शत्रुनुं वैर लेवानी इच्छा गइ नहीं. तेनी पासे आंगलीमां एक अमूल्य वींटी हती, ते तेणे एक शाहुकारने देखाकी, ते शाहुकारे तेनी एक लाख सोनामोहोरो आपवानुं कछुं. धनपाले पण एक लाख सोनामोहोरो लइने ते वींटी ते शाहुकारने आपी दीधी.

ते नगरमां मदनपताका नामनी एक वेश्या रहेती हती, ते नृत्यकलामां अत्यंत हुशियार हती, तेथी त्यांना राजानी तेना पर बहुज कृपा हती. ते हमेशां राजसन्नामां जइने पोतानी नृत्यकलाथी राजाने आनंद पमाडती हती.

धनपाल पण एक दरानो ते वेश्याने घेर गयो, तेना देखावथी तेने पैसादार जाणीने मदनपताकाए पण तेने घणोज आदरसत्कार दीधो, केमके वेश्याउं पोताना स्वार्थ माटे धनवानोने बहुज आदरमान आपे ठे.

धनपाले पण तेणीने एकसो सोनामोहोरो आ-

पी, तेथी वेश्या तो अत्यंत खुशी थइ. पठी ते वेश्याए हाथ जोम्नीने तेने कछुं के हे स्वामिन्! तमो अहींज रहो, आ घर तमारुंज ठे, एम कहीं पोतानी दासीने तेणीए उत्तम प्रकारनी रसोइ करवानुं कछुं. पठी वेश्याए पोते धनपालने उष्ण पाणीथी स्नान कराव्युं, अने त्यारवाद तेने षडूरस जोजनथी जमाडीने तृप्त कर्यो. पठी तांबूल आदिक आप्यां.

पठी धनपाले तेणीने कछुं के मारे राजानी मुलाकात करवी ठे, माटे ते जो तुं करावी आपे, तो तने एक हजार सोनामोहोरो हुं आपीश. वेश्याए पण तेम करवा कबुल कर्युं. पठी बीजे दहामे ते वेश्याए धनपालनी राजा साथे मुलाकात करावी आपी, त्यारे राजाए धनपालने आदरमान आपी कछुं के तमो कोण ठो? तथा क्यांथी आवो ठो? धनपाले कछुं के अमो व्यापारी ठीए, तथा दूर देशथी व्यापार करता करता अहीं आपना नगरमां आव्या ठीए. पठी राजाए तेने कछुं के तमोए घणा देशो जोया ठे, तो कंइ आश्चर्य जोयुं होय, ते कहो? त्यारे धनपाले पण अवसर आवेलो जाणीने राजाने कछुं के हे राजन्! सुवर्णपुरना राजा

पासे में एक उत्तम हस्ती जोयो ठे, ते हस्ती बहुज कलावान् ठे, ते अत्यंत मनोहर नृत्य करे ठे, चामर वीजे ठे, विगेरे अनेक कलाउंमां ते हुशियार ठे, अने तेथी राजा पण रात दहाडो तेने पोतानी पासेज राखे ठे, एवो हाथी में कोइ पण जगोए जोयो नथी, एम कहिने धनपाखे तो तेनी अत्यंत प्रशंसा करी तथा पठी ते पोताने स्थानके गयो. ते सांजली आनंदपुरना राजानुं मन ते हाथी खेवाने ललचायुं, तेथी तेणे पोताना एक विचक्षण दूतने ते हस्ती लाववा माटे सुवर्णपुर मोकदयो. दूते सुवर्णपुर जइ त्यांना राजाने पोताना स्वामीनो संदेशो कह्यो, पण राजाए तो तेनो अनादर करीने तेने काढी मेळ्यो. पठी ते दूते पण पोताना स्वामी पासे वेगथी आवीने सघळुं वृत्तांत कही संजलाव्युं, तेथी आनंदपुरना राजाने अत्यंत गुस्सो चड्यो. तेणे पोतानी चतुरंगी सेना तैयार करावी, तथा ते लश्ने सुवर्णपुर गयो, सुवर्णपुरनो राजा पण पोताना वहाला हस्ती पर बेसीने तथा पोतानी चतुरंगी सेना लश्ने बहार लरवा माटे आव्यो. बन्ने सेनाउं लरवा लागी, तेमां सुवर्णपुरनी सेनामां जंगाण पड्युं,

आनंदपुरना राजाए सुवर्णपुरना राजाने मारवा माटे एक बाण बोड्युं, पण ते बाण राजाने नहीं वागतां ते हस्तीना ललाटमां वाग्युं, अने तेथी ते जूमि पर पड्यो, तथा तेनी नीचे सुवर्णपुरनो राजा पण दबाइने मृत्यु पांम्यो.

आ बनाव जोइने आनंदपुरना राजाने खेद थयो के जे हस्ती माटे आ रणसंग्राम करवो पड्यो ते हस्ती तो मृत्यु पांम्यो.

एटलामां ते राजानां पुण्योश्रीज होय नहीं जेम तेम एक चारणमुनि आव्या. तेणे आनंदपुरना राजाने कहुं के हे राजन् ! ते हस्ती मेलववा माटे तुं खेद नहीं कर, केमके तारां पुण्यना प्रबलश्रीज तेवा हस्तीनो तने मेलाप थयो नथी. ते हस्ती जेनी जेनी पासे गयो, तेनी लक्ष्मीनो नाश थयो ठे, एम कही पूर्वनो सघलो संबंध मुनिए राजाने कही संज्ञाव्यो. वही पण मुनिए कहुं के तेनी जो तारे खात्री करवी होय, तो तेनुं कखेवर तुं तपासजे, के जेना उदर पर श्वेत रंगनुं चमरना आकारनुं चिह्न हशे, तेवो हस्ती सर्वज्ञ प्रभुए राज्य आदिक लक्ष्मीनो नाश करनारो कह्यो ठे, जो के लक्ष्मी आ-

दिकनो नाश पुण्यना क्यथीज थाय ठे तोपण तेवा हस्ती आदिको तेना निमित्तरूपे रहे ठे.

एटबुं कहीने आ चारणमुनि पण स्वस्थानके गया.

पठी आनंदपुरना राजाए सुवर्णपुरनी गादी पर त्यांना राजाना पुत्रने बेसाड्यो, तथा ते हस्तोना कलेवरनो पण नाश कराव्यो, अने पठी पोताने स्थानके गयो.

धनपाळे पण ते सघलो वृत्तांत जाणीने पोतानी उपकारी वेश्याने तथा रक्षकने पोतानी पासेनुं धन आपी दीधुं, तथा पोते तापसीदीक्षा लक्ष अज्ञान तप तपीने पहेले देवलोके गयो.

एवी रीते तेवा लक्षणवाला हस्तीनी प्रसंगो-पात कथा कही.

जे हाथीना पेट पर नीचेना जागमां सफेद रंगनुं जहाजना (वहाणना) आकारनुं चिह्न होय तेवो हाथी तेना स्वामीने जलपर्यटन करावे ठे, तथा तेथी तेना धननी वृद्धि करे ठे; जे हाथीना पेट पर नीचेना जागमां धनुष्यना आकारनुं सफेद रंगनुं चिह्न होय, तेवो हाथी तेना स्वामीने रणसंग्राममां जय मेववी आपे ठे. जे हाथीना पेट पर नीचेना जागमां सफेद

रंगनुं योनिना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो दाय करे ठे. जे हाथीना पाठलना जमणा पगना साथलमां स्वस्तिकना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मी तथा परिवारनी वृद्धि करे ठे. जे हाथीना पाठलना जमणा पगना साथलमां शंखना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो हस्ती तेना स्वामीनो विजय करावे ठे, तथा तेनी कीर्तिनी पण वृद्धि करे ठे. जे हस्तीना पाठलना जमणा पगना साथलमां देवविमानने आकारे चिह्न होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मी वधारे ठे, तथा तेने धर्मनां कार्योंमां जोडे ठे. जे हस्तीना पाठलना जमणा पगना साथलमां श्वेत रंगनुं “ ॐ ” एवा आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो हस्ती तेना पुण्यवंत स्वामीनी लक्ष्मी तथा परिवारनी वृद्धि करे ठे, तथा तेनी कीर्तिने आ दुनियामां अत्यंत फेलावे ठे.

तेवा हस्तीनी कथा कहे ठे.

पूर्वे श्री द्वारिका नामनी नगरीमां कनककेतु नामे राजा हतो, तेने चंद्रमुखी नामे स्त्री हती. ते नगरमां कपिल नामे एक दरिद्री ब्राह्मण रहेतो हतो;

तेनी चंदा नामनी स्त्री हती. ते ब्राह्मणने पांच दी-
 करीउं तथा त्रण पुत्रो हतां, केमके दरिद्रीने घरे
 संतान पण घणां होय ठे. ते ब्राह्मण हमेशां गाममां
 जिह्वा मागीने अनाज आदिक लावे, अने तेशी
 केटलीक मुसीबते ते पोतानुं गुजरान चलावे. ते
 ब्राह्मणनी स्त्री अत्यंत क्रूर स्वजावनी हती, अने तेशी
 ते पोताना स्वामीने हमेशां क्रोध लावीने कहेती
 के तारा घरमां आवीने मने कोइ पण जातनुं सुख
 मढ्युं नथी. ते सांजली कपिल अत्यंत दिलगीर
 थतो हतो. ते ब्राह्मणना त्रण पुत्रोमां एक शंकर ना-
 मनो मोटो पुत्र हतो, तेनी उमर पंदर वर्षनी थइ
 हती. शंकरनो स्वजाव उत्तम हतो, तथा पोते के-
 टलीक विद्याउं जणयो हतो. एक दिवस तेनी
 मा तेना पिताने ठपको देती हती, ते सांजली शं-
 करने अत्यंत शोक थयो. पठी कपिल ज्यारे जि-
 ह्वा माटे बहार गयो, त्यारे शंकरे पोतानी माताने
 नमस्कार करीने कहुं के हे माताजी! आपणे अ-
 त्यंत दारद्री ठीए, अने मारा पिता पोताथी बनती
 महेनत लेइने जिह्वा मागी लावे ठे, अने तुं तेने
 हमेशां जे ठपको आप्या करे ठे, ते उचित नथी.

पुत्रनां आवां वचन सांजलीने ते शंखणी माताए कहुं के तुं आवमो पंदर वर्षनी उमरनो थयो, तोपण हजु कंइ कमातो नथी, माटे मने तारुं मुख बतावीश नहीं. मातानां आवी रीतनां आक्रोशनां वचनो सांजलीने शंकर अत्यंत दिलगीर थयो, अने कमावा माटे तेणे परदेश जवानो विचार कर्यो. पठी कपिल ज्यारे जिह्वा मागीने घेर आव्यो, त्यारे शंकरे सघडो वृत्तांत तेने गुप्त रीते कह्यो, अने जणाव्युं के हे पिताजी! हुं हवे धन उपार्जन करवा माटे देशांतर जइश. ते सांजली कपिले आंखोमां आंसु लावी कहुं के हे पुत्र! तारी वय हजु परदेश जवाने लायक नथी, पण शंकरे घणो आग्रह करवाथी कपिले तेने जवानी आइा आपी.

पठी कपिले जिह्वा मागीने लावेला केटलाक तंडुल (चोखा) तेने रस्तामां पाथेय (जातां) तरिके आप्या, एवी रीते ते तंडुलनी पोटली बांधीने चालवा लाग्यो. चालतां चालतां शंकरने रस्तामां सारां शकुनो थयां, तेथी पोताने लान मलवानी आशायी ते हर्षित थयो थको धीमे धीमे चालवा लाग्यो. एवी रीते वनमां चालतां थका मध्याह्नकाल

थयो, तेथी एक नदीना किनारा पर तेणे पोतानो मुकाम कर्यो, आसपास पडेली वृद्धनी सुकेली मांखलीउं तेणे वीणी लीधी, तथा नदीमांथी निर्मल जल पण पोतानी पासेना एक वासणमां तेणे जरी लीधुं. पठी आसपास पडेला केटलाक पाषाणेने एकठा करीने तेणे चूली करी, तथा पठी एक जातिना (चकमक) पठरना घसाराथी तेणे अग्नि सलगाव्यो. पठी ते चूलीमां सुकेली मांखलीउं नाखीने तेणे अग्नि प्रदीप्त कर्यो. पठी ते पर तेणे जलथी जरेखुं वासण मूक्युं, जल उष्ण थया बाद तेणे पोतानी पोटीमांथी थोमा तंडुल काढीने तेमां नाख्या. पठी ते तंडुल थोमीज वारमां पाकीने तैयार थया. पठी तेणे नदीमां स्नान कर्युं, तथा पठी ते जोजन करवानी तैयारी करवा लाग्यो.

एटलामां एक मासना उपवासी कोइ तपस्वी मुनि त्यां आवी चड्या. शंकरे तेमने जोइने नमस्कार कर्यो, त्यारे मुनिए पण तेने धर्मलाजनी आशीष आपी. पठी शंकरे पोते पकावेला तंडुलमांथी लेवा माटे मुनिने हाथ जोमीने जात्र सहित आग्रह कर्यो, त्यारे मुनिए पण तेमांथी थोडाक जात ली-

घा. पठी नजदीकमां एक वृहनी उथे जइने मु-
 निए तेनो आहार कर्यो. अहीं शंकरे पण वासणो
 साफ करवा माटे केटलुंक जल एक वासणमां ज-
 रीने चूली पर उष्ण थवाने मूकी राख्युं, तथा पठी
 पोते पण जोजन करवा लाग्यो, एवी रीते फक्त चो-
 खानुंज जोजन करीने ते चूली पर मूकेलुं पाणी नीचे
 उतारीने वासणो साफ करवानी तैयारी करवा लाग्यो.

एटलामां ते मुनि पण आहार करीने त्यां आ-
 व्या. तेमने आवता जोइ शंकरे विचार्युं के आ मु-
 नि फरीने चोखा लेवा माटे आवे ठे, पण ते तो हवे
 ठे नहीं, एम ते विचारे ठे एटलामां मुनि पण तेनी
 समीप आव्या. त्यारे शंकरे जडकपणार्थी कहुं के
 चोखा तो हुं सघला जहण करी गयो हुं, त्यारे
 मुनिए कहुं के हे जड! मारे हवे चोखानो खप
 नथी, पण आ उष्ण जलनो मने खप ठे, माटे जो
 तने बाधा न पहाँचे, तो तेमांथी थोडुं आप. ते सां-
 जली शंकरे अत्यंत हर्षपूर्वक मुनिना वासणमां मु-
 निना कहेवा प्रमाणे थोडुं जल रेड्युं. पठी ते जल
 छइ मुनि थोडे दूर एक वृह तले जइ बेग; तथा ते
 जल ठंरुं थवार्थी मुनिए पीइने पोतानी तृषा दूर

करी. एटलामां शंकर पण पोतानां वासणो साफ करीने त्यांथी पोतानो सर्व समान बांधीने मुनि पासे आढ्यो, अने विचार्युं के आवा महात्मा योगीउं पासेथी आपणने ड्रव्य मेलववानो कंइक पण मार्ग मलशे.

पढी ते शंकर मुनिनी पासे आवीने बेठो. त्यारे मुनिए पण तेने पोताना ज्ञानथी जव्य तथा जिन-शासननो उद्योत करनारो जाणीने धर्मदेशना आ-पी के हे शंकर! जे प्राणीउं आ मनुष्यजन्म पा-मीने धर्मकार्यो कर्या विना पोतानो जव निष्फल गु-मावे ठे, ते प्राणीउं परजवमां अत्यंत दुःखी थाय ठे. पढी शंकरे पण नमस्कार करीने कहुं के हे म-हात्मन्! हुं जाणुं तुं के आ संसारमां मारा जेवो कोइ पण दुःखो नहीं होय. त्यारे मुनिए तेने शांत करवां माटे कहुं के हे शंकर! आ संसारमां ताराथी अनंतगणुं दुःख जोगवनारा घणा प्राणीउं ठे, ते-उंनां दुःख आगल तारुं दुःख तो कंइ पण गण-तिमां नथी. पढी शंकरे हाथ जोडीने मुनिने वि-नंति करी के हे महात्मन्! मने ड्रव्य विना आ सं-सारमां रहीने घणुं कष्ट सहन करवुं पडे ठे, माटे

ते द्रव्य मेलववाने हुं घेरथी देशाटन करवाने नी-
 कथ्या हुं, तो ते द्रव्य मने मल्लशे के नहीं ? ते आप
 कृपा करी आपना ज्ञानथी कहो. मुनिए पण तेने
 प्रव्य तथा जैनशासननो उद्योत करनारो जाणीने
 कच्चुं के हे शंकर ! आजथी चोथे दिवसे मध्याह्न-
 काखे अटवीमां एक चंपाना वृक्ष नीचे निद्रा क-
 रीश, ते वखते एक उत्तम लक्षणवालो हस्ती आ-
 धीने पोतानी मेळे तने सुढमां लडने पोतानी पीठ
 पर चढावशे. पठी ते हस्ती तने वनस्थली नामना
 नगर प्रत्ये लड जशे. ते नगरना राजाने ते हस्ती तुं
 देखामजे. जेथी तने अत्यंत द्रव्य मल्लशे, अने ते
 हस्तीथी त्यांना सुखपात्र नामना राजानी पण ल-
 क्ष्मी, परिवार तथा कीर्त्तिनी वृद्धि थशे. ते हस्तीना
 पाठलना जमणा पगना साथलमां ॐ कारनुं सफेद
 रंगनुं चिह्न होशे. ते सांजली शंकरे हाथ जोडीने
 मुनिने कच्चुं के हे मुनींद्र ! जो मने द्रव्य मल्लशे,
 तो हुं तेमांथी अर्धुं जैनधर्मनी उन्नति करवामां
 वापरीश, एम कही तेणे मुनि पासेथी श्रावकने यो-
 ग्य केटलांक व्रतो उचर्या.

पठी मुनि पण त्यांथी विहार करी अन्य जगोए

गया. शंकर पण चोथा दिवसनी राह जोतो थको हर्षित थइने आगल चालवा लाग्यो, चोथे दिवसे एक जयंकर वृहोवाली अटवीमां ते जइ पहाँच्यो. पोतानी पासेना तंमुल पकावी तथा तेनुं जोजन करीने पासेना एक चंपाना वृह नीचे थाकथी निद्रावश थयो, केमके थाकेला माणसने निद्रा मित्रनी पेठे तुरतज आलिंजन करे ठे.

एटलामां तेनां पुण्योथीज जाणे होय नहीं, तेम एक मोटो वनहस्ती त्यां आवी पहाँच्यो. तेणे त्यां आवी तुरतज शंकरने पोतानी सुंढ वती उपानीने पोतानी पीठ पर चमाव्यो, हाथीनी सुंढनो स्पर्श थतांज शंकर जागी उठ्यो, तथा मुनिनुं सत्य थएबुं वचन याद लावीने अत्यंत हर्षथी जैनधर्मनी अनुमोदना करवा लाग्यो. पठी हस्ती पण धीमे धीमे शंकर सहित आगल चालवा लाग्यो, तथा अनुक्रमे ते वनस्थली प्रत्ये आव्यो. मदथी क्षिप्त थयेल ठे गंरुस्थलो जेनां एवा ते वनहस्तीने शंकर सहित नगरमां प्रवेश करतो जोइने लोको जय पामवा लाग्या, पण तेने शांतपणे चालतो जोइने लोको आश्चर्य पाम्यां.

पढी अनुक्रमे ते हस्ती राजद्वार आगल आत्रीने उज्जे रह्यो, तथा पोतानी सुढ वती धीरेथी शंकरने तेणे बाधारहित नीचे उतार्यो. ते वखते शंकरे तेना पाठलमा जमणा पगना साथलमां सफेद रंगनुं उँकारनुं चिह्न जोयुं, अने तेथी तेने जैनधर्म पर अत्यंत श्रद्धा थइ.

पढी शंकर अगाकी राजसत्ता तरफ जवा लाग्यो, त्यारे ते हस्ती पण तेनी पाठल पाठल जवा लाग्यो. पढी शंकर ज्यारे राजसत्ता आगल पहोंच्यो, त्यारे राजाए तेने सन्मान दइने पूज्युं के आ हस्ती तमो क्यांथी तथा शामाटे लाव्या ठे? त्यारे शंकरे पोतानुं सघळुं वृत्तांत यथास्थित सुखपाल राजाने कही संज्ञलाव्युं. पढी राजाए हस्तीविद्यामां कुशल एवा पोताना एक ज्योतिषीने बोलावी ते हस्तीनां लक्षणो तपासी तेनुं फल कहेवानुं कळुं. ते ज्योतिषी पण हस्ती आदिकनां लक्षणो तपासवामां अत्यंत कुशल हतो, तेथी तेणे हस्तीनां लक्षणो तपासीने कळुं के हे राजन्! आ हस्ती अत्यंत उत्तम जातिनो ठे, आनां सरखां शुभ लक्षणोवालो हस्ती कोइ पुण्यशाली राजानेज मले ठे, वली विशेष आ

हस्तीना पाठवना जमणा पगना साथलमां उँकार-
रनुं सफेद रंगनुं चिह्न ठे, तेथी ते अत्यंत मंगल-
कारी ठे, ते हस्ती ग्रहण करवाथी तमारी लक्ष्मी,
परिवार तथा कीर्त्तिनी अत्यंत वृद्धि थशे. एवी रीते
मारा शास्त्रज्ञानथी मने जणाय ठे. राजाए ते स-
घळुं सत्य मानीने ते हस्ती शंकर पासेथी ग्रहण
कर्यो, तथा तेना बदलामां शंकरने दश लाख सोना-
मोहोरो राजाए आपी. पठी ते दिवसथी राजानी
लक्ष्मी आदिकनी अत्यंत वृद्धि थवा मांकी. शंकर
पण ते द्रव्य लक्ष्ने पोताने घेर द्वारिका नगरीमां
गयो, त्यां जइ सघळुं द्रव्य तेणे पोतानां मातपि-
ताने स्वाधीन कर्युं, तथा पोतानो सघलो वृत्तांत
पण तेणे कही बताव्यो. तेमांथी अर्धुं द्रव्य तेणे
पोताना नियम प्रमाणे जैनधर्मनी उन्नति करवामां
वापरवानुं पोताना पिताने कळुं, ल्यारे कपिले पण
अनुमोदनापूर्वक तेम करवा तेने आज्ञा आपी, पण
चंदा तो आटळुं बधुं द्रव्य जोशने ग्रहिल्ल (मांकी)
बनी गइ, अने तेणे शंकरने कळुं के तेमांथी कंइ
पण द्रव्य जैनधर्म माटे खरचवा दइश नहि. तारी
मरजी होय तो द्रव्य खरचीने तुं यज्ञादिक आ-

पणी ब्राह्मणनी क्रिया कर, पण शंकर तथा कपिलने ते वात रुची नहि, केमके तेउ बन्ने जैनधर्मना प्रत्यक्ष माहात्म्यथी दृढ समकृती थया हता. पठी चंमानी आझा नहीं मानतां तेउण ते अव्यमांथी केटलांक जैनप्रासादो, प्रतिमाउं विगेरे कराव्यां, ते जोइ चंम अत्यंत गांभी थइ, तथा अंते मृत्यु पामी नरके गइ. कपिल तथा शंकर अंते शुद्ध श्रावकधर्म पाळीने स्वर्गे गया.

एवी रीते प्रसंगोपात तेवा हस्तीनी कथा कही.

जे हस्तीना पाठलना जमणा पगना घुंटाण पर मत्स्यना आकारनुं चिह्न होय, तेवा हस्तीने लक्ष्मी आदिकनो नाश करनारो जाणवो. जे हस्तीना पाठलना जमणा पगना घुंटाणनी नीचे सफेद रंगनुं शंखने आकारे चिह्न होय, तेने कढ्याणकारी जाणवो. जे हस्तीना पाठलना जमणा पगना घुंटाणनी नीचे घणा केशो तथा मसो उगेळा होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनुं ठ मासनी अंदर मृत्यु करे ठे. जे हस्तीना पाठलना कावा पगना साथलमां सफेद रंगनुं चक्रने आकारे चिह्न होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीने राज्यासन मेलवी आपे ठे. जे हस्तीना

पाठलना ऋबा पगना साथलमां सफेद रंगनुं ध्वजना
 आकारनुं चिह्न होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीने
 रणसंग्राममां जय करावे ठे. जे हस्तीना पाठलना
 ऋबा पगना साथलमां दीपकनी शिखाना आकारनुं
 सफेद रंगनुं चिह्न होय ठे, तेवो हस्ती अग्नि आदि-
 कनो जय उपजावे ठे. जे हस्तीना पाठलना ऋबा
 पगमां सफेद रंगनुं पाठलना पुष्पना आकारनुं चिह्न
 होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी अत्यंत लक्ष्मी
 वधारे ठे. जे हस्तीना पाठलना ऋबा पगना घुंटाण
 पर घणा मसो उगेला होय, तेवो हस्ती तेना स्वा-
 मीना परिवारनो नाश करे ठे. जे हस्तीना पाठलना
 ऋबा पगना घुंटाणनी पाठल सफेद रंगनुं त्रिशूलने
 आकारे चिह्न होय ठे, तेवो हस्ती तेना स्वामीने
 रोगनी उत्पत्ति करे ठे, माटे तेवा हस्तीने दूरथीज
 तजवो. जे हस्तीना पाठलना ऋबा पगना घुंटाणनी
 नीचे सफेद रंगनुं तीरना आकारनुं चिह्न होय, तेवो
 हस्ती तेना स्वामीने रणसंग्राममां जय मेलवी आपे ठे,
 तथा तेनी कीर्ति पण अत्यंत वधारी आपे ठे. जे
 हस्तीना पाठलना ऋबा पगनी तल्ली पर त्रमरना आ-
 कारनुं चिह्न होय ठे, तेवो हस्ती तेना स्वामीनुं तु-

रत मृत्यु निपजावे ठे. जे हस्तीनी पुंठमी पर बिल-
कुल वालो न होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी ल-
क्ष्मीनो तुरत क्षय करे ठे, तेमां संदेह नथी. जे ह-
स्तीनी पुंठमी पर उपरना जागथीज घणा वालो होय,
के जेथी पुंठमीनुं चर्म बिलकुल देखातुं पण न होय,
तेवो हस्ती तेना स्वामीना परिवार तथा धननो नाश
करे ठे, अने वली तेनी कीर्त्तिनो पण नाश करे ठे.
जे हस्तीनुं पुंठडुं नीचे जमीनने स्पर्श करतुं होय,
तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मी तथा कीर्त्तिनो
नाश करे ठे. जे हस्तीनुं पुंठडुं घुंटाणथी जरा नीचे
रहेतुं होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी रुद्धिनो व-
धारो करे ठे. जे हस्तीना पुंठमां उपरना जागमां
घणा केशो होय, अने ठेमा पर बिलकुल वाल न
होय, तेवो हस्ती राक्षसनी पेठे कुटुंबनुं नक्षण
करे ठे, अर्थात् कुटुंबनो नाश करे ठे. जे हस्तीना
पुंठमा परना केशो सफेद रंगना होय, तथा चलकाट
करता होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी वृद्धि करे ठे
तथा तेने राजानो कृपा मेलवावी आपे ठे. जे हस्तीना
पुंठमा पर उपरना जागमां सफेद रंगनो पट्टो
होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश

करे ठे. जे हस्तीनी पीठना पाठलना बन्ने जागो पर मत्स्यना आकारनां चिहो होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीना सुखने वधारे ठे, तथा तेनी कीर्त्ति जग-तमां फेलावे ठे. जे हस्तीनी पीठना पाठलना बन्ने जागो पर गदाना आकारनां चिहो होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीने रणसंग्राममां शत्रु तरफनो जय उपजावे ठे. जे हस्तीनी पीठना पाठलना बन्ने जागो पर ठत्रना आकारनां चिहो होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीने प्रतिवासुदेवनी पदवी मेलवी आपे ठे. जे हस्तीनी पीठना पाठलना बन्ने जागो पर सफेद रंगनां देवविमानना आकारनां चिहो होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीने धर्मकार्यमां जोडे ठे, तथा तेनी लक्ष्मीनी वृद्धि करे ठे. जे हस्तीनी पीठ पर अंकुशना आकारनुं चिहो होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीने रणसंग्राममां जय मेलवी आपे ठे. जे हस्तीनी पीठ पर सफेद रंगनुं कमल सरखुं चिहो होय ठे, तेवो हस्ती तेना स्वामीने स्त्रीउनुं तथा परिवारनुं सुख-मेलवी आपे ठे.

जे हस्तीना कुंजस्थलमांथी मद वहेतो होय, तेने उत्तम जातिनो हस्ती जाणवो; तेवो हस्ती

तेना स्वामीनी लक्ष्मीनी वृद्धि करे ठे. जे हस्तीनी पीठ पर विषमता होय, तथा घणा मसो उगेला होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मी तथा परिवारनो पण नाश करे ठे. जे हस्तीनी पीठ पर अत्यंत केशो उगेला होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीना कुटुंबनो नाश करे ठे. जे हस्तीनी गति विषम होय, तेवो हस्ती धन धान्य आदिकनो नाश करे ठे. जे हस्तीनी गति अत्यंत धीमी होय, तेवो हस्ती देशमां डुकाळ आदिकनो जय उपजावे ठे. जे हस्तीनी साधारण गति अत्यंत उतावळी होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीने शत्रु तरफना संकटमां पाडे ठे. जे हस्ती वारंवार गर्जना करतो होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीना राज्यनो भ्रंश (नाश) करे ठे. जे हस्तीनी गर्जना गंज्जीर तथा वारंवार न थती होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीने रणसंग्राममां विजय मेळवी आपे ठे, तथा तेनी लक्ष्मी अने परिवार आदिकनी वृद्धि करे ठे. जे हस्तीनी गर्जना जयंकर होय ठे, तेवो हस्ती तेना स्वामीना परिवारनो नाश करे ठे. जे हस्तीनी गर्जना तीव्र तथा

कर्णने कट्टु लागे तेवी होय ठे, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश करे ठे.

एवी रीते हस्तिपरीक्षानुं स्वरूप जाणवुं. हस्तिनीनां (हाथणीनां) लक्षणो पण तेज प्रमाणे जाणवां; पण ते पर स्वारी करवानो श्री सर्वज्ञ प्रभुए निषेध करेल्लो ठे, माटे राजा आदिके हाथणीउंने स्वारी माटे नहीं राखवी. वल्ली हस्तीउं पण प्रायः राजा आदिकेज स्वारी माटे राखवा; पण बीजा गृहस्थोए स्वारी माटे राखवा नहीं; केमके हस्ती पर चरवाने राजाज योग्य ठे.

हवे गृहस्थोने ग्रहण करवा लायक बलदोनां

लक्षणो कहे ठे.

प्रायः बलद सफेद अथवा लाल रंगनोज ग्रहण करवो, पण श्याम रंगनो कट्याणनी इहावाला गृहस्थोए बलद ग्रहण करवो नहीं. बलदनी उंचाइ आगला पगनी खरीश्री मांकीने ककुद सुधांनी (खुंध सुधीनी) पंचाणुं आंगुलश्री मांकीने एकसो

आंगुल सुधीनी होय, तेने उत्तम जातिनो बलद जाणवो; तेथी उंठी अथवा अधिकी उंचाइ होय, तो तेने कनिष्ठ जातिनो बलद जाणवो. जे बलदनी लंबाइ शृंगना (शींगमांना) मूलथी मांझीने पुंठमा सुधां एकसो ने साठ आंगुलथी मांझीने एकसो ने सीत्तेर आंगुलनी होय, तेने उत्तम जातिनो बलद जाणवो; तथा तेथी उंठी अथवा अधिकी लंबाइ होय, तेने कनिष्ठ जातिनो बलद जाणवो. एवी रीते बलदनां सामान्य लक्षण जाणवां.

हवे तेनां विशेष लक्षणो कहे ठे.

जे बलदनां बन्ने शींगमां अर्ध चंद्रना आकार सरखां होय, तेने उत्तम जातिनो बलद जाणवो; तेवो बलद तेना स्वामीनी संपत्तिनी वृद्धि करे ठे. जे बलदनां शींगमांउमां चीरा पढेला होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मी विगेरेनो नाश करे ठे; जे बलदनुं जमणी तरफनुं शींगडुं कावी तरफना शींगमा करतां वधारे मोडुं होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो तुरत नाश करे ठे. जे बलदना जमणी तरफना शींगमा पर वालो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मी तथा कीर्त्तिनो नाश करे ठे. जे व-

लदनां शींगमांउनो रंग हाथीना अग्र दांतो सरखो
 सफेद होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी कीर्त्ति तथा
 परिवारनी वृद्धि करे ठे. जे बलदना डाबी बाजुना
 शींगमा पर मसो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वा-
 मीने राजा आदिकथी जय उपजावे ठे. जे बलदना
 दाबी तरफना शींगमा पर सफेद रंगनुं चक्रना आ-
 कारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने राज्य
 आदिकथी लाज मेलवी आपे ठे, तथा तेनी की-
 र्त्तिनी पण वृद्धि करे ठे. जे बलदनां बन्ने शींगमां-
 उना मूलमां मसो उगेला होय, तेवो बलद तेना
 स्वामीना परिवारनो नाश करे ठे; जे बलदनां बन्ने
 शींगमांउ वांकां चुंकां होय, तेवो बलद तेना स्वा-
 मीना धननी हानि करे ठे, तथा अग्नि आदिकनो
 पण जय उपजावे ठे. जे बलदनां बन्ने शींगमांउ
 घणांज टुंकां, एटले सोल सोल आंगुलथी पण उठां
 लांवां होय, तेवो बलद तेना स्वामीने रोग आदि-
 कनो जय उपजावे ठे. जे बलदनां बन्ने शींगमांउ
 वांकां वल्लीने परस्पर स्पर्श करतां होय, तेवो बलद
 तेना स्वामीनी अत्यंत लक्ष्मी वधारे ठे तथा राज्य
 आदिकमां तेनी कीर्त्ति फेलावे ठे. जे बलदनां बन्ने

शींगकांठनो रंग चलकता लीला रंगनो होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीने अकस्मात् अत्यंत धननी प्राप्ति करे ठे, तथा तेवो बलद कोइ अत्यंत पुण्य-शालीनेज मळे ठे. तेवा बलदनी कथा नीचे प्रमाणेः—

पूर्वे सौराष्ट्र नामना देशमां वल्लजीपुर नामना नगरमां सुबंधु नामे राजा राज्य करतो हतो; तेने सुकेशी नामनी शील आदिक अनेक गुणोथी शो-जती राणी हती. तेज नगरमां सुजद्र नामे धनहीन सुवर्णकार (सोनी) रहेतो हतो; तेनी सुकांता ना-मनी स्त्री हती. ते स्त्री कुलवती होवाथी तेमां सत्य आदिक अनेक गुणोए आवीने विश्राम कयों हतो. सुजद्र धनहीन होवाथी हमेशां शोकातुर रहेतो हतो, पण तेनी स्त्री सुकांता तेने शिखामणो आपीने तेना जीवने शांति आपती हती. तेउं बन्ने उत्तम तथा जद्र स्वजावनां सुशील माणसो हतां. वढी तेउंने जैनधर्म पर अत्यंत श्रद्धा हती.

एक दहाडो ते वल्लजीपुर नगरमां समंतजद्र नामे आचार्य जविक जीवोरूपी कमलने सूर्यनी पेठे प्रफुल्लित करता थका आव्या. तेउं पोताना प-रिवार सहित नगरनी बहार चंपक वनमां रह्या.

तेजने नमस्कार करवा माटे सुबंधु राजा परिवार सहित महोत्सवपूर्वक त्यां गयो. नगरना जविक श्रावको तथा श्राविकाज पण त्यां आव्यां. तेजमां सु-जद्र तथा सुकांता पण जाव सहित त्यां आव्यां हतां. तेज निर्धन होवाथी सजामां सर्वनी पठानी बेठां हतां; केमके आदरमान धनने अधीन होय ठे, पण झानी एवा श्री समंतजद्र आचार्ये तेमने नमस्कार करतां जोइ, जविक जीव जाणीने मोटा शब्दथी धर्मलाजनी आशीष दीधी. पठी आचार्य महा-राज देशना देवा लाग्या के हे जव्यप्राणीज ! मनुष्यजवने अमूल्य जाणीने तेने धर्मकार्यो विना निरर्थक गुमाववो नहीं, केमके जे धर्मसाधन मनुष्य-जवमां थाय ठे, तेवुं धर्मसाधन बीजी योनिजमां उत्पन्न थवाथी प्राणीजथी बनी शकतुं नथी. एवी रीते अनेक प्रकारनो धर्मोपदेश आचार्य महाराजे कयो. एवी रीतनो धर्मोपदेश सांजलीने राजा तथा राणी सिवाय सर्व लोको पोतपोताने स्थानके गया. आचार्य महाराजे सुजद्र तथा सुकांताने जे मोटा शब्दथी धर्मलाज दीधो हतो, तेथी राजाना मनमां आश्चर्य थयुं हतुं; अने ते विषे आचार्य महाराजने

पूठवानुं तेने मन थयुं हतुं. सघला लोको गया बाद राजाए हाथ जोमीने आचार्य महाराजने विनंति करी के हे स्वामिन्! आपे पहेला निर्धन सुवर्णकार तथा तेनी स्त्रीने मोटा शब्दथी शामाटे धर्मलाज दीधो ? ते विषे मारा मनमां आश्चर्य थाय ठे, माटे आप कृपा करी मने तेनुं कारण जणावशो.

ते सांजली आचार्य महाराजे कहुं के हे राजन् ! पूर्वे आज नगरमां समुद्रदत्त नामे एक वणिक रहेतो हतो, तेने कढ्याणवती नामनी स्त्री हती. वल्ली तेज नगरमां दरिद्रताने वल्लज एवो वल्लज नामनो एक ब्राह्मण रहेतो हतो; तेने समुद्रदत्त साथे मित्राइ हती; वल्लजनी स्त्री परण्या पठी तुरतज मृत्यु पामी हती; तेनी पासे फक्त बसो सोनामो-होरो हती; तेथी तेणे विचार्युं के जो हुं देशांतर जइ वधारे धन नहीं कमाउं, तो हुं अत्यंत दुःखी थइश.

एक दहाको आ नगरमां भृगुकठनो कोइ व्यापारी केटलांक वहाणो लइने वेपार करवा माटे आव्यो. तेणे अहीं पोतानां करीयाणां बेचीने तथा बीजां नवां जरीने पोताना देश तरफ पाठा फरवानो विचार कर्यो, ते वखते तेणे वल्लजीपुरमां

एवी उद्घोषणा करावी के जेउने रत्नद्वीपे जवुं होय, तेउने अमारां वहाणमां वगर जाडे लइ जइ-शुं, तथा रस्तामां तेउने जोजन आदिक पण आपी-शुं. ते उद्घोषणा सांजलीने वद्वज्जे विचार्युं के दे-शांतर कमावा जवा माटे आ अक्सर ठीक ठे; एम विचारी तेणे पोताना मित्र समुद्रदत्तने कहुं के हे मित्र ! हुं आ व्यापारीना वहाणमां बेसीने रत्नद्वीपे धन कमावा माटे जइश; अने आ वखते मारी पासे बसो सोनामोहोरो ठे, तेमांश्री दश सोना-मोहोरो हुं साथे लइ जइश; अने बाकीनी एक सो ने नेवुं सोनामोहोरो हुं तमारी पासे राखी जइ-श; अने ज्यारे हुं पाठो आवीश ल्यारे लइश. समुद्र-दत्ते पण तेम करवाने कबूल कर्युं. पठी वद्वज्ज तो ते व्यापारीना वहाण पर चक्रीने रत्नद्वीपे गयो.

अहीं समुद्रदत्तने पोताना व्यापारमां घणुं नुक-शान थयुं, अने तेथी पोते धनहीन थइ गयो; ल्यारे तेणे पोतानी स्त्रीने कहुं के आपणी पासे वद्वज्जनी जे सोनामोहोरो ठे, तेमांश्री ते आवतां सुधीमां व्यापार करीए; अने ते आवशे ल्यारे तेने सौंपीशुं. ते सांजली कड्याणवतीए कहुं के आपणे

तेम तो करवुं उचित नहीं; केमके ते आपण पर विश्वास राखीने आपणे त्यां आपण मेळी गयो ठे, माटे जो वळी पण खोट जाय, तो आपणी कीर्त्तिनो नाश थाय, अने तेथी आपणने अत्यंत संकट सहन करवुं पके. समुद्रदत्त पण उत्तम जीव होवार्थी तेने तेम करवुं उचित लाग्युं नहीं. एम करतां केटलाक दिवसो नीकळी गया, पण पढी तो तेमने जोजन माटे पण संकट परुवार्थी, तेउए ते सोनामोहोरो-मांथी व्यापार करवानुं नक्की कर्युं. समुद्रदत्ते एकसो सोनामोहोरो खरचीने केटलांक करीयाणांउं लीधां; पण तेमां तेने खोट जवार्थी तेना अर्ध पैसा उप-ज्या; तेथी तेउं वन्ने घणांज शोकातुर थयां.

हवे वद्धज पण सुखे समाधे रत्नद्वीपे पहुँच्यो; पण त्यां तेने कंइ पण कमावानो रस्तो मळ्यो नहीं, तेथी ठ मासमां पासेनी दश सोनामोहोरो खरचीने ते पाठो वद्धजीपुर आव्यो; तेणे समुद्रदत्त पासेथी पोतानी सोनामोहोरो मार्गी; त्यारे समुद्रदत्ते पण पोता पासे जेटळी सोनामोहोरो हती तेटळी तेने आपीने, आंखोमां अश्रुलावी पोतानुं समस्त वृत्तांत निवेदन कर्युं. ते सांजळी वद्धजने पण घणी दया

(१३९)

उपजी; तेथी तेणे पोतानी वीश सोनामोहोरो समुद्र-
दत्तने आपीने कळुं के हे मित्र ! तमारी पासे वली
ज्यारे धन आवे, ल्यारे मने आपजो; एम कही बा-
कीनी सोनामोहोरो लक्षने ते पोताने स्थानके गयो.

अनुक्रमे ते वीश सोनामोहोरोमांथी व्यापार
करतां थका पुण्ययोगे समुद्रदत्तनी पासे एक लाख
सोनामोहोरो थइ गइ; पठी तेणे पोताना उपकारी
मित्र वल्लजने बोलावीने तेमांथी पचास हजार सोना-
मोहोरो पोता पर करेला उपकारना बदलामां आपी-
ते लइ वल्लज पण आनंद पामतो थको पोताने
स्थानके गयो; पठी समुद्रदत्त तथा कट्याणवती पण
केटलांक उत्तम धर्मकार्यो करवा लाग्यां, तथा ठेवटे
पोतानुं धन सात क्षेत्रोमां खरचीने मृत्यु पामी स्वर्गे
गयां; तथा त्यांथी चवीने आज नगरमां तेउं सु-
चद्र तथा सुकांताना नामथी उत्पन्न थयां; तेउंए
परजवमां वल्लजनी थापण राखेली मिलकतमांथी
तेना कह्या विना पोताने माटे जे व्यापार कर्यो हतो,
तेथी तेउंने आ जवमां थोफा काल सुधी निर्धनता
प्राप्त थइ ठे, पण हवे तेउंनां जोगावलि कर्मोनो
अंतराय त्रुटवानो समय आवी लाग्यो ठे. तेउंने घेर

एक गाय ठे, तेने पेटे पूर्व जवना प्रेमथी उपकार-
ना बदला निमित्ते बल्लजनो जीव बलदपणे आवीने
उत्पन्न थशे, ते बलदना निमित्तथी तेने घणुं ड्रव्य
मलशे; ते बलद अकस्मात् अत्यंत धननी तेने प्राप्ति
करी आपशे, केमके तेनां शींगमांउनो रंग चलकता
लीला रंगनो थशे;तेवा बेलने श्रीअरिहंत प्रचुए अक-
स्मात् धननी प्राप्ति थवामां निमित्तरूपे कहेलो ठे;बली
ते बन्ने माणसो जव्यजीवो ठे; तेउने धन मदया बाद
पांच वर्ष पढी तेउ वैराग्य पामी दीक्षा लेशे, तथा अ-
हींथी स्वर्गे जइ, महाविदेहमां उत्पन्न थइ मोक्षे जशे.

एवी रीतनी श्री आचार्य महाराजनी वाणी सां-
जलीने राजा अत्यंत हर्षित थयो थको पोताने
स्थानके गयो; पढी तेज वखते सुबंधु राजाए सुज-
ड्रने बोलावी कछुं के तारी गाय जे बच्चाने प्रसवे,
ते बच्चुं मने आपजे, तेना बदलामां हुं तने पांच
लाख सोनामोहोरो आपीश. ते सांजली सुजड्रने
तो आश्चर्य थयुं, अने मनमां विचारवा लाग्यो के
राजा कंइक केफना निशामां बके ठे; तेने विचार क-
रतो जोइ राजाए तेने कछुं के हे सुजड्र! तुं विचार
नहीं कर. हुं जे मारा मुखमांथी बोदयो बुं, ते

हुं तने आपीशज. पढी सुजद्रे तो पोताने घेर जइ पोतानी स्त्री सुकांताने सघलो वृत्तांत कही संज-
लाव्यो; सुकांता बहुज विचक्षण हती, तेथी तेणी-
ए अनुमान कर्युं के आ बाबतमां कंइक पण जेद
ठे; पढी तेणीए अनुमान कर्युं के आचार्य महाराजे
आपणने आजेजे मोटा शब्दथी धर्मलाज दीधो ठे,
ते खरेखर कंइक पण शुजने सूचवनारो ठे, वली
आपण सघलां त्यांथी ज्यारे उठ्यां, त्यारे राजा तथा
राणी गुरु महाराज पासे बेठां हतां, माटे आपणा विषे
गुरु महाराजे कंइक पण तेउने कहेळुं होवुं जोइए तथा
आ गायना वत्सनुं पण उत्तम माहात्म्य होवुं जोइए;
केमके ते सिवाय राजा तेनी मागणी करे नहीं;

पढी थोमाज दिवसो गया बाद ते गाये शुज
लक्षणवाला तथा विशेषमां चलकता लीला रंगना
शृंगयुगलवाला एक वत्सने जन्म आप्यो; सुजद्रे
पण ते वृत्तांत राजाने जइ निवेदन कर्यो. राजा पण
परिवार सहित सुजद्रेने घेर आव्यो, तथा आचार्य
महाराजे कहेलां लक्षणोवालो तेने जोइने अत्यंत
आनंद पामवा लाग्यो, तथा जैनधर्मनी अत्यंत प्र-
शंसा पण करवा लाग्यो. पढी तेणे सुजद्रेने पांच

ल्लाख सोनामोहोरो आपीने ते वत्स तेणे खरीद कर्यो, तथा पोताना राज्यदरबारमां लावी तेनी संचाल माटे तेणे पोताना सुन्नटोने हुकम कर्यो, सुन्नटो पण राजानी आज्ञा प्रमाणे घणीज चीवटथी तेनी साल संचाल करवा लाग्या, तथा ते दिवसथी राजानी लक्ष्मी विगेरे पण अत्यंत वृद्धि थवा लागी.

अहीं सुवर्णकार पण पोताने अकस्मात् मलेला धनथी आनंदित थइने दृढ रीते धर्मकार्यो करवा लाग्यो, पांच वर्ष गया बाद ते सुवर्णकार तथा तेनी स्त्रीए वैराग्य पामीने पोतानुं सघळुं धन शुभ्र मार्गे खरचीने चारित्र लीधुं. केटलांक वर्षो सुधी अतिचार रहित चारित्र पालीने बन्ने प्राणीउं देवलोके गयां, त्यांथी चवीने महाविदेहमां उत्पन्न थइने तेउं मोक्षे जशे.

एवी रीते प्रसंगोपात तेवा बलदनी कथा कही.

जे बलदना कपालमां सफेद रंगनुं शंकुना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेने उत्तम जातिनो बलद जाणवो, तेवो बलद तेना स्वामीने राज्य तरफनुं सुख मेलवी आपे ठे. जे बलदना कपालमां सर्पने आकारे सफेद अथवा लाल रंगनुं चिह्न हाय, तेवो बलद तेना स्वामीने परदेश गमन करावे ठे, तथा

त्यां तेने अत्यंत संकटमां पाडे ठे. जे बलदना क-
 पालमां सफेद रंगनुं पद्मना आकारनुं चिह्न होय
 ठे, तेने उत्तम जातिनो बलद जाणवो, तेवो बलद
 तेना स्वामीने धननी तथा कीर्तिनी प्राप्ति करावे ठे.
 जे बलदना कपालमां पीला सोनेरी रंगनुं त्रमरने आ-
 कारे चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो
 नाश करे ठे, तथा तेने अत्यंत संकटमां नाखे ठे.
 जे बलदना कपालमां लाल अथवा सफेद रंगनुं
 शंखना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेना
 स्वामीने जलमार्गे पर्यटन करावे ठे, तथा तेने
 व्यापारमां अत्यंत धन मेलवी अपावे ठे. जे बलदना
 कपालमां कलशना आकारनुं सफेद रंगनुं चिह्न
 होय, तेने महामंगलकारी जाणवो, तेवो बलद
 तेना स्वामीनी लक्ष्मी तथा कीर्तिनी वृद्धि करे ठे.
 जे बलदना कपालमां श्याम रंगनुं मुशलना आका-
 रनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवा-
 रनो तथा लक्ष्मीनो पण नाश करे ठे. जे बलदना
 कपालमां सफेद रंगनुं मुशलना आकारनुं चिह्न होय
 ठे, तेवो बलद अग्नि आदिकनो जय उपजावे ठे,
 माटे तेवा बलदने तजवो. जे बलदना कपालमां

काला रंगनुं नोद्वीयाना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीने मृत्यु संबंधी जय उपजावे ठे. जे बलदना कपालमां लाल रंगनुं धनुष्यना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेवो स्वामीने राज्यलक्ष्मीनी प्राप्ति करे ठे, पण जो ते धनुष्यमां बाण चमावेबुं होय, तो राज्यलक्ष्मीनी प्राप्ति करावीने शत्रुने हाथे तेनो संहार करावे ठे. जे बलदना कपालमां लाल रंगनुं पद्म कोशना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनी तथा कीर्त्तिनी पण अत्यंत वृद्धि करे ठे. जे बलदना बन्ने कानो सीधा उंचा रहेता होय, तथा अणीशुद्ध होय, तेने अत्यंत उत्तम जातिनो बलद जाणवो; तेवो बलद कोइ ज्ञान्यशास्त्रीनेज मळे ठे, तेवो बलद तेना स्वामीनी कीर्त्ति, लक्ष्मी तथा परिवारनी अत्यंत वृद्धि करे ठे तथा तेने मृत्यु पर्यंत सुखी अवस्थामां राखे ठे. जे बलदना जमणो कान मावा कानथी वधारे लांबो होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनो नाश करे ठे, अथवा तेने अग्नि आदिकनो जय उजावे ठे. जे बलदना मावा कान पर घणा मसो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामीनां संतानोनो

નાશ કરે છે, તથા રાજ્ય આદિકનો તેને ઝય ઉપ-
 જાવે છે. જે બલદના ઠાવી તરફના કાનમાં ફાટો
 પડેલી હોય છે, તેવો બલદ તેના સ્વામીની સંપત્તિનો
 નાશ કરે છે. જે બલદના જમણા કાનની અંદરના
 ઝાગ પર સફેદ રંગનો લીસોટો હોય, તેવો બલદ
 તેના સ્વામીને જલનો ઝય ઉપજાવે છે. જે બલદના બન્ને
 કાનો પર ઉપરના ઝાગમાં લાલ રંગના લીસોટા હોય,
 તેવો બલદ તેના સ્વામીને શત્રુ તરફનો ઝય ઉપ-
 જાવે છે, તથા તેને મહા સંકટમાં નાખે છે. જે બ-
 લદની નાસિકા પર બિલકુલ લાલ ઊગેલા ન હોય, તે-
 વો બલદ અત્યંત ઉત્તમ જાતિનો જાણવો; તેવો બ-
 લદ તેના સ્વામીને સ્ત્રી તરફનું સુખ વધારી આપે છે,
 તથા તેની લક્ષ્મીની પણ વૃદ્ધિ કરે છે. જે બલદના
 કંઠની નીચે સફેદ અથવા લાલ રંગનું ચક્રના આ-
 કારનું ચિહ્ન હોય, તેવો બલદ તેના સ્વામીની લ-
 ક્ષ્મીની વૃદ્ધિ કરે છે. જે બલદનો આગલનો જમણો
 પગ ઠાવા પગથી જરા નાનો હોય, તેવો બલદ તેના
 સ્વામીને ઝયંકર રોગની પ્રાપ્તિ કરે છે, માટે પોતાનું
 શ્રેય ઇચ્છતા માણસે તેવો બલદ ગ્રહણ કરવો નહીં.
 જે બલદનો આગલો જમણો પગ જરા ઓછો હોય,

तेवो बलद तेना स्वामीनुं ठ मासनी अंदर मृत्यु नि-
 पजावे ठे. जे बलदना आगला जमणा पगनी जां-
 गमां सफेद रंगनुं योनिना आकारनुं चिह्न होय,
 तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनो तुरत नाश
 करे ठे. जे बलदना आगला जमणा पगनी जांगमां
 लाल रंगनुं ध्वजने आकारे चिह्न होय, तेवो बलद
 तेना स्वामीनी कीर्तिने चारे दिशाउंमां फेलावे ठे.
 जे बलदना आगलना जमणा पगनी जांगमां गुलाबना
 रंग जेवा तथा कोमल बाल होय ठे, तेवो बलद
 वासुदेवनेज प्राप्त थाय ठे. जे बलदना आगला जमणा
 पगनी जांगमां सफेद रंगनुं त्रिशूलना आकारनुं चिह्न
 होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीने शत्रु तरफनो जय
 उपजावे ठे. जे बलदना आगला जमणा पगना घुं-
 टण पर सफेद रंगनुं शंखना आकारनुं चिह्न होय
 ठे, तेवो बलद तेना स्वामीनी कीर्तिनो फेलावो करे
 ठे. जे बलदना आगलना जमणा पगना घुंटणी
 नीचे सफेद रंगनुं वलयने आकारे चिह्न होय, तेवो
 बलद तेना स्वामीने चक्रवर्तीपणानुं राज्य अपावे ठे.

तेवा बलदनी प्रसंगोपात कथा कहे ठे.

पूर्वे आज जंबूद्वीपना जरत नामे क्षेत्रमां कोशल

नामना देशमां शंखपुरी नामे नगर हतुं; त्यां पद्म-
 शेखर नामे राजा राज्य करतो हतो, ते राजानी
 पद्मावती नामे राणी होती. तेज नगरमां ते राजानो
 कुटुंबी रणवीर नामे एक क्षत्री रहेतो हतो. तेने
 यशोमती नामे स्त्री होती. पद्मशेखर राजाए कंइ का-
 रणसर ते रणवीरनो गरास खुंचवी लीधो हतो, अने
 तेथी ते गरीबी हालतमां आवी पड्यो हतो. अनु-
 क्रमे यशोमतीने गर्ज रह्यो. एक दिवसे शेष रात्रि-
 ए चक्रवर्तीने सूचवनारां चौद स्वप्नो यशोमतीए
 दीगं, पण पोते गरीबी हालतमां होवार्थी हमेशां
 चिंतामांज मग्न रहेती होती, तेथी तेणीए ते स्व-
 प्नो वृत्तांत कोइने पण कह्यो नहीं. पठी अनुक्रमे
 समय संपूर्ण थये तेणीए एक महा तेजस्वी पुत्रने
 जन्म आप्यो, तेनुं नाम मातापिताए तेना महा ते-
 जस्वीपणाने अनुसारे चंद्रशेखर राख्युं. जेम जेम
 चंद्रशेखर मोटो थतो गयो, तेम तेम रणवीरनी सं-
 पत्ति पण वृद्धि पामवा लागी. चंद्रशेखर धनुर्विद्या
 आदिक शस्त्रकलाउमां महा प्रवीण थयो.

एक दहानो ते शंखपुरी प्रत्ये गुणसूरि नामे के-
 वली महाराज पधार्या, अने नगरीनी बहारना आ-

अवनमां परिवार सहित रह्या. उद्यानपालके जइ राजाने ते वृत्तांत कह्यो; त्यारे राजा पोताना परिवार सहित केवली महाराजने वांदवा माटे आव्यो. नगरना पण केटलाक जविकलोको त्यां आव्या; तेमनी साथे रणवीर पण पोतानी स्त्री यशोमती तथा चंद्रशेखर सहित त्यां आव्यो. केवली महाराजने नमस्कार करी सर्व माणसो पोताने उचित स्थानके बेठां. पठी केवली महाराजे पण तेमने अमृतनी धारा सरखी मधुर धर्मदेशना आपी. ते धर्मदेशना सांजलीने सर्व लोकोनां मनरूपी कमलो प्रफुल्लितपणाने पास्यां. पठी केवली महाराजे चंद्रशेखरने चक्रवर्ती थवानो तथा जैनधर्मनी प्रभावना करनारो जाणीने तेना पिता रणवीरने कह्युं के हे रणवीर ! आ तारो चंद्रशेखरनामनो पुत्र चक्रवर्ती राजा थशे, तथा ते जैनधर्मनो घणो महिमा वधारशे. जो के तेना पुण्यप्रबलथीज तेने चक्रवर्तीपणुं मलशे, तोपण तेने चक्र विगेरेनी रुद्धि प्रात थवामां एक वत्स (वाठरको) निमित्तरूपे थशे. ते आजथी ठठे दिवसे ज्यारे आ उद्यानमां फरवा आवशे, त्यारे एक गाय एक वत्सने जन्म

आपीने तुरतज कर्मयोगे मृत्यु पामशे, अने तेथी दयाज्ञाव लावीने चंद्रशेखर ते वत्सने उचकीने पोताने घेर लावशे; ते वत्सना आगला जमणा पगना घुंटाणी नीचे सफेद रंगनुं वलयनुं चिह्न होशे, अने ते चिह्न चंद्रशेखरने चक्रवर्तीपणुं सूचवनाहं ठे. पठी राजा तथा रणवीर पण केवली प्रजुने नमस्कार करीने पोतपोताने स्थानके गया. केवली महाराज पण विहार करीने अन्य स्थानके गया.

हवे चंद्रशेखरनुं वृत्तांत सांजलीने पद्मशेखर राजाने अत्यंत आश्चर्य थयुं; तेम तेने मनमां जय पण थयो के में रणवीरनो जे गरास खुंचवी लीधो ठे, तेनुं आ चंद्रशेखर खरेखर वैर लेशे, अने तेथी माहं मृत्यु थशे, पण तेने तेवो वत्स मळे ठे के नहीं, ते माळुम पड्या बाद आपणे तेनो गरास तेने पाठो आपीशुं, एम विचारी ते ठठा दिवसनी राह जोवा लाग्यो. हवे एम करतां करतां पांच दिवसो तो नीकली गया, ठठे दिवसे प्रजात कालमां चंद्रशेखर ते आम्रवनमां हमेशनी पेठे फरवा गयो, त्यां एक वृद्धनी नीचे तेणे एक गायने एक वत्सनो जन्म आपती जोइ, ते जोइने तेने केवली महाराजनुं

(१५०)

वचन याद आव्युं; ते गाय वत्सने जन्म आपीने
तुरतज मृत्यु पामी. पढी चंद्रशेखरे मनमां दया
लावीने ते वत्सने उचकी लीधो, तथा तेने ते पो-
साने घेर लाव्यो. पढी रणवीरे तेना आगला जमणा
पगमां घुंटाण नीचे सफेद रंगनुं बलय जोइने केव-
लीनां वचननो वधारे आदरसत्कार करवा लाग्यो.
राजाने पण आ वृत्तांतनी खबर पकवाथी तेणे रण-
वीरने बोलावीने आदरमानपूर्वक तेनो गरास तेने
सोंपी आप्यो. अनुक्रमे ते वत्स वृद्धि पामवा लाग्यो,
तेनी साथे चंद्रशेखरना घरमां लक्ष्मीनी पण वृद्धि
थवा लागी, अने ते धनथी तेणे पोतानुं केटळुंक ल-
इकर वधार्युं. एक दहाडो तेनी आयुधशालामां च-
क्ररत्न उत्पन्न थयुं; तथा एवी रीते सघलां रत्नो उ-
त्पन्न थयां. पढी तेणे षट्खंभ पृथ्वी साधी; अने
एवी रीते तेवा बलदना लाजथी तेने अकस्मात् च-
क्रीपणुं मढ्युं. अनुक्रमे रणवीर, यशोमती तथा
चंद्रशेखर पण धर्मध्यानपूर्वक काल करीने चोथे
देवल्लोके गयां, तथा त्यांथी चवी आज जगत दे-
त्रमां मनुष्यपणे उत्पन्न थइ दीक्षा लइ केवल
पामी मोक्षे गयां.

(१५१)

एवी रीते प्रसंगोपात् तेवा बलदनी प्राप्तिथी यता फलनी कथा कही.

जे बलदना आगलना जमणा पगनी खरीना मूलमां सफेद रंगनुं अर्ध चंद्रना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी संपत्तिनी वृद्धि करे ठे, पण ते अर्ध चंद्र सरखा आकारमां वच्चे फाट पडेली होय, तो ते लक्ष्मीनो नाश करे ठे. जे बलदना आगलना कावा पगनी जांगमां लाल रंगनुं कूर्मना (काचवाना) आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीने स्थिर करे ठे. जे बलदना आगलना कावा पगनी जांगमां सफेद रंगनुं बाणना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीने रणसंग्राममां शत्रु तरफथी पराजय अपावे ठे. जे बलदना आगला कावा पगनी जांगमां लाल रंगनुं दीपकनी शिखाना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीने अग्निनो त्रास उपजावे ठे. जे बलदना आगला कावा पगनी जांगमां सफेद रंगनुं गदाना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीनुं एक वर्षनी अंदर मृत्यु निपजावे ठे, ते वात संदेह विनानी ठे. जे बलदना आगलना कावा

पगनी जांगमां सफेद रंगनुं कमलना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीने अत्यंत लक्ष्मीनी प्राप्ति करे ठे. बलदना आगलना ऋबा पगना घुंटाणी पाठलना जांगमां लाल रंगनुं मुशलना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने घणा सुवर्णनी प्राप्ति करावी आपे ठे. जे बलदना आगलना ऋबा पगना घुंटाण पर लाल रंगनुं कमलना बीज सरखा आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने जलनो जय उपजावे ठे. जे बलदना आगलना ऋबा पगना घुंटाणमां सफेद रंगनुं शंखना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने अकस्मात् धननी प्राप्ति करावे ठे. जे बलदना आगलना ऋबा पगना घुंटाणमां सफेद रंगनुं पुष्पना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश करे ठे. जे बलदना आगलना ऋबा पगना घुंटाणी नीचे लाल रंगनुं मुशलना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनुं एक वर्षनी अंदर मृत्यु निपजावे ठे. जे बलदना आगलना ऋबा पगना घुंटाणी नीचे घणा लांबा वालो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनो नाश करे ठे.

(१५३)

जे बलदना आगलना ऋवा पगनी खरी पर सफेद रंगनुं योनिना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनी वृद्धि करे ठे. जे बलदना आगलना ऋवा पगनी खरीना मूलमां घणा मसो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो तुरतनाश करे ठे. जे बलदना आगलना डावा पगनी खरीना मूलमां घणा चीरा पडेला होय, तेवो बलद तेना स्वामीने राज्य आदिकनो जय उपजावे ठे. जे बलदना आगलना बन्ने पगनी खरीनो रंग हाथीदांत सरखो सफेद होय, तेवो बलद तेना स्वामीने व्यापार आदिकमां घणोज लाज मेलवावी आपे ठे. जे बलदना आगलना बन्ने पगोनी वच्चे सफेद रंगनुं गदाना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनी वृद्धि करे ठे, तथा तेनी कीर्त्ति चोतरफ फेलावे ठे. जे बलदना आगलना बन्ने पगोनी वच्चेना जागमां लाल रंगनुं अंकुशना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने रोग आदिकनो अत्यंत जय उपजावे ठे; माटे तेवो बलद पोतानुं श्रेय इच्छनार गृहस्थोए राखवो नहीं. जे बलदना उदरना जाग पर सफेद रंगनुं पताकाना आ-

कारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी कीर्त्ति फेलावे ठे, पण जो ते पताका ध्वजदंरु सहित होय, तो तेवो बलद तेना स्वामीने अखुट लक्ष्मी अकस्मात् मेलवी आपे ठे.

तेवा बलदनी प्रसंगोपात कथा कहे ठे.

पूर्वे श्री मलय नामना देशमां इरावती नामे नदीने कीनारे मंरुलपुर नामे नगर हतुं. त्यां अजितसेन नामे ह्त्रिय राजा राज्य करतो हतो. ते राजाने जितप्रजा नामनी राणी होती. तेजने समरसिंह नामनो एक युवान् अने गुणवान् पुत्र हतो. तथा कनकसुंदरी नामे एक महा रूपवती तथा कलाना तो चंमार सरिखी एक पुत्री होती. कनकसुंदरीने युवावस्थामां आवेळी जोइने राजाए तेना लग्न माटे स्वयंवरमंरुप रचाव्यो, तथा त्यां अनेक देशना राजकुमारोने पधारवाने आमंत्रणो मोकड्यां. षठी ते सघला राजकुमारो तथा मोटा मोटा करोरुपति शाहुकारोना पुत्रो पण त्यां एकठा थया.

हवे तेज मंडलपुर नगरमां कुलवान् पण धन रहित सुंदर नामनो वणिक रहेतो हतो. तेने कलावती नामे स्त्री होती, तथा तेजने कुमुद नामे

पुत्र हतो. कुमुद महा स्वरूपवान् देवकुमार सरिखो हतो. तेम ते पुरुषनी बहोंतेरे कलाउंमां प्रवीण हतो. राजकुमारी कनकसुंदरी तथा कुमुद बन्ने बालपण्णी एकज पाठशालामां अच्ययास करतां. बन्नेनी वय पण सरखीज हती. तेउने त्यां परस्पर अत्यंत प्रेम बंधायो हतो. कुमुद कनकसुंदरी पर अत्यंत प्रीति राखतो हतो, अने कनकसुंदरी पण तेना पर अतिशय प्रीति राखती हती, तथा तेउ बन्नेनां मनमां परस्पर लग्न करवानाज विचारो घोलाया करता हता.

हवे स्वयंवरमंरुपमां सघला लोकोनी साथे कुमुद पण पोतानी गरीबी हावतने अनुसारे सादो पोशाक पहेरीने गयो, तथा एक खुणामां जइने दूरना एक मंचा पर जइ बेठो. सघला राजकुमारो तथा शेठ शाहुकारोना पुत्रो पण अमूल्य वस्त्र तथा आञ्जुषणो पहेरीने पोतपोताने उचित स्थानके बेठा हता. तेज वखते राजकुमारी पण जाणे देवकुमारीज होय नहीं, तेम मनोहर वस्त्र तथा आञ्जुषणो पहेरीने पोतानी साहेद्वीनी साथे स्वयंवरमंरुपमां आवी पहोंची. तेणीना हाथमां मनोहर रत्नजन्त

(१५६)

वरमाला हती. तेणीनुं दिव्य स्वरूप जोइने सघला लोको आश्चर्य सहित मदनबाणना प्रहारथी व्याकुल थवा लाग्या. सघलाउनी दृष्टि तेणीना चंद्र सरखा मुख पर एकी वखते पम्वा लागी. सघला लोको पोतपोतानां वस्त्र आचूषण विगेरे सारी रीते संजालथी शरीर पर गोठववा लाग्या.

पठी कुमारीनी साथे आवेली महा चतुर साहेली एकेक राजकुमार तथा शाहुकारोना पुत्रो पासे तेणीने लइ जइने तेउनां रूप, गुण, कुल, धन, कीर्ति विगेरेनुं वर्णन करवा लागी; पण राजकुमारी ते सघलाउने विषे कंइने कंइ पण दूषण काढवा लागी. एवी रीते चालतां थका राजकुमारी कुमुद पासे आवी पहोंची. कुमुदना तेजस्वी स्वरूपने जोइने कनकसुंदरीनां रोमांच प्रेमे करीने प्रफुल्लित थयां; कामदेव पण पोतानो अक्सर आवेलो जाणीने तेणीने पोतानां बाणोथी प्रहार करवा लाग्यो; अने तेथी ते कंपवा लागी. तेणीना शरीर पर अने मुख्यत्वे करी तेणीना अर्ध चंद्र सरखा श्वेत कपाल पर मनोहर मोतीउना कण सरखां पसीनानां बिंदुउं ज्वकवा लाग्यां. पठी जाणे कामदेवनी प्रे-

रणायीज होय नहीं, तेम तेणीए पोताना हाथमां रहेली वरमाला कुमुदना नाजुक कंठनी अंदर आरोपण करी.

आ बनाव जोइ सघला राजकुमारो तथा शेठ शाहुकारना पुत्रो अत्यंत क्रोधातुर थया, तथा हाहाकार शब्द करवा लाग्या. राजा पण क्रोधातुर अइ कनकसुंदरीने कहेवा लाग्यो के हे पुत्रि ! तें आवा निर्धन पतिने वरीने मारी कीर्त्तिनो नाश कर्यो. ते सांजली कनकसुंदरीए कहुं के हे पिताजी ! मारो प्रेम जेना पर लाग्यो हतो, ते पति में पसंद कर्यो ठे. कदाच ते धनरहित हशे, तोपण हवे ते मारे मन तो देव तुय्य ठे. राजाए पुत्रीनो आग्रह जोइने कंइ पण महोत्सव कर्या विना कुमुदनी साथे तेणीने परणावी. वली तेणे पुत्रीने दायजामां पण कंइ आप्युं नहीं. आथी कनकसुंदरीनी माताने घणो खेद थयो. तेणीए राजाने कहुं के हे स्वामिन् ! तमो कनकसुंदरीने तेणीनी आजीविका चाखे तेठहुं धन तो जरूर आपो, पण क्रोधना आवेशथी राजाए राणीनुं वचन पण मान्युं नहीं, तेथी राणी पण हमेशां दिलगीरी सहित रहेवा लागी.

हवे कनकसुंदरी अत्यंत प्रेमवाली थइ थकी कुमुदने घेर रहेवा लागी. कनकसुंदरी स्त्रीजनी चोसठे कलामां प्रवीण, महा स्वरूपवती, तथा शील आदिक अनेक गुणोने धारण करनारी हती. तेणीनी जैनधर्म पर अत्यंत श्रद्धा हती. श्राविकानां शुद्ध आचरणो पालती हती. हमेशां ते जिनमंदिरमां जइ शुद्ध ज्ञावथी श्री वीतराग प्रभुनी पूजा करती हती तथा धर्मगुरु पासे जइ विनयथी हमेशां धर्मदेशना सांजलती हती. कुमुद पण तेणीनी संगतथी सम्यक्त्व पामीने हमेशां देवगुरुनी जक्ति करवा लाग्यो. धनहीनपणाथी शोकातुर रहेता कुमुदने कनकसुंदरी वारंवार दिवासो आपती; तथा कहेती के हे स्वामिन् ! पूर्वे बांधेल एवा लाजांतराय कर्मना रुलीआंजनी ज्यारे नाश थशे, त्यारे लक्ष्मी मारी पेठेज तमोने पोतानी मेले आवीने वरशे.

एवी रीते केटलाक दिवसो वीत्या बाद ते नगरमां प्रमोदसूरि नामे केवली महाराज पधार्या. तेमनी पासे धर्म श्रवण करवाने नगरना जव्यलोको जवा लाग्या. एक दहाको कनकसुंदरी तथा कुमुद पण त्यां धर्म श्रवण करवाने गयां. अत्यंत ज्ञावपूर्वक

(१५९)

केवली महाराजने नमस्कार करीने तेउ त्यां धर्म श्रवण करवाने बेठां. केवली महाराजे पण तेउने चावि जव्य जाणीने मधुर ध्वनिथी धर्मदेशना दीधी.

धर्मदेशना सांजळ्या बाद कनकसुंदरीए हाथ जोमीने केवली महाराजने विनंति करी के हे प्र-
चो ! आ जवमां श्रमारां पूर्वोपार्जित लाजांतराय क-
र्मनां बंधनो त्रुटशे के नहीं ? ते आप कृपा करीने
कहेशो. ते सांजळी केवली प्रचुए तेमने जैनधर्मनो
उद्योत करनारां जाणीने कहुं के हे कनकसुंदरि,
तारा स्वामीने घेर जे एक उत्तम लक्षणवाला व-
त्सनो जन्म थशे, ते वत्सना उदर जाग पर ध्वज-
दंरु सहित सफेद रंगनुं पताकानुं चिह्न होशे, ते
वत्सना जन्मदिवसथी तमारां बन्नेनां लाजांतराय
कर्मानो नाश थशे.

एवी रीतनां केवली प्रचुनां वचनो सांजळीने
बन्ने अत्यंत हर्षित थयां थकां पोताने घेर आव्यां.
केवली महाराज पण अन्य जगोए विहार करी गया.

अनुक्रमे त्रण महीनाउं गया बाद केवली प्रचुए
कहेलां लक्षणवाला एक वत्सनो तेउने घेर रहेली
गाये जन्म आप्यो. ते जोइ तेउ अत्यंत हर्षित थयां.

पढी ते गायना अशुचि पदार्थोने दाटवा माटे कुमुद नजदीकनी जूमि खोदवा लाग्यो; ते जमीनमां थोडुं खोद्या बाद सोनामोहोरोथी जरेली एक कमा तेणे जोइ. तुरतज तेणे कनकसुंदरीने ते वृत्तांत जाहेर कर्यो. ते जोइ कनकसुंदरी कहेवा लागी के हे स्वामिन् ! केवली प्रभुनी वाणी अन्यथा थायज नहीं. पढी तेउए तेकमा काढीने तपासी, तो तेनी अंदरथी एक लक्ष सोनामोहोरो नीकली. पढी ते सोनामोहोरोमांथी व्यापार करतां कुमुदनी पासे करोडो सोनामोहोरो थइ. राजा तथा राणीने पण ते वृत्तांतनी खबर पम्वाथी तेउ अत्यंत हर्षित थइ जैनधर्मनी अनुमोदना करवालाग्यां; तथा कनकसुंदरी अने कुमुदने पोतानी पासे बोलावीने राजाए पोताना अपराधनी हमा मागी.

हवे कुमुद तथा कनकसुंदरी पोतानुं द्रव्य शुद्ध मार्गे वापरवा लाग्यां. तेउए शत्रुंजय आदिक तीर्थो पर मनोहर जैनप्रासादो बंधाव्यां, तथा जैनधर्मनो अत्यंत महिमा वधायो. ठेवटे राजा राणी, कुमुदनां मातपिता, कुमुद तथा कनकसुंदरीए पण दीहा लीधी. घणा काल सुधी आकरां तपो तपीने तेउ

स्वर्गे गयां. त्यांश्री चवी केटलाक चवोमां चमीने अंते मोक्षपदने प्राप्त अशे. एवी रीते प्रसंगोपात तेवा बलदनी कथा कही.

जे बलदना उदरजाग पर श्याम रंगनुं नकुलना (नोळीयाना) आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो तुरत नाश करे ठे. जे बलदना उदरजाग पर लाल रंगनुं वीठुना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनो नाश करे ठे. जे बलदना उदरजाग पर सफेद रंगनुं कलशना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मी विगेरेनी वृद्धि करे ठे. जे बलदना उदरजाग पर बिलकुल केश नथी होता, तेवो बलद तेना स्वामीने मरणांत कष्टमां पावे ठे. जे बलदना उदरजाग पर श्याम रंगनुं शुक्रना (पोपटना) आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीना धन तथा परिवारनो तुरत नाश करे ठे. जे बलदना उदरजाग पर जमणी बाजुना परुखामां लाल रंगनुं शंखना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी कीर्त्तिनी अत्यंत वृद्धि करे ठे. जे बलदना उदरजाग पर जमणी तरफना पासामां श्याम

રંગનું યોનિના આકારનું ચિહ્ન હોય છે, તેવો બલદ તેના સ્વામીના પરિવારની વૃદ્ધિ કરે છે. જે બલદના ઉદરજાગ પર જમણી તરફના પાસામાં સફેદ રંગનું પુષ્પના આકારનું ચિહ્ન હોય છે, તેવો બલદ તેના સ્વામીને ખેતીવામીમાંથી અત્યંત દ્રવ્ય મેલવી આપે છે. જે બલદના ઉદરજાગ પર જમણી તરફના પશુખામાં લાલ રંગનું ધનુષ્યના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો બલદ તેના સ્વામીને રણસંગ્રામ આદિકમાં વિજય મેલવી આપે છે. જે બલદના ઉદરજાગ પર જમણી તરફના પશુખામાં સફેદ રંગનું પદ્મકોશના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો બલદ તેના સ્વામીને લોચ્છિષ્ટ કરે છે. જે બલદના ઉદરજાગ પર જમણી તરફના પાસામાં લાલ રંગનું સિંહના નખના આકારનું ચિહ્ન હોય છે, તેવો બલદ તેના સ્વામીનાં બીજાં પશુઓનો નાશ કરે છે. જે બલદના ઉદરજાગ પર જમણી તરફના પાસામાં સફેદ રંગનું કૂર્મના (કાચબાના) આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન હોય છે, તેવો બલદ તેના સ્વામીને જલપર્યટન કરાવીને અત્યંત ધન મેલવી આપે છે. જે બલદના ઉદરજાગ પર જમણી તરફના પાસામાં શ્યામ રંગનું મત્સ્યયુગલના આકારનું ચિહ્ન હોય છે, તેવો બલદ તેના

स्वामीने जलमार्गना व्यापारमां घणोज फायदो करावी आपे ठे. जे बलदना उदरजागमां जमणी तरफना पकखामां पुष्पनी मालाना आकारनुं सफेद रंगनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीनी संपत्ति वधारी आपे ठे. जे बलदना उदरजाग पर जमणी तरफना पासामां स्वस्तिकना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीने पुत्रप्राप्ति करावी आपे ठे.

तेवा बलदनी प्रसंगोपात कथा कहे ठे.

पूर्वे श्री कांपिलपुर नामना नगरमां मेघवाहन नामे राजा राज्य करतो हतो; तेने मृगावती नामनी राणी होती. तेउं बन्ने जैनधर्म पर अत्यंत श्रद्धा राखतां हतां. तेउंनी बंनेनी वय युवावस्थाने उलंगी जवा आवी, तोपण तेउंने संताननी प्राप्ति थइ नहीं; तेथी मृगावती राणी अत्यंत शोकातुर थइ थकी विचारवा लागी के अहो ! में पूर्व जवमां कोइ मनुष्य, तिर्यंच अथवा पक्षीउंनां बच्चांउंनो तेमनां माबापोथी विरह कराव्यो; ठे, के जेथी मने आ जवमां संताननी प्राप्ति थती नथी. राणीनी पेठे राजा पण अत्यंत दिलगीर थवा लाग्यो. दिवसे

दिवसे कृष्ण पहना चंद्रनी पेठे राजाने क्षीण थतो जोशने महा बुद्धिमान् एवा मतिसागर नामना तेना मंत्रीए राजाने पूब्युं के हे स्वामिन् ! आपने एवी कइ चिंत्तारूपी पिशाची वलगी ठे के जे आपना रुधिरने चढ़ण करी जाय ठे ? ते सांजली राजाए पोताने सघलो वृत्तांत मतिसागर मंत्रीने निवेदन कर्यो.

ते सांजली मतिसागरे कहुं के हे राजन् ! आ जवमां तमो निराधार मनुष्य विगेरे प्राणीउने आश्रय आपो, के जेथी तमोने पुत्रप्राप्ति थशे. ते सांजली राजाए मतिसागरने कहुं के हे मंत्री ! तमो नगरमां एवी उद्घोषणा करावो के जे माणसो अन्ननां अर्थी होय, तेउने राजा अन्न आपशे, जेउ वस्त्रनां अर्थी होय, तेउने राजा वस्त्र आपशे, जेउ स्थाननां अर्थी होय, तेउने रहेवाने राजा मकान आपशे. एवी रीते जेउने जे कइ जोशतुं होय, तेउने ते राजा आपशे.

पढी मतिसागर मंत्रीए पण राजानी आज्ञा मुजब एवी रीतनी उद्घोषणा नगरमां करावी, तथा एक दानशाला स्थापीने निराधार मनुष्योने अन्न वस्त्र

आदिक देवानो प्रारंज कर्यो. वली पशु पक्षीउं माटे पण घास चारा जल विगेरेनी सामग्री तैयार करावी.

वली पण राजाए मतिसागरनी सलाह मुजब जिनमंदिरमां अष्टाहिक (अष्टाह) महोत्सव कराव्यो, तथा जावपूर्वक श्री वीतराग प्रचुनी पूजा करी. एवी रीते शुभ मार्गे द्रव्य खरचतां थकां बे वर्षो वीती गयां.

एटलामां तेज नगरमां जिनसेन नामे झानी आचार्य विहारक्रमथी पृथ्वीने पावन करतां थका पधार्या. आचार्य महाराजे नगरनी बहार कदलीवनमां मुकाम कर्यो. तेमने वांदवा माटे नगरनां लोको ह्यां गयां, मेघवाहन राजा तथा मृगावती राणी पण रथमां बेसीने परिवार सहित त्यां गयां, तथा सर्व लोको पोतपोताने उचित स्थानके बेसी गयां. पठी जिनसेन महाराजे पण गंजीर ध्वनिथी देशना दीधी के हे ज्ञव्यप्राणीउं ! आ मनुष्यजव पामीने जे प्राणी विषयोनी लोलतार्थी स्वार्थमांज रक्त रहीने परोपकार करता नथी, ते प्राणीउं जवांतरमां सुख भेखवी शकता नथी. एवी रीतनी आचार्य महाराजनी देशना सांजलीने सर्व लोको पोतपोताने

स्थानके गयां. सवलां लोको गया बाद मेघवाहन राजा तथा मृगावती राणीए हाथ जोकीने आचार्य महाराजने विनंति करी के हे प्रजो! अमोने आ जवमां संताननी प्राप्ति केम थती नथी? ल्यारे आचार्य महाराजे पोताना ज्ञानरूपी चक्षुथी जोइने कछुं के हे राजन! पूर्व जवमां विंध्याचल पर्वतनी अटवीमां तमो बन्ने धणी धणीआणी तरीके जिह्वरूपे उत्पन्न थयां हतां. तमारी पासे एक उद्यान हतुं, तेमां नारिंग, दाडिम, आम्र विगेरे अनेक जातिनां वृक्षो हतां. तेउंमां एक आम्रना वृक्ष पर एक पोपटना जोडाए आवीने निवास कर्यो हतो. अनुक्रमे पोपटडीने गर्ज रहेवार्थी तेउं बन्नेए ते वृक्ष पर एक मालो बांध्यो. तेमां संपूर्ण समये पोपटकीए बे इंडांउ मूक्यां. अनुक्रमे ते इंडांउ परिपक्व थया बाद तेमांथी बे बच्चांउ नीकल्यां. एक दहानो उद्यानमां फरतां थकां ते माला पर तमारी बन्नेनी दृष्टि पकी; अने तेमां मनोहर बन्ने नानां बच्चांउने जोइ तेमने पालवानी तमो बंनेने इच्छा थइ. तेथी तेमनां मात-पितानी गेरहाजरीमां तमो ते बच्चांउने तमारा मकानमां लइ गयां, तथा एक पिंजरामां तेमने केद

कर्या, तथा तेमने खावा माटे तमोए केटलाक पदार्थो ते पिंजरामां मूक्या; पण तेउने ते खावानी टेव नहीं होवाथी तेउ कंइ पण खाइ शक्यां नहीं, पण पोताना सूद्ध खरथी चींचीं करवा लाग्यां.

एटलामां तेमनां मातपिता माला पासे आव्यां, पण तेमां पोतानां बच्चांउने नहीं जोइने आमतेम त्रमण करवा लाग्यां, तथा तीदण खरथी पोकार करवा लाग्यां. केटलीक वारे पोतानां बच्चांउनो सूद्ध स्वर सांजलीने तेउ ते पिंजरा पासे आव्यां, पण त्यां पोतानां बच्चांउने पूरायेलां जोइने शोकातुर थइ आंखोमांथी आंसु पारुवा लाग्यां. बच्चांउ पण चींचीं शब्द करीने जाणे पोताने ठोराववानी आजीजी करतां होय नहीं, तेम पोकार करवा लाग्यां. ठेवटे ते पोपट तथा पोपटनी ते पिंजरा पर पोतानी चंचुवती प्रहार करवा लाग्यां, पण ते पिंजरुं मजबूत सुवर्णना सलीआवाळुं हतुं, तेथी तेउनुं कंइ पण फाव्युं नहीं. पठी तेउ बच्चांने माटे लावेलो खोराक पोतानी चांचो सलीआउ वच्चे राखीने तेउने खवराववा लाग्यां, तथा रात दहामो शोकातुर थइ पिंजरानी नजदीकमां एक उंचा स्थानक पर रहेवा लाग्यां.

एम करतां करतां दश दिवसो वीती गया, पण तमोने ते वृत्तांतनी माळुम पकी नहीं. एक दहामो तमो उद्यानमां फरीने आव्यां, त्यारे ते पोपट तथा पोपटनीने तमोए तेमनां बच्चांउने चंचुवती खोराक आपतां जोयां. ते जोइ तमारा मनमां अतिशय दया उपजी, अने तमो बन्ने पश्चात्ताप करवा लाग्यां के अहो ! आपणे कंइ पण स्वार्थ विना आ जीवोने बंदिखानामां नाखी तेउने तथा तेमनां मातपिताने अत्यंत विरहदुःख उत्पन्न कर्युं ठे, एम विचारी तमोए तेमने पिंजरामांथी मुक्त कर्यां. पठी तेउ उनीने पोतानां मातपिता पासे गयां.

एटलामां त्यां एक जैनमुनि आव्या, तेमनी पासे तमो बन्नेए ते बाबतनुं प्रायश्चित्त ग्रहण कर्युं. पठी तमोए वैराग्यज्ञावथी ते मुनिनी पासे दीक्षा लीधी, तथा शुद्ध ज्ञावथी आकरुं तप तपीने अंते अनशन करी मृत्यु पामी आ नगरमां राजा राणी तरिके उत्पन्न थयां. माटे पूर्व जवे तमोए ते पोपटनां बच्चांउने जे विरहदुःख उत्पन्न कर्युं हतुं, ते कर्मना योगे तमोने आजदिन सुधी संतानप्राप्ति थइ नथी, पण पाठलथी तमोए प्रायश्चित्त लइ जे धर्मध्यान

आचार्युं ठे, तेना प्रजावशी तमोने पुत्रप्राप्ति थशे; पण तेमां निमित्तरूपे एक बलदनी प्राप्ति थया बाद तमोने पुत्रप्राप्ति थशे.

आजशी एक मास पठी आ. नगरमां सौराष्ट्र देशनो एक सार्थवाह केटलाक बलदो वेचवा माटे आवशे, तेमां जे बलदना उदरजागमां जमणी बाजुए स्वस्तिकना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तुं खरीद करजे, ते बलद तारे घेर आव्याबाद तारी राणी उत्तम गर्जने धारण करशे, तथासंपूर्ण समये उत्तम लक्षणवाला पुत्रने तारी राणी जन्म आपशे.

एवी रीतनो वृत्तांत सांजली राजा तथा राणी अत्यंत प्रमुदित थयां थकां आचार्य महाराजने वांदीने पोताने स्थानके गयां. आचार्य महाराज पण विहारक्रमशी पृथ्वीने पावन करतां थका अन्य स्थानके गया.

हवे वीश दिवसो गया बाद ते नगरमां सौराष्ट्र देशनो एक सार्थवाह केटलाक बलदोने लश्ने वेचवा माटे आव्यो. तेनी मतिसागरमंत्रीने खबर परुतां तेणे राजाने जइ ते वृत्तांत निवेदन कर्यो. राजाए ते सार्थवाहने बोलावी आदरमान दइ कह्युं के तमारा

बलदोना टोलामांथी मारे एक बलद खरीद करवो ठे, तेनुं तमो जे कहेशो ते हुं मूढ्य आपीश. सार्थवाहे पण विनयपूर्वक कह्युं के हे राजन्! आपने जे बलद जोड़ए ते सुखेथी ल्यो, तेना मूढ्यनी मने कशी जरूर नथी. पठी राजाए मतिसागर मंत्रीने प्रठन्न रीते कह्युं के जे बलदना उदरजागमां जमणी बाजुए स्वस्तिकना आकरनुं चिह्न होय, ते बलद आपणे खरीद करवो. पठी मतिसागर मंत्री ते बलदना टोलामां तपास माटे गयो, त्यां उपर कहेला चिह्नवाला एक बलदने तेणे जोयो. ते बलदने मतिसागर मंत्री राजा पासे लइ आव्यो, राजाए ते बलद माटे सार्थवाहने मूढ्य करवानुं कह्युं, पण सार्थवाहे कंइ पण ड्रव्य लेवानी इच्छा देखामी नहीं. त्यारे राजाए आनंदित थइने घणा आग्रहथी ते सार्थवाहने एक लह सोनामोहोरो आपी. पठी ते सार्थवाह बाकीना पोताना बलदोने त्यां वेचीने पाठो पोताने देश गयो.

हवे जे दिवसे ते बलद राजाने घेर आव्यो, तेज दिवसे रात्रिशेषे अर्धनिद्रित अवस्थामां राणीने स्वप्न आव्युं के में संपूर्ण चंद्रने मारा मुख द्वारा

उदरमां पेसतो जोयो, प्रजाते तेणीए पोताना खा-
मीने ते स्वप्न निवेदन कर्युं. त्यारे राजाए पण के-
टलाक स्वप्नवेत्ताउने आदरमानपूर्वक बोलावीने ते
स्वप्ननुं फल कहेवाने विनंति करी.

स्वप्नपाठकोए पण एक मत करीने कहुं के हे
राजन् ! आजथी तारी राणीने उत्तम गर्ज रह्यो
ठे; अने संपूर्ण समये तेणी शुभ लक्षणवाला महा
प्रतापी तथा पुण्यशाली पुत्रने जन्म आपशे.

ते सांजली राजाए हर्षित अश्ने तेउने अत्यंत
सुवर्णनुं दान आप्युं. पठी ते स्वप्नवेत्ताउ पण हर्षित
थया थका पोताने स्थानके गया.

पठी संपूर्ण समये मृगावती राणीए शुभ लक्ष-
णवाला पुत्रने जन्म आप्यो. राजाए पण वधामणी
आपनारने लाखो सोनामोहोरोनुं दान आप्युं. पठी
राजाए तेनुं स्वप्नने अनुसारे शशिप्रज नाम पाड्युं.
पठी ज्यारे ते कुमार युवावस्थाने पामी राज्यने
लायक थयो, त्यारे सघलो राज्यकारजार तेने
सोंपीने मेघवाहन राजाए, मृगावती राणीए, तथा
मतिसागर मंत्रीए जैनी दीक्षा लीधी; तथा तीव्र
तप तपीने अनशनपूर्वक तेउ सघलां देवलोके गयां.

एवी रीते प्रसंगोपात् तेवा बलदनी कथा कही.

जे बलदना उदरज्ञाग पर ऋबी बाजुए पीला रंगनुं मगरना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने जलनो जय उपजावे ठे, माटे तेवा बलदने ग्रहण करवो नहीं. जे बलदना उदरज्ञाग पर ऋबी बाजुए घणा लांबा वालो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी स्त्रीनो नाश करे ठे. जे बलदना उदरज्ञाग पर ऋबी बाजुए घणा मसो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश करे ठे, तथा तेने राज्य आदिकथी जय उपजावे ठे. जे बलदना उदरज्ञाग पर ऋबी बाजुए सफेद रंगनुं अग्निनी शिखाना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने अग्निनो जय उपजावे ठे. जे बलदना उदरज्ञाग पर ऋबी बाजुए लाल रंगनुं अंकुशना आकारे चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने रोग आदिक जय निःसंशयपणे उपजावे ठे. जे बलदना उदरज्ञाग पर ऋबी बाजुए सफेद रंगनुं योनिना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनो तुरत नाश करे ठे. जे बलदना उदरज्ञाग पर डाबी बाजुए त्रमरना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद

तेना स्वामीने परदेशगमन करावी अत्यंत कष्ट अपावे ठे. जे बलदना उदरजाग पर ऋबी बाजुए लाल रंगनुं उंदरना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने विषयमां लोलुपी करे ठे, तथा तेना धन अने परिवारनो नाश करावे ठे. जे बलदना उदरजाग पर ऋबी बाजुए श्याम रंगनुं पुष्पोनी मालाना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीने मदिरा आदिकना दुर्व्यसनमां जोमे ठे, पण जो ते पुष्मालानुं चिह्न सफेद रंगनुं होय, तो तेवो बलद तेना स्वामीने अतिशय धननी प्राप्ति करावे ठे, तथा तेनी कीर्त्तिनो विस्तार करावे ठे. जे बलदना उदरजाग पर ऋबी बाजुए लाल रंगनुं चक्रना आकारनुं चिह्न होय तेवो बलद तेना स्वामीने राज्यनी प्राप्ति करावे ठे. जे बलदना उदरजाग पर ऋबी बाजुए सफेद रंगनुं पत्रना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीनी कीर्त्ति फेलावे ठे, तथा तेने लक्ष्मीनो पण लाज अपावे ठे. जे बलदना उदरजाग पर ऋबी बाजुए श्याम रंगनुं तोरुना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनुं अकस्मात् मृत्यु निपजावे ठे. जे बलदना उदरजाग पर

मावी बाजुए आम्रफलना आकारनुं लाल रंगनुं
 चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने जोजन आ-
 दिकनुं अत्यंत सुख मेलवी आपे ठे. जे बलदना
 पाठलना जमणा पगना साथलमां हरिणना शृंगना
 (शिंगना) आकारनुं चिह्न होय, तेवा बलदनी
 गति अत्यंत चपल होय ठे, तेवो बलद तेना स्वा-
 मीने व्यापारमां घणो लाज मेलवी आपे ठे. जे
 बलदना पाठलना जमणा पगना साथलमां सफेद
 रंगनुं मुशलना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद
 तेना स्वामीना परिवारनो नाश करे ठे, माटे तेवो
 बलद पोताना परिवारनुं श्रेय इन्नार गृहस्थोए
 ग्रहण करवो नहीं. जे बलदना पाठलना जमणा
 पगना साथलमां कूर्मना (काचवाना) आकारनुं
 चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनुं जल आदि-
 कथी रक्षण करे ठे. जे बलदना पाठलना जमणा
 पगना साथलमां लाल रंगनुं गदाना आकारनुं चिह्न
 होय, तेवो बलद तेना स्वामीनुं तुरत मृत्यु निप-
 जावे ठे, तेमां बिलकुल संशय नथी. जे बलदना
 जमणा पगना साथलमां दंरु सहित उत्रना आ-
 कारनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीने

मांरुल्लिक राजा बनावे ठे. जे बलदना पाठलना ज-
मणा पगना साथलमां श्याम रंगनुं वांदराना आ-
कारनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीनी सं-
पत्तिनो नाश करे ठे.

तेवा बलदनी प्रसंगोपात कथा कहे ठे.

पूर्वे श्री नेपाल नामना देशमां गजपुरी नामनी
नगरीमां वृषजसेन नामे राजा राज्य करतो हतो,
तेने रूपसुंदरी नामे राणी हती. तेज नगरमां सु-
दत्त नामे एक कोटीध्वज वणिक वसतो हतो. तेनी
पासे क्रोडो गमे सोनामोहोरो हती, तेथी लोको
तेने कोटीध्वज कही बोलावता हता. ते शाहुकार
अनेक देशावरो साथे पोताना व्यापार चलावतो
हतो. ते बहुज गुणवंत तथा परोपकारी हतो.

एक दहामो तेणे एक अतिशय पुष्ट एवी एक
गाय वेचाती लीधी. ते गाय उत्तम प्रकारनुं अति-
शय दूध आपती हती, तेथी सुदत्तनो तेना पर
घणो प्रेम हतो. एक दहामो ते गायने गर्ज रह्यो. ते
जोइ शेठने अत्यंत हर्ष थयो, पण ते गर्ज रह्या बाद थो-
डेज दिवसे शेठने खबर मही के तेनुं करीयाणांथी

जरेखुं एक वहाण समुद्रमां रुबी गयुं, पण पोतानी पासे घणुं ड्रव्य होवाथी शेठे तेनी कशी पण दर-कार करी नहीं.

अनुक्रमे संपूर्ण समये ते गाये एक वाठरमाने जन्म आप्यो. ते पण शरीरमां घणोज पुष्ट तथा मनोहर स्वरूपवालो हतो, तेथी शेठनो अतिशय प्यार ते वाठरमा पर थयो; पण ते वाठरमाना पाठ-लना जमणा पगना साथलमां वांदराना आकारनुं श्याम रंगनुं चिह्न हतुं, तेथी ते अशुजने सूचव-नारो हतो, पण शेठने ते वातनी कशी माळुम पकी नहीं, केमके जावि जाव कोइथी पण टाली शकाता नथी. ज्यारथी ते वाठरडानो जन्म थयो, ल्यारथी शे-ठनी संपत्ति धीमे धीमे उंठी थवा लागी, पण शेठनो प्यार तो ते गाय तथा वाठरमा पर अतिशय वधवा लाग्यो. त्रण वर्षों वीत्या बाद शेठनी सघली दोळ-तनो नाश थयो, तथा पोते घणीज गरीबी हाल-तमां आवी पड्यो; पण तेना मनमांथी जैनधर्मनी श्रद्धा गइ नहीं, अने तेथी ते विचारवा लाग्यो के जीवे पूर्वे जेवां कर्मों करेलां ठे, तेवांज चवांतरमां

जोगववां पडे ठे, तेमां कशो पण संदेह नथी. एम मानी मनमां खेद लाव्या विना ते पोताना दिवसो गरीबी हावतथी काढवा लाग्यो.

एटलामां तेज नगरमां गुप्ताचार्य नामे ज्ञानी महाराज पधार्या; नगरना जविक लोको तेमने वां-दवा माटे गया; तेजनी साथे सुदत्त शेठ पण गयो. आचार्य महाराजे केटलोक धर्मोपदेश कह्यो; ते सांजदया बाद सर्वनी समक सुदत्त शेठे हाथ जो-कीने आचार्य महाराजने विनंति करी के हे प्रजो ! में पूर्वे एवुं कयुं अंतरायकर्म उपार्जन कर्युं ठे ? के जेथी मारी संपत्तिनो विनाश थयो ठे. ते सांजली आचार्य महाराजे कहुं के हे सुदत्त ! पूर्व जवे कष्ट नामना देशमां जडावती नामनी नगरीमां तुं सत्यवाहन नामना राजानो पुमाल नामे मंत्री हतो; तुं मिथ्यात्वीजनो धर्म पावतो हतो, अने सत्यवाहन राजा परम जैनी हतो; तारो स्वजाव परोपकारी हतो; तेथी परने उपकार करवामां तारुं मन अति-शय खेंचातुं हतुं; तें तारुं पोतानुं ड्रव्य खरचीने केटलीक दानशालाउं करावी हती, केटलांक पाणीनां नवाणो कराव्यां हतां; पण तुं सघला मिथ्यात्वी-

उनेज दान देतो हतो; अने जैन याचको पर द्वेष राखीने तेउने आदरमान पण तुं आपतो नहोतो.

एक दहाडो सत्यवाहन राजानी सजामां बे जैन गंधर्वों आवीने मधुर स्वरथी अरिहंत प्रचुना गुणो गावा लाग्या; तेउनी संगीतकला साधारण प्रकारनी हती; पण राजाए तेमने पोताना स्वधर्मी जाणीने खुशी थइने दश हजार सोनामोहोरो आपवानुं तने कछुं, पण तने जैनी पर द्वेष होवार्थी तें राजाने प्रह्वन्न रीते कछुं के हे स्वामिन् ! आप आजे आ बन्ने जणने दश हजार सोनामोहोरो ज्यारे आपशो, ल्यारे तो हवे एवा घणा माणसो अहीं आवीने खोटो कोल करी जिननी स्तुतिनां गायनो गाइने तमारी पासथी घणुं ड्रव्य लइ जशे; अने एवी रीते तो आपणो सघलो जंमार पण खाली थइ जशे; ते सांजली राजाए विचार्युं के प्रधान ठीक सत्ताह आपेठे, तेथी तेणे गंधर्वोंने कछुं के तमो आवती काले आवजो; ते सांजली गंधर्वों तो नमस्कार करी चाट्या गया. पढी सत्ता विसर्जन थया बाद तें सजाना दरवाजा पर रहेला नोकरने हुकम कर्यों के आवती काले आ गंधर्वों जो अहीं आवे, तो तेमने

अंदर पेसवा देवा नहीं. एवी रीते तेने हुकम करीने तुं तारे स्थानके गयो; बीजे दिवसे पेला गंधर्वो दान मल्लवानी आशार्थी पाठा राजा पासे आववा लाग्या, पण तारा हुकमथी दरवाजा परना नोकरे तेमने अंदर जवा आप्या नहीं; तेथी निराश थइने तेउ पोताने स्थानके गया. राजा पण बीजा राज्यकार्यमां पनी जवार्थी गंधर्वोनी बात विसरी गयो. एम करतां करतां केटलाक दिवसो वीती गया. पेला गंधर्वोए विचार्यु के आपणने दान आपवामां अंतरायरूप आ पुमाल मंत्री थयो ठे; माटे तेनो नाश करवानो आपणे कंइक पण उपाय शोधवो. एम विचारी क्रोधना आवेशथी तेउए तापसनुं स्वरूप कर्यु; केमके तेउए विचार्यु के पुमाल मंत्री मिथ्यात्वीउंनो नक्त ठे, तेथी आपणा तापसवेशथी ते उगाशे; अने तेने उगवामां बीजो कोइ पण उपाय नथी.

एवी रीते तापसोनो वेश लइने एक दहामो तेउ बन्ने तेने घेर जिह्वा माटे गया; तेमने योगी जाणीने तें आदर सत्कार आपीने जिह्वा आपी. ल्यारे तेउए कहुं के अमो परदेशी मुसाफरो ठीए,

अने तेथी आ नगरमां अमोने कोइ पण पीठानतुं नथी; तमारी कीर्त्ति सांजली अमो अहीं आंव्या ठीए; अमारे आवती काले प्रजातमां द्वारिका तरफ जवुं ठे, माटे आजनी रात्रि निर्गमन करवा माटे कोइ स्थान आपवा महेरवानी करशो.

तेउनां एवी रीतनां मिष्ट वचनो सांजलीने तथा तापस जाणीने तें तेमने कहुं के हे योगीन्द्रो ! आप खुशीथी आ मारी उरमीमां रात्रिए रहो; अने प्रजाते आपनी इष्ठानुसारे ज्यां जवुं होय त्यां जजो. एम कही तेणे पोतानी एक सुंदर उरमी उघानी आपी. कपटधारी योगीउं पण पोतानुं पोटवुं तेमां मूकी आसन बिठावी जपमाला लइ कपटपूर्वक जप करवा लाग्या.

संध्याकाले तें तेमनी पासे आवी कहुं के हे महात्माउं ! तमारे जोजन माटे जे कंइ जोइए, ते हुं मोकली आपुं, तथा कंइ वस्त्र पात्रनो पण खप होय ते कहो; ते सांजली कपटी योगीउंए कहुं के हे परम जक्त ! अमो एकज वखत जोजन करीए ठीए; तेम अमोने वस्त्र पात्रनो पण कशो खप नथी.

पढी तुं तो पोताने स्थानके जइ निद्रावश थयो.

मध्य रात्रिए के ज्यारे सघला लोको निद्रावश थया, ल्यारे तेउं बन्ने गुप्त रीते हाथमां ढरीउं लइने तारा आवास पर चरुवा लाग्या, पण तेमने एक पोलीआए जोया; तेथी तेणे बूमो पामीने बीजां पोलीआउंने जगामीने तेउंने पकामीने बांधी लीधा. एटलामां तुं पण जागी उठ्यो अने खात्री करीने जोयुं तो पेला कपटी योगीउं तो ते गंधर्वो हता, एम तने माळुम पड्युं; पढी तो क्रोधना आवेशथी तें तेमने केदखानामां नारुया.

अनुक्रमे आयुष्य द्वय थवार्थी तेउं तारा वैरना दुर्ध्यानथी मृत्यु पामी केटलाक सूक्ष्म जवो करीने आ तारे घेर गाय तथा वत्स तरीके उत्पन्न थया. तुं पण त्यांथी मृत्यु पामी पूर्व जवमां परोपकारमां धन खरचवार्थी आ जवमां कोटीध्वज श्रेष्ठी थयो; पण तें पेला गंधर्वोने दान मलवामां जे अंतराय कर्यो हतो, ते अंतरायकर्मना उदयथी तेउंए वैर-जावथी तारेज घेर उत्पन्न थइने तारा ड्रव्यनो नाश कर्यो ठे; जो के तारां कर्मना संयोगथीज तारा ड्रव्यनो नाश थयो ठे, तोपण तेमां निमित्तरूपे

ते वाठरमो ठे; केमके तेना पाठलना जमणा पगना साथलमां कपिनुं (वांदरानुं) चिह्न ठे, अने तेवो वाठरडो अथवा बलद ज्यां सुधी तारा घरमां रहेशे, त्यां सुधी तने संपत्ति प्राप्त थशे नहीं, केमके तेवा चिह्नवालो बलद अशुचने सूचवनारो ठे.

आ सघलो वृत्तांत सांजलीने सुदत्त शेठ तथा सघली सजा आश्चर्य पामी. पठी सुदत्त शेठे घेर जइ पेळी गाय तथा वाठरमाने बुटां करी वनमां बोळी दीधां; तथा त्यां स्वतंत्रपणे तेज चरवा लाग्यां.

पठी ते सुदत्त शेठे गुप्ताचार्य पासे आवीने दीक्षा लीधी, तथा तीव्र तप तपीने स्वर्गे गयो. एवी रीते प्रसंगोपात तेवा बलदनी कथा कही.

जे बलदना पाठलना जमणा पगना साथलमां लाल रंगनुं बलयना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनी वृद्धि करे ठे. जे बलदना पाठलना जमणा पगना साथलमां सफेद रंगनुं चामरना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने राज्यनुं सुख मेलवी आपे ठे. जे बलदना पाठलना जमणा पगना घुंटाण पर श्याम रंगनुं सिंहना नखना आकारनुं चिह्न होय तेवो बलद तेना स्वा-

मीना परिवार तथा धननो नाश करे ठे. जे बलदना पाठलना जमणा पगना घुंटाणी पाठलना चागमां त्रमरना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी स्त्रीउंनो नाश करे ठे. जे बलदना पाठलना जमणा पगना घुंटाण पर एकथी वधारे वलीउं पकती होय, तेवो बलद तेना स्वामीने जलनो जय उपजावे ठे. जे बलदना पाठलना जमणा पगना घुंटाण पर लांबा वालो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी संपत्तिनो तुरत नाश करे ठे, ते वात संदेह रहित ठे, माटे तेवो बलद कोइए पण पोताना श्रेयनी इच्छाथी ग्रहण करवो नहीं. जे बलदना पाठलना जमणा पगना घुंटाणी नीचे लाल रंगनुं लांबुं नकुलना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी स्त्री तथा परिवारनो नाश करे ठे. जे बलदना पाठलना जमणा पगना घुंटाणी नीचे सफेद रंगनुं दाडिमना पुष्पना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने खेती आदिकथी अत्यंत द्रव्य उपार्जन करावी आपे ठे. जे बलदना पाठलना जमणा पगना घुंटाणी नीचे पीला रंगनुं शंखना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने जल-

मार्गे पर्यटन करावे ठे, तथा व्यापारमां तेने अखुट
द्रव्य मेलवावी आपे ठे. जे बलदना पाठलना ज-
मणा पगना घुंटाणी नीचेना जागमां घणा मसो
उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनुं
तुरत मृत्यु करे ठे. जे बलदना पाठलना जमणा प-
गना घुंटाणी नीचे एकथी वधारे करचलीनी वलीउं
परुती होय, तेवो बलद तेना स्वामीने असाध्य रो-
गनी उत्पत्ति करनारो थाय ठे, माटे तेवो बलद घ-
रमां राखवो नहीं. जे बलदना पाठलना जमणा प-
गना घुंटाणी नीचेना जागमां बिलकुल रूवां उ-
गेलां न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनुं ठ मासनी
अंदर निश्चे मृत्यु निपजावे ठे. जे बलदना पाठ-
लना जमणा पगना घुंटाणी नीचे श्याम रंगनुं क-
पोत पद्मीना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना
स्वामीने अत्यंत सुवर्णनो लाज मेलवी आपे ठे. जे
बलदना पाठलना जमणा पगनी खरी पर लाल रं-
गनुं गोल आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना
स्वामीनी लक्ष्मीनी वृद्धि करे ठे, तथा तेनी कीर्त्ति
फेलावे ठे. जे बलदना पाठलना जमणा पगनी खरी
पर श्याम रंगनुं कागमानी चंचूना आकारनुं चिह्न

होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारमां जयंकर रोगनी उत्पत्ति करे ठे, तथा तेथी घणा माणसोनां मृत्यु निपजे ठे. जे बलदना पाठलना जमणा पगनी खरीना मूलमां एटला लांबा वाल उगेला होय के जेथी खरीउं ठंकाइ जती होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनो अग्निथी नाश करे ठे. जे बलदना पाठलना ऋबा पगना साथलमां सुवर्णना रंग जेवुं मयूरना पगना पंजाना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी संपत्ति वधारी आपे ठे. जे बलदना पाठलना ऋबा पगना साथलमां सफेद रंगनुं मनुष्यनी नासिकाना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनुं ठ मासनी अंदर मृत्यु निपजावे ठे. जे बलदना पाठलना ऋबा पगना साथलमां कलशना आकारनुं लाल रंगनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनी वृद्धि करे ठे. जे बलदना पाठलना ऋबा पगना साथलमां इंद्रवज्रना आकारनुं श्याम रंगनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनी तथा लक्ष्मीनी पण हानि करे ठे. जे बलदना पाठलना ऋबा पगना साथलमां लाल रंगनुं अर्ध चंद्रना आकारनुं चिह्न

होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी संपत्तिनी वृद्धि करे ठे. जे बलदना पाठलना ऋषा पगना साथलमां सफेद रंगनुं मनुष्यना पंजाना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने चोर आदिकनो जय उपजावे ठे. जे बलदना पाठलना ऋषा पगना साथलमां श्याम रंगनुं मत्स्यना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनुं जल आदिकना जयश्री रक्षण करे ठे. जे बलदना पाठलना डावा पगना साथलमां त्रणश्री वधारे श्याम रंगना मसो उगेलाहोय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनो अग्निश्री तुरत नाश करावे ठे; माटे परिवारनुं कल्याण इन्नार गृहस्थोए तेवा बलदने ग्रहण करवो नहीं. जे बलदना पाठलना ऋषा पगना साथलमां कूर्मना (काचवाना) मुखना आकारनुं अथवा सर्पना मुखना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी स्त्रीनो नाश करे ठे. जे बलदना पाठलना ऋषा पगना साथलमां श्याम रंगनुं जवनी श्रेणिना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीना खेती आदिकना व्यापारमां वृद्धि करे ठे. जे बलदना पाठलना ऋषा पगना घुंटाण पर त्रिकोणना

आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी संपत्तिनो तुरत नाश करे ठे. जे बलदना पाठलना माबा पगना घुंटाण पर लाल रंगनुं वींठीनी पुंठमीना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनुं निकंदन काढे ठे. जे बलदना पाठलना माबा पगना घुंटाणनी पाठल लाल रंगनां मद्धिकाउंना आकारनां बेथी वधारे चिह्नो होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनी वृद्धि करे ठे. जे बलदना पाठलना डाबा पगना घुंटाणनी नीचे लाल रंगनुं पाटल नामना वृद्धना पुष्पना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने अकस्मात् घणुं ड्रव्य मेलवी आपे ठे. जे बलदना पाठलना डाबा पगना घुंटाणनी नीचेना जागमां पोपटनी चंचूना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेना स्वामीने राजां आदिकनी कृपा मेलवावी आपे ठे, तथा तेथी तेनी लक्ष्मीनी पण वृद्धि करावी आपे ठे. जे बलदना पाठलना माबा पगना घुंटाणनी नीचेना जागमां काला रंगनुं मुद्रिकाना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामी पर राजानी इतराजी करावे ठे, तथा तेने बंधनयुक्त केदखानामां नखावे ठे. जे

बलदना पाठलना ऋबा पगनी खरी लंबगोल आकारनी होय, तेवो बलद तेना स्वामीने मित्रोनी साथे विरह करावे ठे. जे बलदना पाठलना ऋबा पगनी खरी चोखुण आकारनी होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनुं रक्षण करे ठे, पण जो त्रिकोण आकारनी होय, तो तेवो बलद तेना परिवारनो उलटो नाश करे ठे. जे बलदना पाठलना ऋबा पगनी खरी पर मनुष्यनी आंखना आकारनुं सफेद रंगनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने अंधापानुं दुःख आपे ठे. जे बलदना पाठलना ऋबा पगनी खरी पर लाल रंगनुं उंदरना मुखना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने केदखानानुं दुःख आपे ठे. जे बलदना पाठलना ऋबा पगनी खरी पर श्याम रंगनुं वामावर्त चक्रना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनो नाश करे ठे, तथा तेनी कीर्त्तिनो पण नाश करे ठे. जे बलदना पाठलना ऋबा पगनी खरी पर घणी फाटो पडेली होय, तेवो बलद तेना स्वामीने स्वजनोनो विरह उपजावे ठे. जे बलदना पाठलना ऋबा पगनी खरीना मूलमां कंकणने आकारे लाल रंगनुं

(१७६)

चिह्न होय, तेवो बलद तेना निर्धन स्वामीने पण राजकन्या मेलवी आपे ठे, तथा घणी लक्ष्मीनो अकस्मात् रीते तेने स्वामी बनावे ठे.

तेवा बलदनी नीचे प्रमाणे प्रसंगोपात् कथा कहे ठे.

पूर्वे श्रीरत्नवती नामनी नगरीमां सूरसेन नामे राजा राज्य करतो हतो, ते राजाने कीर्त्तिमती नामनी राणी होती. ते राणी स्वरूपे देवांगना सरखी होती, तेम तेणीमां अनेक गुणोए आवीने निवास कर्यो हतो. तेउने मदनरेखा नामनी महा स्वरूपवती कन्या होती. ते कन्या युवावस्थाने ज्यारे प्राप्त थइ, त्यारे राजा तथा राणीने मनमां चिंता थइ के मदनरेखा युवावस्थाने प्राप्त थइ, माटे तेणीना योग्य जरतारनो आपणे शोध करवो.

एक दहाडो ते रत्नवती नगरीमां अष्टांग निमित्तने जाणनारो कोइ महा विद्वान् निमित्तिउ आवी चड्यो; ते निमित्तिउ नगरमां घणा लोकोने निमित्त जोइ देवा लाग्यो, तथा तेनां निमित्तो पण खरां प-रुवाथी लोको तेने घणो आदरसत्कार तथा द्रव्य देवा लाग्या. ते बाबतनी सूरसेन राजाने खबर पकी, तेथी तेणे पोतानी राणीने कळुं के हे प्रिये! आ-

(१९०)

पणा नगरमां एक अष्टांग निमित्त जाणनार महा विद्वान् निमित्तिउ आवेल ठे, माटे जो तारी स-
लाह होय, तो तेने पूढीए के अमारी मदनरेखा
कुमारीनो जरतार कोण थशे ? ते सांजद्वी राणीए
कह्युं के हे स्वामिन् ! आपे जे विचार कयों ठे, ते
बहुज उत्तम ठे.

पढी राजाए पोताना प्रधानने मोकद्वीने ते नि-
मित्तिआने सजामां बोलाव्यो; राजाए तेने अत्यंत
आदरमान दइ पूढ्युं के हे पंक्ति ! आप आपना
ज्ञानबलथी कहेशो के अमारी पुत्री मदनरेखानो
जरतार कोण थशे ? त्यारे निमित्तिए पण पोताना
ज्ञानबलथी कह्युं के हे राजन् ! तमारी पुत्रीनो
जरतार एक कुंजारनो पुत्र थशे. ते सांजद्वी रा-
जाने बहुज मातुं लाग्युं, तथा पोते बहुज शोका-
तुर थयो. राजाने शोकातुर थएलो जोइ निमित्तिए
कह्युं के हे राजन् ! तमारे ते माटे शोक करवो
लायक नथी; केमके मारा निमित्तमां जे आव्युं
ठे, ते में कह्युं ठे, अने तेमां बिलकुल फेरफार
थइ शके तेम नथी.

आवी रीतनुं वृत्तांत सांजद्वीने राजाने अत्यंत

क्रोध उस्पन्न थयो, अने पोताना सुजटोने तेणे हु-
कम कर्यो के आ जूठा निमित्तिआने केदखानामां
नाखो. सुजटोए पण राजानी आझा मुजब ते
बिचारा निरपराधी निमित्तिआने पकनीने केदखा-
नामां नाख्यो. त्यारे निमित्तिए पण विचाखुं के
अत्यारे तो मारा पर आवी बनी ठे, पण कटपांत
काळे पण मारुं निमित्त जूठुं पडे तेमं नथी.

हवे ते सूरसेन राजानो विपुलमति नामे एक
प्रधान हतो. ते प्रधानने एक पुत्र हतो; पण तेने
पूर्व कर्मना संयोगे जन्मथीज कुष्टनो रोग थयो
हतो; तेथी प्रधान तेने घरनी अंदर बुपी रीते जों-
यरामां राखतो हतो, पण कोइ दहामो तेने राज्य-
सजामां लावतो हतो नहीं. राजा तेने वारंवार पू-
बतो के हे प्रधान ! तमो तमारा पुत्रने अत्रे केम
लावता नथी ? त्यारे प्रधान कहेतो के हे स्वामिन् !
ते पोताना विद्याज्यासमांज दिनरात गुजारे ठे,
तेथी ते अत्रे आवी शकतो नथी. एवी रीतना अ-
नेक प्रकारना उत्तरो दइने ते राजाने समजावतो.

हवे निमित्तिए कहेली वातथी राजानुं मन अ-
त्यंत आकुल थयुं; तेथी तेणे राणीनी सब्राह् लीधी

के आपणे मदनरेखाने आपणा प्रधानना पुत्र सा-
थेज परणाववी; त्यारे राणीए पण तेम करवानी
संमति आपी.

पठी राजाए तुरत प्रधानने बोलावी कहुं के हे
विपुलमति ! में मारी पुत्री मदनरेखाने तारा पुत्र
प्रत्ये आपी; माटे हवे तमो विवाहनी तैयारी करवा
मांमो. ते सांजळी विपुलमति मंत्री मनमां दिल-
गीर थयो के हवे आपणुं मृत्यु आवी लाग्युं; पण
वळी हिम्मत लावीने तेणे राजाने कहुं के हे
स्वामिन् ! आपनी देवांगना सरिखी कन्या तो कोइ
योग्य राजकुमारने परणाववी जोइए; पण राजाए
पोतानो आग्रह कोइ पण रीते ठोड्यो नहीं. पठी
मंत्री तो घेर आवीने शोकातुर थइ विचारमां पडी
गयो; तेणे संध्यासमये वाळुं पण न कर्युं.

पठी विचार करतां तेणे धार्युं के हवे तो हुं ते
निमित्तिआने आ बाबतनो खुदासो पूढुं एम वि-
चारी रात्रिए प्रठन्न रीते गुप्तवेशथी जे जगोए नि-
मित्तिआने केद करेलो हतो, त्यां गयो. त्यां पहोरो
जरता सिपाइने पण तेणे पचास सोनामोहोरो आपी,
तेशी तेणे तो खुशी थइने तेने निमित्तिआ पासे

(१७३)

जवा दीधो. त्यां जइ तेणे निमित्तिआने सघलो वृत्तांत खरेखरो निवेदन कयो, त्यारे निमित्तिए कहुं के आवती काळे प्रजातमां नगरमां पूर्व तरफना दरवाजामां दरवाजो उघरुतांज एक बलद पर केटलांक माटीनां वासणो जरीने एक कुंजारनो ठोकरो दाखल थशे, तेने तारे पोताने घेर लाववो तथां पठी तेनी साथे राजानी पुत्रीनुं तारे लग्न करवुं.

ते सांजली प्रधान तो अत्यंत खुशी थइने तुरत पोताने स्थानके पाठो आव्यो. पठी तेणे तुरतज पूर्व तरफना दरवाजे पोताना एक खात्रीदार माणसने सघलो वृत्तांत समजावीने मोकळ्यो, तथा पठी पोते निश्चित थइने निद्रावश थयो.

प्रजाते पेलो माणस ते कुंजारना ठोकरीने वासणो वेचातां लेवाना मिषथी प्रधानने घेर तेनी लाव्यो. प्रधाने पण पोताना एक माणसने ते वासणो संजाळी लेवा कहुं, तथा तेनुं मूढ्य कहेवाने तेणे ते ठोकरीने कहुं. त्यारे ते महा चतुर ठोकरे जाणुं के आ कोइ मोटा पैसादार माणस ठे, माटे ते पोतानी मेळेज मने घणुं ड्रव्य आपशे. एम विचारी तेणे कहुं के आपनी खुशीमां आवे ते ड्रव्य

मने आपजो. पठी प्रधाने तो पोताना एक चाकरने हुकम कर्यो के आ ठोकराने एक हजार सोनामोहरो तेनां वासणना मूढ्य पेटे आपजो, तथा तेने नोजन पण आपणे घेरज करावजो, अने हुं ज्यारे राजसज्जामांथी पाठो आबुं, ल्यारे तेने मारी पासे तेडी लावजो. एम कहीं मंत्री तो राजसज्जामां गयो.

पाठलथी प्रधानना माणसे ते कुंजारना ठोकराने एक हजार सोनामोहरो गणी आपी. ते लइ ते ठोकरो तो अत्यंत खुशी थयो, अने विचारवा लाग्यो के आज तो हुं कोइ उत्तम प्रकारनांज शुक्रन जोइने आव्यो के जेथी मने मारां वासणोनी एक हजार गणी किंमत मली. पठी तेणे पोताना बलदने उत्तम प्रकारनो खोराक तथा घासचारो नाख्यो. पठी प्रधानना माणसे तेने स्नान करावीने नोजन करवा माटे बेसाड्यो. कोइ दिवसे जन्म धरीने पण नहीं चाखेलां एवा उत्तम प्रकारनां नोजननो स्वाद चाखीने आश्चर्य पामी विचारवा लाग्यो के अहो! मने आवां उत्तम प्रकारनां नोजन हमेशां मले तो केवुं सारुं?

नोजन कर्या बाद प्रधाननो चाकर तेने दिवान-

खानामां तेनी गयो. एटलामां प्रधान पण राजस-
 ज्ञामांथी आव्यो. राजाए पण लग्न माटे तेज दिवस
 ठराव्यो हतो. तेथी प्रधाने तो आवीने सघली
 तैयारी करवा मांकी. ते कुंजारना ठोकरानुं नाम
 सारंग हतुं. प्रधाने एक हजामने बोलावीने सारं-
 गनुं दौरकर्म (हजामत) कराव्युं, तथा तेने
 मनोहर वस्त्र अने आचूषणो आप्यां. सारंग तो
 कंइ पण बोल्या विना आश्चर्य सहित प्रधानना क-
 हेवा प्रमाणे सघळुं कार्य करतो हतो. संध्याकाले
 मोटा महोत्सवपूर्वक घोडा पर स्वार थइने ते पर-
 णवा चाढ्यो, ते वखते सारंगे प्रधानने कळुं के
 मारा बलदनी तमो चीवटथी साचवण रखावजो,
 केमके ते मने मारा जीवथी पण वधारे वहालो ठे.
 प्रधाने पण तेना कहेवा मुजब तेना बलद माटे
 खावापीवा विगेरेनो सर्व प्रकारनो बंदोबस्त कराव्यो.

पठी सारंगनो घोडो महोत्सवपूर्वक राजदरबार
 पासे आव्यो. सारंगनुं मुख चंद्रना सरखुं महा ते-
 जखी हतुं. राजा पण सारंगने जोइ अत्यंत हर्षित
 थइने पेला निमित्तिआने धिक्कारवा लाग्यो. पठी
 शुभ लग्नसमये वर कन्यानो हस्तमेलावो कर्यो.

(१६६)

पढी मंगल फरती वखते राजाए घणुं ड्रव्य कन्या-
दानमां आप्युं. पढी प्रधान ते वर कन्याने वाजते
गाजते पोताने घेर तेनी लाव्यो, तथा तेउ बन्ने
माटे एक जुदो आवास काढी आप्यो. त्यां सारंग
तथा राजकन्या मदनरेखा अत्यंत प्रेम सहित सु-
खविलास जोगववा लाग्यां. एम करतां केटलाक
दिवसो वीती गया. सारंग पोताना बलदनी हमेशां
संजाल देखतो. एक दहामो राजकुमारी तेने पीवा
माटे एक माटीना वासणमां निर्मल ठंहुं पाणी
जरीने लावी. ते वासण जरा पाकवामां काचुं रहे-
वाथी तेमांथी पाणीनां बिंडुउं ऊरतां हतां, ते जो-
इने सारंगे पोताना जातिखजावथी कहुं के आ-
वासण बरोबर पक थएलुं नथी, अमो तो अमारे
घेर ज्यारे वासणो बरोबर पाके, त्यारेज तेने आग्न-
मांथी काढीए ठीए.

आवी रीतनां सारंगनां वचनो सांजलीने राज-
कुमारी मदनरेखा तो अत्यंत आश्चर्यमां पढी अने
विचारवा लागी के शुं आ जाते कुंजार ठे ? अने
तेम होय तो शुं निमित्तिआनुं कहेलुं वचन तो
सत्यज थयुं ?

(१९७)

एम विचारी तेणीए घणी जातना शपथ (सो-
गंद) दइने सारंगने पूछ्युं के हे स्वामिन् ! जेनी
साथे में पाणिग्रहण कर्युं ठे, एवा आप हवे तो
मने देव तुह्यज ठो, पण आपनी जाति शुं ठे? ते क-
हेवानी कृपा करशो. ते सांजली सारंगे विचार्युं के
अहो ! अजाणतां माराथी खानुजवनां वचनो बो-
लाइ गयां, अने हवे जो हुं मारी जाति गुप्त रा-
खीश, तो खरेखर मारुं मृत्यु थशे, अने जो सत्य
बोलीश, तो कदाच हुं उगरीश पण खरो. एम वि-
चारी तेणे पोतानो सघलो वृत्तांत यथास्थित निवे-
दन कर्यो. ते सांजली महा चतुर राजकुमारीए वि-
चार्युं के अहो ! आ जाते तो कुंजार ठे, पण ते
महा गुणवान् ठे, माटे मृत्यु पर्यंत पण मारे हवे
तेने तजवो नहीं अने जे कंइ जावि जाव बनवाना
होय ठे, तेमां बिलकुल तफावत परतो नथी. एम
विचारी तेणीए सारंगने कहुं के हे स्वामिन् ! आपे
हवे कशा प्रकारनी पण चिंता करवी नहीं. हुं स-
घलो वृत्तांत मारा पिताने कहीश, तथा तेने सारी
रीते सत्य वातथी समजावीश.

प्रजाते राजकुमारी पोताना पिताने घेर गइ, तथा

सघलो वृत्तांत पोतानां मातपिताने कही संजलाव्यो. ते सांजली राजाने तो घणी दिलगीरी थइ, पण राणी तथा मदनरेखाए तेने समजाव्युं के जे जावि जाव बनवाना होय ठे, तेमां कशो पण फेरफार थतो नथी. पठी राजा पण शांत थयो. पठी तेणे पेला निमित्तिआने केदखानामांथी बुटो करीने पोतानी पासे बोलाव्यो, तथा केटलुंक आदरमान दइने ते सघलो वृत्तांत निवेदन कर्यो; अने राजाए पोते करेला अपराधनी तेनी पासे माफी मागी; तथा तेने एक लाख सोनामोहोरो आपी, अने तेने रहेवा माटे पण एक सुंदर मकान तेणे आप्युं.

पठी विपुलमति प्रधानने तथा सारंगने पण बोलावीने राजाए तेमने खरेखरो वृत्तांत कहेवा कळुं; ल्यारे तेउए पण पोतपोतानो सघलो यथास्थित वृत्तांत कही संजलाव्यो तथा प्रधाने पोताना अपराधनी माफी मागी. राजाए पण तेने कळुं के हे विपुलमति ! जे कंइ जावि जाव बनवाना होय ठे, तेमां कंइ पण फेरफार थइ शकतो नथी.

पठी राजाए निमित्तिआने पूव्युं के हे विचक्षण ! आ सारंगने आवी रीते अकस्मात् राजकन्या

(१९९)

तथा रुद्धि मलवानो शुं हेतु ठे ? त्यारे निमित्ति-
ए पण पोताना निमित्तज्ञानथी जोइने कहुं के
हे राजन् ! आ सारंग पासे जे बलद ठे, ते ब-
लदना पाठलना कावा पगनी खरीना मूलमां लाल
रंगनुं कंकणना आकारनुं चिह्न ठे, तेवो बलद पो-
ताना स्वामी एवा निर्धन प्राणीने पण अकस्मात्
राजकन्या तथा लक्ष्मी मेलवी अपाववामां निमि-
त्तरूपे थाय ठे. जो के ते सघञुं तेना पुण्यसंयोगे
मले ठे, तोपण तेवो बलद तेमां निमित्तरूपे श्री
वीतराग प्रभुए कहेलो ठे.

पठी राजाए ते बलदने त्यां मगावीने निमित्ति-
आना कहेवा प्रमाणे खात्री करीने जोयुं तो तेवा
चिह्नवालो ज ते बलद हतो. पठी राजाए ते निमि-
त्तिए कहेला विधिपूर्वक ते बलदनुं पूजन कर्तुं.

ते सूरसेन राजाने कंइ पण संतान नहोतुं,
तेथी तेणे पोताना जमाइ सारंगनेज राज्यगादी
आपवानो निश्चय कर्यो. तेणे मोटा महोत्सवथी एक
सुवर्णमय रंगमंरुप रचाव्यो, तथा तेमां सिंहासन
मंडाव्युं. सघला स्वजनवर्गने बोलावीने तेणे सारंगने
राज्याभिषेक कर्यो, तथा सघलो राज्यकारजार

तेणे सारंगने सोंपी दीधो. सारंग पण महा बुद्धि-
मान् तथा गुणवान् हतो. राज्य मळ्या बाद सारंगे
पोतानां मातपिता विगेरे कुटुंबीजने बोलावीने
सघलो वृत्तांत निवेदन कयों. ते सांजळी तेज अ-
त्यंत आश्चर्य पास्यां, तथा त्यां सुखेथी रहेवा लाग्यां.

एक दिवसे ते नगरमां चंद्रसूरि नामे जैनी
आचार्य पधार्या, तेमनी पासे राजा, राणी तथा
प्रधाने वैराग्यथी दीक्षा लीधी, तथा गुरुनी साथे
विहार करी अन्य स्थानके गयां.

एवी रीते तेवा चिह्वाला बलदना प्रतापथी
सारंग नामना कुंजारना निर्धन ठोकराने पण अ-
कस्मात् राजकन्या तथा राज्यलक्ष्मीनी प्राप्ति थवानी
प्रसंगोपात कथा कही.

जे बलदना पुंठामां एटला बधा लांबा वाल
होय के जेथी ते पुंठडुं जमीनने अरुकतुं होय, तेवो
बलद तेना स्वामीना परिवार तथा धननो नाश करे
ठे. जे बलदना पुंठामां बिलकुल वाल न होय,
तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनो नाश करे ठे,
तथा तेने राज्य आदिकनो जय उपजावे ठे. जे ब-
लदना पुंठामां तेना मूलथीज वाल होय, तेवो बलद

तेना स्वामीना संताननो नाश करे ठे. जे बलदना पुंठमामां सफेद तथा लाल रंगना पटा होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो वधारो करे ठे. जे बलदना पुंठमामां वालो अतिशय कर्कश होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारमां जयंकर रोगनी उत्पत्ति करे ठे. जे बलदना पुंठमाना मूलमां घणा मसो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामीने अग्नि आदिकनो जय उपजावे ठे, तथा तेनी लक्ष्मीनो पण नाश करे ठे. जे बलदना पुंठमानो ठेमो तेना घुंटाणथी पण उंचो रहेतो होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनो रोग आदिकथी नाश करे ठे, तथा तेनी लक्ष्मीनो पण प्रायः नाश करे ठे. जे बलदना पुंठमाना वाल चलकता श्वेत रंगना होय, तेवो बलद तेना स्वामीने लक्ष्मी तथा परिवार विगेरेनी वृद्धि करी आपे ठे. जे बलदना पुंठमाना वाल काला रंगना होय, तेवो बलद तेना स्वामीने पिशाच आदिकनो उपद्रव करावे ठे. जे बलदनुं पुंठकुं मरडाण्डुं होय, तेवो बलद तेना स्वामीनुं अकस्मात् मृत्यु निपजावे ठे. जे बलदनुं पुंठडुं अति स्थूल (जाडुं) होय, तेवो बलद तेना स्वामीने

खेती आदिक व्यापारमां घणुं नुकशान करे ठे. जे बलदनुं पुंठडुं अतिशय कृश (पातडुं) होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मी तथा परिवारनो पण नाश करे ठे. जे बलदना पुंठकामां उपरना जागमां बाल होय अने ठेराना जागमां बाल न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी संपत्तिनो तुरत विनाश करे ठे. जे बलदना पुंठकाना मूल आगल श्वेत रंगनुं बलथना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने चक्रवर्तीपणानुं राज्य मेलवी आपे ठे. जे बलदना पुंठडाना ठेका पर मसो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामीने जलनो जय उपजावे ठे. जे बलदनी पृष्ठना पाठलना बन्ने जागो पर मत्स्य-युगलनां लाल अथवा सफेद रंगनां चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने जल पर्यटन करावे ठे, तथा तेशी तेने घणा द्रव्यनी प्राप्ति करावी आपे ठे. जे बलदना पृष्ठनी पाठलना बन्ने जागो पर श्वेत अथवा लाल रंगनां एकेक मत्स्यनां चिह्नो होय, तेवो बलद तेना स्वामीने जल पर्यटन करावे ठे, पण तेमां तेनुं मृत्यु निपजावे ठे. जे बलदना पृष्ठनी पाठलना बन्ने जागो पर दंरु सहित

ठत्रना आकारनां श्वेत रंगनां चिहो होय, तेवो बलद तेना स्वामीने अकस्मात् राज्यप्राप्ति करावी आपे ठे. जे बलदना पृष्ठनी पाठलना बन्ने जागो पर श्याम रंगनुं गृध्र (गीध) पक्षीना मस्तकना आ-आकारनुं चिहो होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनुं रक्षण करे ठे. जे बलदना पृष्ठनी पाठलना बन्ने जागो पर श्वेत रंगनां कूर्मना आकारनां सूक्ष्म चिहो होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनुं रक्षण करे ठे, तथा तेनी कीर्त्तिने सर्व जगोए विस्तारे ठे. जे बलदना पृष्ठनी पाठलना बन्ने जागो पर लाल रंगनां दक्षिणावर्त्त शंखना आकारनां चिहो होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनी कीर्त्ति वधारे ठे, तथा तेनी लक्ष्मीनी पण वृद्धि करे ठे. जे बलदना पृष्ठनी पाठलना बन्ने जागो पर श्याम रंगना कागरानी चंचूना आकारनां चिहो होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो तथा तेनी कीर्त्तिनो पण नाश करे ठे. जे बलदना पृष्ठनी पाठलना बन्ने जागो पर सफेद रंगनां जिह्वा सहित सर्पना मुखना आकारनां चिहो होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश करे ठे, तथा तेने अने तेना परिवारने पण आपघात करावे

ઠે. જે બલદના પૃષ્ઠની પાઠલના બન્ને જાગો ચપટા
 અને બેસી ગયેલા હોય, તેવો બલદ તેના સ્વામીની
 લક્ષ્મીનો નાશ કરે ઠે, તથા તેનો ડુનિયામાં અપ-
 જશ ફેલાવે ઠે. જે બલદના પૃષ્ઠની પાઠલના બન્ને
 જાગો પર શ્યામ રંગનાં કપોતપક્ષીઝનાં ચિહ્નો હોય,
 તેવો બલદ તેના સ્વામીને જયંકર રોગની ઉત્પત્તિ
 કરે ઠે, તથા તેથી તુરત તેનું મૃત્યુ નિપજાવે ઠે. જે
 બલદના પૃષ્ઠની પાઠલના બન્ને જાગો પર સફેદ રંગનાં
 દીપકની શિખાના આકારનાં ચિહ્નો હોય, તેવો બ-
 લદ તેના સ્વામીને અગ્નિનો જય ઉપજાવે ઠે. જે બ-
 લદના પૃષ્ઠની પાઠલના બન્ને જાગો પર લાલ રંગનાં
 કોટિક નામના ફલના આકારનાં ચિહ્નો હોય,
 તેવો બલદ તેના સ્વામીને खेतीવાફીમાં ઘણો લાજ
 મેલવી આપે ઠે. જે બલદના પૃષ્ઠની પાઠલના બન્ને
 જાગો પર શ્યામ રંગનાં અર્ધ ચંદ્રના આકારનાં ચિ-
 હ્નો હોય, તેવો બલદ તેના સ્વામીના પરિવાર તથા
 ધનનો નાશ કરે ઠે. જે બલદના પૃષ્ઠ જાગ પર લાલ
 રંગનું સર્પના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો બલદ
 તેના સ્વામીનું ૭ માસની અંદર મૃત્યુ નિપજાવે ઠે.
 જે બલદના પૃષ્ઠ જાગ પર લાલ રંગનું પુષ્પની મા-

(१०५)

खाना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनी वृद्धि करे ठे. जे बलदना पृष्ठ जाग पर सफेद रंगनुं नकुलना (नोद्वीयाना) आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनुं तुरत मृत्यु निपजावे ठे. जे बलदनी ककुद (खांध) बेठेली तथा माद्युम न पडे तेवी होय, तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनो तथा तेनी कीर्त्तिनो पण नाश करे ठे. जे बलदनी ककुद उंची, पुष्ट तथा चालती वखते जरा नमेली रहेती होय, तेने उत्तम जातिनो बलद जाणवो. जे बलदनी ककुद पातली होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी सघली संपत्तिनो नाश करे ठे. जे बलदनी ककुद (कोंढ) बार आंगुलथी पण वधारे उंची होय, तेवो बलद तेना स्वामीने वैरी तरफनो अतिशय जय उपजावे ठे. जे बलदनी ककुद पर बिलकुल वाल उगेला न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने राज्यनो जय उपजावे ठे. जे बलदनी ककुद पर घणाज लांबा वालो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश करे ठे. जे बलदनी ककुदना मध्य जागमां खानो पडेलो होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी स्त्रीउंनो नाश करे ठे. जे

(१०६)

बलदनी ककुद गोल, मनोहर तथा पुष्ट होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी संपत्तिनी वृद्धि करे ठे. जे बलदनी ककुद पर सफेद रंगनुं वन्ने बाजुए सिंहना नखना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीना कुटुंबनो नाश करे ठे.

तेवा बलदनी प्रसंगोपात कथा कहे ठे.

पूर्वे श्रीवत्स नामना देशमां मंगलावती नामे नगरी हती; त्यां अनंगपाल नामे राजा राज्य करतो हतो. ते राजाने किरणावली नामे राणी हती.

एक दहाडो बंग देशनी चित्रावती नामनी नगरीनो धनद नामे सार्थवाह वेपार माटे केटलांक करीयाणांनां नरेलां वहाणो लश्ने ते मंगलावती नगरीए आव्यो.

धनद सार्थवाह करोडपति हतो; तथा मंगलावती नगरीमां वारंवार व्यापार करीने त्यांना राजा अनंगपालने घणुं ड्रव्य शुद्धक (जगात) तरीके आपतो, तेथी अनंगपाल राजा मोटा महोत्सवपूर्वक परिवार सहित तेनी सामे गयो. धनद सार्थवाह त्यां समुद्रकिनारे मोटा तंबुळ ताणीने रह्यो हतो. राजाने आवतो जोइ ते पण तेनी सामे गयो, तथा

मोटा आदरसत्कारथी राजाने पोताना तंबुमां परिवार सहित लाव्यो. बन्नेए पोतपोताना परिवारना आपआपसमां कुशल समाचार पूठ्या. पठी धनद सार्थवाहे हाथ जोडीने राजाने विनंति करी के हे स्वामिन्! आजे तो आप अहींज परिवार सहित चोजन करजो. राजाए पण तेना घणा आग्रहथी तथा दाक्षिणताथी तेम करवाने कबुल कखुं. पठी सार्थवाहे पण उत्तम जातिनी ज्ञातज्ञातनी रसोइउं तैयार करावी. रसोइ तैयार थया बाद सघलाउं चोजन करवाने वेठा. ते रसोइ एवा उत्तम प्रकारथी बनावेदी हती के तेनो स्वाद लइ राजा आदिक सर्व परिवार अत्यंत हर्षित थयो. चोजन कर्या बाद पान, सोपारी, एलची विगेरे मुखवास लइने राजाए थोडीवार आराम लीधो, पाठला पहोरे सार्थवाहे राजाने साथे लइने पोताना सघला तंबुउंमां तेने फेरव्यो, तथा पोतानी साथे रहेलो सर्व सरंजाम तेने देखाड्यो. राजा तो ते सघलुं जोइ आश्चर्य पांम्यो, अने विचारवा लाग्यो के अहो ! आवडी रुद्धि तो मारा घरमां पण नथी. एवी रीते फरतां फरतां एक मनोहर तंबुनी नजदीक तेउ आव्या. तेमां जइने

(१०८)

जुए ठे तो राजाए एक अत्यंत मनोहर तथा पुष्ट एवी एक गायने दीठी. ते गायने एक चाकर उ-
षण पाणीथी स्नान करावतो हतो, तथा बीजो तेना शरीरने साफ करतो हतो. ते गायनो देखाव बहुज मनोहर हतो. ते जोइ राजानुं मन ललचायुं के आवी गाय मारे त्यां होय तो बहु सारुं. पठी राजा तथा धनद सघली जगोए फरीने पोताने मूल स्थानके आव्या. पठी धनदे हाथ जोडीने राजाने विनंति करी के हे स्वामिन्! आपे जे सघली चीजो जोइ, तेमांथी आपने जे कंइ पसंद पडे ते आप मारा पर कृपा करीने ग्रहण करो. ते सांजली राजाए कह्युं के हे मित्र! जो तारी इच्छा होय, तो मने ते गाय आपजे. मारुं मन ते तरफ अतिशय ललचायुं वे, अने तेना बदलामां हुं तारुं आ वखतनुं सघलुं शुद्धक (दाण) माफ करीश. धनदे पण घणीज खु-
शीथी तेम करवाने कबुदयुं. पठी ते गायने लइने राजा पोताने घेर गयो. धनद पण त्यां सघलो माल वेचीने तथा बीजो नवो माल त्यांथी जरीने पोताना देश तरफ पाठो गयो.

अनंगपाल राजानो प्रेम ते गाय पर घणोज व-

(१०९)

धतो गयो. तेनी सेवा माटे तेणे पोतानां केटलांक माणसो राख्यां. अनुक्रमे केटलेक काळे ते गायने गर्ज रह्यो, ते गर्ज त्रण मासनो थयो, तेटलामां अनंगपाल राजानी राणी किरणावली मृत्यु पामी. पठी संपूर्ण समये घणां कष्टथी ते गाये एक पुष्ट वत्सने जन्म आप्यो, तेना जन्मने दिवसे राजानो एक युवान पुत्र मृत्यु पाम्यो, एवी रीते अनुक्रमे राजाना कुटुंबमांथी घणां माणसोनां मृत्यु थयां. आवी रीतनामाठा बनावथी राजा तथा सर्व प्रजा अत्यंत शोकातुर थइ, पण ते मरणनुं प्रमाण कोइ पण जाणी शक्युं नहीं.

एटलामां कोशांबी नगरीनो सुस्थित नामे कोइ अष्टांगवेदी निमित्तिउं त्यां आवी चढ्यो. तेने अनंगपाल राजाए पोतानी सन्नामां बोलावी तेनो घणोज आदरसत्कार कर्यो. पठी राजाए विनयपूर्वक तेने पूब्युं के हे निमित्तइ ! आजे केटलाक दिवसो थयां मारा कुटुंबमां घणां माणसोनां मृत्यु थयां करे ठे, तेनुं कारण शुं ? ते आपना निमित्तज्ञानथी जाणीने मने कदेशो.

ते सांजली निमित्तिए पोताना निमित्तज्ञानथी

कच्छुं के हे राजन् ! तारा घरमां कोइ एवा दुर्लक्षण-
 वाला प्राणीनी उत्पत्ति थइ ठे के जेथी तारा कुटुं-
 बनां माणसो मृत्यु पामे ठे. ते सांजली राजाए
 कच्छुं के त्यारे हुं आपने मारा घरमां रहेलां स-
 घलां प्राणीउं बतावुं, अने तेउने जोइ तमो कहो
 के कया प्राणीनी उत्पत्तिथी आवी रीते मारा कुटुं-
 बनो संहार थाय ठे. ते सांजली सुस्थिते पण तेम
 करवाने कच्छुं. पठी राजाए पोतानां घरनां माणसो,
 घोडा, हाथी, बलद, गाय विगेरे सर्व प्राणीउं ते
 निमित्तिआने बताव्यां. तेउमां पेला वत्सनी ककुद
 पर बन्ने बाजुए सफेद रंगनुं सिंहना नखना आ-
 कारनुं चिह्न ते निमित्तिआने माबुम पड्युं. ते नि-
 मित्तिउं पशुपरीहानी विद्यामां पण बहुज कुशल
 हतो; तेथी ते वत्सने राजाना कुटुंबनो नाश कर-
 नारो जाणीने तेणे राजाने कच्छुं के हे राजन् ! आ
 वत्सनी ककुद पर बन्ने बाजुए जे सफेद रंगनुं सिं-
 हना नखना आकारनुं चिह्न ठे, ते तमारा कुटुंबने
 नाश करनाहं ठे, माटे ते बलद ज्यांसुधी तमारा घ-
 रमां रहेशे, त्यांसुधी तमारा कुटुंबनो नाश थशे.
 ते सांजली राजाए ते वत्सने बंधनमुक्त करीने

पोताना देशनी बहार वनमां मेली दीधो; तथा ते दिवसथी राजाना कुटुंबमां माणसोनां मृत्यु यतां अटक्यां. पठी राजाए ते सुस्थित निमित्तिथ्याने एक लक्ष सोनामोहोरोआपीने घणा आदरसत्कार-पूर्वक विसर्जन कर्यो.

एवी रीते प्रसंगोपात तेवा बलदनी कथा कही.

एवी रीते बलदनां लक्षणोनुं स्वरूप संपूर्ण थयुं. गायनां लक्षणो पण बलदनां लक्षणोनी पेठेज जाणवां, पण स्वारीने माटे गायनो उपयोग करवो नहीं. केवल गव्य पदार्थो मेलववाने माटेज तेनो उपयोग करवो.

एवी रीते मनुष्यजातिने विशेष उपयोगमां आवतां अश्वदिक पशुजनां पण लक्षण कहां. विद्या-प्रवादपूर्वमां सघली जातिनां पशु, पही विगेरे प्राणीजनां लक्षणो घणा विस्तारथी कहां ठे, पण मनुष्यजातिने विशेष उपयोगमां आवतां प्राणीजनांज लक्षणो आ ग्रंथमां संकोचथी कहां ठे, केमके ते सघलां लक्षणो वर्णववाथी ग्रंथ घणो वधी जाय, माटे ते लख्यां नथी. पहीजनां लक्षणो अमोए करेला पक्षिपरीक्षा नामना ग्रंथमां कहेलां ठे; ते ते-मांथी जाणी क्षेवां.

(१११)

आ ग्रंथ पाटलीपुत्रनां निवासी परमार्हती श्री सुहंसी नामनी श्राविकाना आग्रहथी अमोए विद्या-प्रवादपूर्वमांथी उद्धरीने तेने माटे रच्यो ठे.

आ ग्रंथमां वर्णवेळां लक्षणो वांचीने कोइए पण अकार्य करवामां प्रवर्तवुं नहीं, एवी अमारी आज्ञा ठे. तेम आ ग्रंथ कोइ अर्ध विदग्धना हाथमां आ-चार्योए पण आपवो नहीं, एवी अमारी आज्ञा ठे.

आ ग्रंथनी प्रथम प्रति चौद पूर्वधारी श्रीजड-बाहुस्वामिनी आज्ञाथी महामुनि श्री स्थूलजडजीए नेपालदेशनी जडंकरा नामनी नगरीमां लखी.

ते उपरथी पाटलीपुत्रना निवासी श्रीमुख नामना श्रावके लखावी. ते उपरथी परमार्हत श्रीकुमारपाल राजानी आज्ञाथी कलिकालसर्वज्ञ श्रीहेमचंद्राचार्ये पोताना परम विश्वासु शिष्य पासे तारुपत्र पर ल-खावी, तथा ते आ प्रति श्रीकुमारपाल राजाए पो-ताना जंडारमां महोत्सवपूर्वक धारण करी.

(श्रीहेमचंद्र आचार्य आ प्रतना ठेळा पत्रमां पोतानाज हस्ताक्षरथी लखे ठे के)

इदं सामुद्रिकशास्त्रं यात्रार्थं गतेन मया मरुचूमौ श्रीजेसलमीरनाम्नो नगरस्य जैनपुस्तकालयमध्यगत-

क्षेप्यमयजीर्णस्तंजतस्तालपत्रेषु द्विखितं लब्धं, तत्पुस्तकं मया तत्रस्थसंघाज्ञया प्रतिद्विष्य । विलोकितं, तदा “इदं सामुद्रिकं शास्त्रं श्रीनेपालदेशस्य लल्लामञ्जूतायां श्रीजडङ्करानामनगर्यां चतुर्दशपूर्वभृङ्गीजडबाहुस्वामिनां परमाज्ञया महामुनिश्रीस्थूलजड्रेण स्वहस्तद्विखितं जीर्णतालपत्रमयपुस्तकतो विक्रमसंवत् एकोनविंशत्यधिकत्रिशतवर्षे पाटलीपुत्रनिवासिश्रीमुखनामश्राद्धार्थं त्रिद्वुकरलशेखरेण द्विखितं ” इति लेखो मया तदंतिमतालपत्रे दृष्टः, तद्विलोक्य मे मनसि महदाश्चर्यं जातं, पश्चाद्बहुप्रयत्नेन जेसलमीरस्थसंघाज्ञया तज्जीर्णपुस्तकं मयाऽणहिल्लपुरपत्तने सहानीतं, च, परमार्हतश्रीकुमारपालनरेंद्राणां दर्शितं, तद्दृष्ट्वा जातहर्षेण नरेंद्रेण नवीनतालपत्रोपरि तस्य प्रति मम विश्वस्तशिष्यपार्श्वे लिखाप्य महोत्सवपूर्वकं स्वज्ञांडागारे स्थापितं, च जीर्णपुस्तकं जेसलमीरनगरे पुनः प्रेषितं. श्रीरस्तु.

एवी रीते चौदपूर्वधारी श्रीजडबाहुस्वामिण जगत्जीवोना हित माटे रचेळुं सामुद्रिकशास्त्र संपूर्ण थयुं.

स्वप्नविचार.

मनुष्योने नव प्रकारे स्वप्न आवे ठे. तेमां १ अनुजवेली वात स्वप्नमां आवे ठे. २ सांज-लेली वात स्वप्नमां देखे ठे. ३ जोयेली वस्तु स्वप्नमां देखे ठे. ४ प्रकृतिना विकारथी स्वप्न आवे ठे. ५ सहज स्वप्नावथी स्वप्न आवे ठे. ६ चिंतानी परंपराथी स्वप्न आवे ठे. ७ देवतादिकना उपदेशथी स्वप्न आवे ठे. ८ धर्मकार्यना प्रजावथी स्वप्न जोवामां आवे ठे. ९ पापना उदयथी स्वप्न आवे ठे.

उपर कहेलां नव प्रकारनां स्वप्नमांथी पहेला ठ प्रकारमांथी कोइ प्रकारनुं स्वप्न अशुज अथवा शुज जोवामां आवे तो ते निरर्थक जाय ठे, अने ठेह्या त्रण प्रकारनां स्वप्नमांथी कोइ पण प्रकारनुं स्वप्न देखे तो तेनुं शुजाशुज फल अवश्य मळे ठे. रात्रिना प्रथम पहोरमां स्वप्न देखे तो तेनुं फल एक वर्षनी अंदर मळे ठे, रात्रिना बीजा पहोरमां स्वप्न देखे तो तेनुं फल ठमासनी अंदर मळे ठे, रात्रिना त्रीजा पहोरमां स्वप्न देखे तो तेनुं फल त्रण मासनी

(११५)

अंदर मले ठे अने रात्रिना चोथा पहोरमां स्वप्न देखे तो तेनुं फल एक मासनी अंदर मले ठे. रात्रिनी ठेह्वी बे घडीनी अंदर देखेलुं स्वप्न दश दिसनी अंदर फले ठे. सूर्योदय वखते दीठेलुं स्वप्न तुरत फले ठे. दिवसे देखेल स्वप्ननी श्रेणी, आधि, व्याधिथी उत्पन्न थयेल तथा मलमूत्रादिकनी पी-काथी उत्पन्न थयेल स्वप्न निरर्थक थाय ठे. जे पुरुष धर्मने विषे रक्त, समधातुवालो, स्थिर चित्तवालो, जितेन्द्रिय अने दयालु होय ते प्राये करीने स्वप्नथी प्रार्थित अर्थने साधे ठे. खराब स्वप्न कोशने संजलाववुंज नहीं. सारुं स्वप्न गुरु आदिकने संजलाववुं, अने संजलाववा योग्य कोश न मले तो गायना कानमां पण संजलाववुं. शुच स्वप्नने जोशने सूवुं नहीं, केमके तेथी तेनुं फल मलतुं नथी; माटे बुद्धिमान् माणसे शुच स्वप्न जोशने रात्रि पण जिनेश्वर प्रभुना स्तवनमां गुजारवी. शुच स्वप्न उत्तम पुरुष आगलज कहेवुं. ते उपर मूलदेवनुं दृष्टांत कहे ठे.

कोश एक राजानो पुत्र अणमानीतो ठे, तेनुं नाम मूलदेव ठे. तेने घणुंज दान आपवानुं

(२१६)

व्यसन होवार्थी राजाए तेने काढी मूक्यो. ते फरतो फरतो कोइक गामे आव्यो. पोते महाधर्मवंत जैनमति ठे, परंतु खावाने कांइ पण नहीं होवार्थी शहेरमां याचवाने गयो. तिहां फरतां एक वणिके जेसने माटे अरुद रांध्या हता ते तेणे मूलदेवने आप्या. ते लइ मूलदेव वामीमां आव्यो अने मनमां चिंतववा लाग्यो जे कोइ अतिथि आवे तो तेने चोजन आपीने पठी हुं चोजन करूं. एटलामां एक साधु पण त्यां आव्या, तेने मूलदेवे बाकला वहोरावी दीधा अने पोते आनंदर्थी सूइ रह्यो. त्यां निराबाधपणे संपूर्ण चंद्रमा में गढ्यो एवुं स्वप्न तेणे दीतुं, अने देखीने जागी गयो. वली जे वामीमां मूलदेव सूतो हतो तेज वाडीमां एक बावानो मठ हतो. ते मठमां ते बावाना चेलाए पण तेवुंज स्वप्न दीतुं, देखीने जाग्यो अने प्रजातमां पोताना गुरुने कहुं. ते वारे गुरुए कहुं जे तुं आज गाममां जिह्वा लेवा जइश ते वारे तने चंद्रमा जेटलो मोटो अने घृते चोपलेलो रोटलो गोळ सहित मलशे. ते सांचली चेलो राजी अइने जिह्वा लेवा गयो ते वारे तेने गुरुना

कह्या प्रमाणे रोटलो मढ्यो. हवे ते वात राजकु-
 मार मूलदेवे सांजलीने विचाखुं जे हुं एनी
 आगल मारा स्वप्ननी वात कहीश तो मने पण ए-
 टखुंज फल कहेशे, केमके जे स्वप्न एना चेलाए
 दीतुं ठे ते में पण दीतुं ठे; माटे एनी आगल तो
 वात कहीश नहीं. एम विचारी हाथमां श्रीफल
 लइने शहरमां गुरु आगल गयो. त्यां तेणे स्वप्ननी
 वात कही, ते वारे गुरुए कहुं के तुं मारी दीकरी
 परणीश तो हुं तने स्वप्ननुं फल कहीश. त्त्यारे मूल-
 देवे कहुं के मारी नात जात तो तमे जाणता नथी
 अने तमारी पुत्री केम परणावो ठो? ते वारे तेणे
 कहुं के में सर्व वात जाणी ठे एम कही तेने पुत्री
 परणावीने पठी स्वप्ननुं फल कहुं के आ गामनो
 अपुत्रीजं राजा आजथी सातमे दिवसे मरण पा-
 मशे अने तुं आ गामनो राजा थइश. ते वात
 साची मानीने मूलदेव फरीने तेज वामीमां गयो.
 एम करतां सातमे दिवसे गामनो राजा पण म-
 रण पाभ्यो. ते वारे राजा विना कोइने चाले नहीं
 तेथी पंचे एकठा थइने एवो ठराव कस्यो के पाटवी
 घोमो, पाटवी हाथी अने पाटवी प्रधान इत्यादि-

कने शणगारीने कहुं जे जेने ए राजा करी थापे तेने राजगादीए बेसामवो; केमके तेम कर्याथी पित्राइ गोत्राइ जे होय ते आगल उपर कांइ वांधो करी शके नहीं. हवे हाथी अने घोमो ए बे बहार नीक-लीने जे वानीमां मूलदेव सूतो ठे ते वानीमां आवी हाथीए गललाट करी मूलदेवना मस्तक उपर कलश ढोढ्यो अने घोडे हणहणाट कर्यो. पठी हाथी तेने शुंढथी उपाडी पोतानी पीठ उपर बेसामीने शहेरमां लइ आव्यो अने लोकोए तेने राजपाटे थाप्यो; माटे सारुं स्वप्न दीतुं होय तो उत्तम माह्या पुरुष आगल कहेवुं, पण मूर्ख आगल नज कहेवुं; कारणके तेम करवाथी दुःख थाय ठे. ते उपर एक वणिकस्त्रीनुं दृष्टांत कहे ठे.

कोइ वणिकस्त्री 'में समुद्रपान कर्युं' एवुं स्वप्न जोइ जागी गइ. पठी प्रजाते ते स्वप्ननुं फल पूढवा माटे गहुली लइ गुरु पासे जवा लागी. रस्तामां एक सहीयर मली. तेणे पूब्युं के "बहेन! गहुली लइ क्यां जाव ठो?" ते वारे ते स्त्रीए उत्तर आप्यो नहीं एटले सहीयरे आग्रहथी पूब्युं, तेशी तेणीए कहुं के "में स्वप्नमां समुद्रपान कर्युं ठे तेनुं फल पूढवा गुरु पासे जाउं

(११९)

हुं. ” ए सांजद्वीने सहीयर तुरत बोद्वी उठी के
“ एवमो मोटो समुद्र पीतां तारुं पेट केम फाट्युं
नहीं ? ” एम हांसीमां बोद्वीने चाखती थइ. पठी व-
णिकस्त्रीए गुरु पासे गहुद्वी करी स्वप्नो अर्थ पूठ्यो,
एटले गुरुए तेनो इंगित आकार जोइने कहुं के
“ तमे ए स्वप्ननी वात प्रथम कोइने कही
ठे ? ” वणिकस्त्रीए उत्तर आप्यो के “ मा-
री सहीयरने कही ठे. ” पठी गुरुए कहुं के
“ जो तमे ते वात प्रथम कोइनी आगल न कही
होत तो जाग्यवंत पुत्रनी प्राप्ति थात, पण हवे
तो आजथी सातमे दिवसे तमने कष्ट थरो, माटे
घेर जइ धर्मध्यान तथा दान पुन्य विगेरे आत्मसा-
धन करो. ” पठी ते स्त्री घेर आवी दान पुन्य विगेरे
धर्मकार्य करी सातमे दिवसे मृत्यु पामी, माटे
सारुं स्वप्न जेवा तेवा माणस आगल कहेवुं नहीं.
कोइ योग्य न मळे तो गायना कानमां कहेवुं, पण
कह्या विना फल न पमाय.

खराब स्वप्न जोवामां आवे तो फरीने सूइ जवुं अने ते
कोइनी आगल पण कहेवुं नहीं; कारणके तेथी ते फल-
वंत थतुं नथी. प्रथम जे माणस खराब स्वप्न जोइने पाठ-

लथी शुभ्र स्वप्न जुए ठे तेने ते स्वप्न (शुभ्र) फलदायक
 थाय ठे, अने एम परावर्ते जाणवुं. स्वप्नमां मनुष्य,
 सिंह, घोमो, हाथी, वृषभ अने सिंहणथी युक्त एवा
 रथमां आरुढ थयेलो जे माणस जाय ठे, ते राजा
 थाय ठे. स्वप्नमां घोमा, हाथी, वाहन, आसन, घर,
 निवसन आदिकनो अपहार जुए तो राजन्नय,
 शोक, बंधुज्जनो विरोध अने अर्थहानि थाय ठे.
 स्वप्नमां जे पुरुष सूर्य चंद्रनां संपूर्ण बिंबने गली
 जाय ते गरीब होय तोपण सुवर्ण अने समुद्र स-
 हित पृथ्वीने निश्चे मेलवे ठे. प्रहरण, आचूषण,
 मणि, मोती, सोनुं, रूपुं तथा धातुज्जनुं हरण थतुं
 स्वप्नमां जुए तो ते स्वप्न धन अने मानने नाश क-
 रनारुं तथा प्रायः जयंकर मरण करनारुं थाय ठे.
 सफेद हाथी परवेठो थको नदीने कांठे जातनुं जोजन
 करुं तुं एवुं स्वप्न जे माणस जुए ते जातिहीन होय
 तोपण धर्मरूपी धनने ग्रहण करतो थको आखी
 पृथ्वीने जोगवे ठे. पोतानी स्त्रीनुं हरण थाय ठे
 एवुं स्वप्न कोइ जुए तो तेना धननो नाश थाय ठे,
 पोतानी स्त्रीने कोइ पराजव करे ठे एवुं स्वप्न जुए
 तो क्लेश उपजे ठे अने गोत्रनी स्त्रीना हरण तथा

(૨૨૧)

પરાજીવનું સ્વપ્ન દેખે તો વંધુઝંનો વધવંધન થાય છે. સ્વપ્નમાં સફેદ સર્પથી જે માણસ પોતાની જમણી ઝુજામાં ઝંખાય, તેને પાંચ રાત્રિમાં સહસ્ર સોનામો-હોરો મલ્લે છે. જે માણસની શય્યા તથા પગરખાંનું હરણ સ્વપ્નમાં થાય છે તેની સ્ત્રી મૃત્યુ પામે છે તથા તેના શરીરે અત્યંત પીઠા થાય છે. જે જાણસ મનુષ્યનાં મસ્તક, પગ તથા હાથનું સ્વપ્નમાં ઝઢ્ઢાણ કરે છે, તેને અનુક્રમે રાજ્ય, હજાર સોનામોહોરો તથા તેથી અર્ધી સોનામોહોરો મલ્લે છે. જે માણસ બારણાંની ઝોગલ, શય્યા, હિંચોલો, પાડુકા તથા ઘરનો ઝંગ સ્વપ્નમાં ઝુણે છે, તેની સ્ત્રીનો નાશ થાય છે. જે માણસ સ્વપ્નમાં તલાવ, સમુદ્ર, જલથી ઝ-રેલી નદી તથા મિત્રનું મરણ ઝુણે છે, તેને નિમિત્ત વિના પણ અત્યંત ધન મલ્લે છે. જે માણસ સ્વપ્નમાં ઠાણવાલું ગમુલ તથા ઐષધ સહિત તપેલું પાણી પીએ છે, તે માણસ નિશ્ચે અતિસાર રોગથી મૃત્યુ પામે છે. જે માણસ સ્વપ્નમાં દેવની પ્રતિમાની યાત્રા, સ્નાન, ઝેટ તથા પૂજા આદિ કરે છે, તે માણસને સર્વ જગોણી વૃદ્ધિ થાય છે. જે માણસ સ્વપ્નમાં પોતાના હૃદયરૂપી તલાવમાં ઉત્પન્ન થયેલાં, કમલોને

जुए ठे, ते माणस कुष्ठी थइने तुरत मृत्यु पामे ठे. जे माणस स्वप्नमां मनोहर घी मेलवे ठे, तेनो यश वृद्धि पामे ठे, वली ह्रीरान्नी साथे तेनुं खावुं जुए ए प्रशस्त ठे. स्वप्नमां हसे तो थोका व-खतमां शोक थाय, नाचे तो वधबंधन थाय अने जणे तो कलह थाय एम काह्या माणसे जाणवुं. काली गाय, घोडो, राजा, हाथी अने देव ए सिवा-यनी बीजी कोइ काली चीज स्वप्नमां कोइ माणस जुए तो तेनुं मातुं फल मळे ठे. कपास अने लव-णादि सिवायनी सफेद चीज कोइ माणस स्वप्नमां जुए तो तेनुं सारुं फल मळे ठे. जे स्वप्नां पोता प्रत्ये जोयेल होय तेनुं शुभ अथवा अशुभ फल ते मा-णसने थाय ठे अने जे स्वप्नां बीजा प्रत्येनां होय तेमां तेने पोताने कांइ थतुं नथी. खराब स्वप्न जोवामां आवे तो देवगुरुने पूजवा तथा शक्ति प्र-माणे तप करवो; कारणके हमेशां धर्ममां रक्त थयेखा माणसोने खराब स्वप्न पण उत्तम स्वप्न तुल्य थाय ठे.

स्वप्नशास्त्रमां वेंताहीश स्वप्न मध्यम अने त्रीश स्वप्न उत्तम कहां ठे. सर्वे मढी वहाँतेर

(२२३)

स्वप्न ठे तेमां प्रथम बेंतालीश स्वप्ननां नाम आ प्रमाणे ठे. १ गंधर्व, २ राक्षस, ३ चूत, ४ पिशाच, ५ खवीस, ६ महिष, ७ अहि, ८ वानर, ९ कंटक-वृक्ष, १० नदी, ११ खजूर, १२ स्मशान, १३ उंट, १४ खर, १५ मार्जार, १६ श्वान, १७ जस्म, १८ अस्थि, १९ वमन, २० तम, २१ कुल्ली, २२ चर्म, २३ रक्त, २४ कलह, २५ चूकंप, २६ ग्रहयुद्ध, २७ तारापतन, २८ सूर्यचंद्र स्फोटन, २९ महावायु, ३० महातप, ३१ विस्फोटक, ३२ दुर्वाक्य, ३३ बुकस, ३४ दोस्त, ३५ संगीत, ३६ अस्म, ३७ धीज, ३८ वामन, ३९ विवक्तदृष्टि, ४० जलशोष, ४१ निर्घातचंग अने ४२ चूमज्जन.

हवे त्रीश उत्तम स्वप्ननां नाम आ प्रमाणे ठे. १ अरिहंतनी प्रतिमा, २ हस्ती, ३ गणेश, ४ वृषज, ५ ग्रह, ६ सिंह, ७ पर्वत, ८ लक्ष्मीदेवी, ९ मत्स, १० फुलमाला, ११ कदपवृक्ष, १२ चंद्र, १३ सूर्य, १४ नृपति, १५ ध्वजा, १६ पूर्ण कलश, १७ गाय, १८ पद्म सरोवर, १९ जड्रासन, २० समुद्र, २१ मांस, २२ देवविमान, २३ रत्नराशि, २४ अग्नि-शिखा, २५ देवांगना, २६ देवदर्शन, २७ मेघ, २८ सुवर्ण, २९ ब्रह्मा अने ३० कृष्ण.

(૨૨૪)

વહ્ની ત્રીશ સ્વપ્નની અંદર અતિશ્રેષ્ઠ એવાં ચૌદ સ્વપ્ન છે અને તે તીર્થંકરની માતા દેખે છે. તે ચૌદ સ્વપ્નનાં નામ આ પ્રમાણે છે. ૧ હાથી, ૨ વૃષજ, ૩ સિંહ, ૪ લક્ષ્મી, ૫ ફુલમાલા, ૬ ચંદ્ર, ૭ સૂર્ય, ૮ ધ્વજા એ કલશ, ૯ પદ્મ સરોવર, ૧૦ સમુદ્ર, ૧૧ દેવવિમાન, ૧૨ રત્ન-રાશિ અને ૧૪ અગ્નિશિખા. આ ચૌદ સ્વપ્નમાંથી વાસુદેવની માતા સાત સ્વપ્ન જુવે છે, બલદેવની માતા ચાર સ્વપ્ન જુવે છે અને મંરુલિકની માતા માત્ર એકજ સ્વપ્ન જુવે છે. ઇતિ.

